

Suomalaisten matkailu 2002

Finnish Travel 2002

Suomalaisten matkailu 2002

Finnish Travel 2002

Tiedustelut – Inquiries:

SVT

*Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland*

*Ritva Tikkanen
Mervi Luukko
(09) 17 341*

sähköposti: liikenne.matkailu@tilastokeskus.fi

Kansikuva – Cover photograph: Liisa Kanerva

2003 Tilastokeskus

*Tietoja lainattaessa lähteenä mainittava Tilastokeskus.
Quoting is encouraged provided Statistics Finland is acknowledged as the source.*

*ISSN 1236-3014
= Liikenne ja matkailu
ISSN 1239-7342
ISBN 952-467-196-4*

Esipuhe

Suomalaisten matkailu 2002 -julkaisu sisältää tietoa 15–74-vuotiaan väestön tekemistä kotimaan- ja ulkomaanmatkoista vuonna 2002. Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen puhelinhaastattelukeskuksen kuukausittain tekemiin haastatteluihin. Tilasto sisältää lisäksi tietoa vuoden aikana matkustaneista henkilöistä. Nämä tiedot perustuvat työvoimatutkimuksen yhteydessä tehtyyn vuositutkimukseen.

Suomalaisten matkailu -tutkimusta on tehty Tilastokeskuksessa vuodesta 1995 lähtien. Vuosien 1995–1997 aikana tilaston sisältöä laajennettiin vastaamaan EU:n matkailutilastodirektiivin (95/57/EY) vaatimuksia. Vuoden 2000 alussa siirryttiin neljännesvuosittaisesta tiedonkeruusta kuukausittaiseen. Vuosina 1991–1994 Tilastokeskus tuotti Suomalaisten matkat -tutkimusta Matkailun edistämiskeskuksen toimeksiannosta.

Tilaston tuotannosta ovat vastanneet Ritva Tikkanen ja Mervi Luukko.

Foreword

The Finnish Travel 2002 Survey contains information on domestic and outbound travel of the population aged 15 to 74 in 2002. The data are based on interviews made by Statistics Finland's telephone interview centre each month. The statistics also include information on persons having travelled during the year. These data are based on an annual survey carried out in connection with the Labour Force Survey.

The Finnish Travel Survey has been produced by Statistics Finland since 1995. Between 1995 and 1997 the contents of the statistics were extended to meet the requirements of the tourism statistics directive of the European Union (95/57/EC). At the beginning of 2000 quarterly data collection was replaced with monthly collection. From 1991 to 1994 the travel survey was produced on commission of the Finnish Tourist Board.

Ritva Tikkanen and Mervi Luukko are responsible for the production of the statistics.

Helsingissä, heinäkuussa 2003

Helsinki, July 2003

Ilkka Hyppönen
Tilastojohtaja

Ilkka Hyppönen
Director

Sisältö

Tilaston kuvausalue	6
Yhteenvedo suomalaisten matkailusta vuonna 2002	10
Vapaa-ajanmatkat kotimaassa vuonna 2002	18
Vapaa-ajanmatkat ulkomaille vuonna 2002	34
Työ- ja kokousmatkat vuonna 2002	48
Tuoteseloste	54
Kirjallisuutta	63

Taulukot:

1. 15–74-vuotiaan väestön yöpymisen sisältäneet matkat 1994–2002	11
2. Yöpymisen sisältäneet vapaa-ajanmatkat matkaryhmittäin sukupuolen, iän ja asuinalueen mukaan vuonna 2002	12
3. Matkoja tehneet 15–74-vuotiaat matkaryhmittäin vuonna 2002	13
4. Matkoja tehneet 15–74-vuotiaat vuonna 2002	14
5. Kotimaan vapaa-ajanmatkat päättymiskuukauden ja keston mukaan vuonna 2002	18
6. Kotimaan vapaa-ajanmatkat kohdemaakunnan mukaan vuonna 2002	20
7. Kotimaan vapaa-ajanmatkojen suosituimmat kohdekunnat matkatyypeittäin vuonna 2002	22
8. Yöpymiset majoitusmuodoittain maksullisen majoituksen sisältäneillä kotimaan vapaa-ajanmatkoilla vuonna 2002	23
9. Menot maksullisen majoituksen sisältäneillä kotimaan vapaa-ajanmatkoilla vuonna 2002	24
10. Kotimaan vapaa-ajanmatkat maksullisessa majoituksessa asuin- ja kohdemaakunnittain Manner-Suomessa vuonna 2002	28
11. Matkat omalle mökille asuin- ja kohdemaakunnittain Manner-Suomessa vuonna 2002	30
12. Vierailumatkat sukulaisten ja tuttavien luo asuin- ja kohdemaakunnittain Manner-Suomessa vuonna 2002	30
13. Kotimaan vapaa-ajanmatkoja tehneet 15–74-vuotiaat vuonna 2002	32
14. Ulkomaan vapaa-ajanmatkat päättymiskuukauden ja keston mukaan vuonna 2002	34
15. Vapaa-ajanmatkat ulkomaille majoitusmuodon ja kulkuvälineen mukaan vuonna 2002	36
16. Yöpymisen sisältäneiden vapaa-ajanmatkojen suosituimmat kohdemaat vuonna 2002	38
17. Yöpymisen sisältäneet vapaa-ajanmatkat kohdemaittain vuonna 2002	39
18. Yöpymisen sisältäneet vapaa-ajanmatkat ulkomaille vuonna 2002 – vertailua muihin tilastoihin	40
19. Yöpymisen sisältäneiden vapaa-ajanmatkojen keskimääräiset kustannukset vuonna 2002	42
20. Vapaa-ajanristeilyjen ja vapaa-ajan päivämatojen kohdemaat vuonna 2002	43
21. Menot henkilöä kohden vapaa-ajanristeilyillä ja päivämatoilla vuonna 2002	43
22. Vapaa-ajanmatkailu lähialueille vuonna 2002	45
23. Yöpymisen sisältäneitä vapaa-ajanmatkoja ulkomaille tehneet 15–74-vuotiaat vuonna 2002	46
24. Työ- ja kokousmatkat päättymiskuukauden ja keston mukaan vuonna 2002	48
25. Ulkomaille tehdyt työ- ja kokousmatkat kohdemaan mukaan vuonna 2002	51
26. Menot yöpymisen sisältäneillä työ- ja kokousmatkoilla vuonna 2002	51
27. Työ- ja kokousmatkat lähialueille vuonna 2002	52
28. Yöpymisen sisältäneitä työ- tai kokousmatkoja (pl. risteilyt) tehneet 15–74-vuotiaat vuonna 2002	53
29. Matkan tehneet 15–74-vuotiaat henkilöt matkaryhmittäin ja 95 %:n luottamusväli vuonna 2002	54
30. Suomalaisten tekemät matkat matkaryhmittäin ja 95 %:n luottamusväli vuonna 2002	55
31. Tutkimuksiin osallistuneet henkilöt vuonna 2002 ja 15–74-vuotias väestö	58
32. Tutkimusten kadot vuonna 2002 ja 15–74-vuotias väestö	59
33. Tutkimusten otokset, kato ja kadon syyt vuonna 2002	60

Contents

Description of the Statistics	8
Review of the Year 2002	16
Bibliography	63

Tables:

1. Overnight trips by persons aged 15 to 74 in 1994–2002	11
2. Overnight leisure trips by type of trip, sex, age and area of residence in 2002	12
3. Persons aged 15 to 74 having travelled by type of trip in 2002	13
4. Persons aged 15 to 74 having travelled in 2002	14
5. Domestic leisure trips by month of ending and number of overnights in 2002	18
6. Domestic leisure trips by region of destination in 2002	20
7. The most popular municipalities of destination for domestic leisure trips by type of trip in 2002	22
8. Overnights by mode of accommodation in domestic leisure trips with paid accommodation in 2002	23
9. Expenditure on domestic leisure trips with paid accommodation in 2002	24
10. Domestic leisure trips with paid accommodation by region of residence and destination in Mainland Finland in 2002	28
11. Trips to own free-time residence by region of residence and destination in Mainland Finland in 2002	30
12. Visit to friends and relatives by region of residence and destination in Mainland Finland in 2002	30
13. Persons aged 15 to 74 with domestic leisure trips in 2002	32
14. Leisure trips abroad by month of ending and number of overnights in 2002	34
15. Leisure trips abroad by mode of accommodation and means of transport in 2002	36
16. The most popular destination countries for overnight leisure trips abroad in 2002	38
17. Overnight leisure trips abroad by destination country in 2002	39
18. Overnight leisure trips abroad in 2002 – comparison between different statistics	40
19. Average expenses of overnight leisure trips abroad in 2002	42
20. Overnight leisure cruises and same-day leisure trips by destination country in 2002	43
21. Expenditure per person on leisure cruises and same-day leisure trips in 2002	43
22. Leisure trips to the neighbouring countries in 2002	45
23. Persons aged 15 to 74 with overnight leisure trips abroad in 2002	46
24. Business and professional trips by month of ending and number of overnights in 2002	48
25. Business and professional trips by destination country in 2002	51
26. Expenditure on overnight business and professional trips in 2002	51
27. Business and professional trips to the neighbouring countries in 2002	52
28. Persons aged 15 to 74 with overnight business and professional trips (excluding cruises) in 2002	53
29. Persons aged 15 to 74 having travelled by type of trip and 95 % confidence intervals in 2002	54
30. Trips made by Finnish residents and 95 % confidence intervals in 2002	55
31. Survey participants in 2002 and population aged 15 to 74	58
32. Survey non-responses in 2002 and population aged 15 to 74	59
33. Samples, non-response and reasons for non-response of surveys in 2002	60

Tilaston kuvausalue

Tilastokeskuksen matkailutilastot

Suomalaisten matkailu -tutkimus tilastoi matkailun kysyntää. Tutkimusta tarvitaan suomalaisten kotimaanmatkailun ja ulkomaille suuntautuvan matkailun seuraamiseen.

Tutkimus on tarkoitettu erityisesti valtionhallinnon, matkailualan yritysten ja järjestöjen sekä tutkijoiden käyttöön. Sekä neljännesvuosi- että vuositiedot raportoidaan Euroopan unionin tilastovirasto Eurostatille. EU:n ohella tietoja käyttää mm. Maailman matkailujärjestö, WTO (World Tourism Organization).

Euroopan unionin matkailutilastodirektiivi (95/57/EY) edellyttää matkailun kysynnän lisäksi myös tarjontaa koskevien tilastotietojen keräämistä. Matkailun tarjontapuolta kuvataan kuukausittain ilmestyvässä Matkailutilasto-julkaisussa, jonka keskeisin osa on majoitustilasto. Se sisältää tietoja majoituskapasiteetista ja sen käytöstä sekä yöpymisistä majoitusliikkeissä majoitusmuodon, matkan tarkoituksen ja matkailijan asuinmaan mukaan eriteltyinä.

Suomalaisten matkailu -tutkimuksen kuvausalue

Suomalaisten matkailu -tutkimus sisältää tietoa suomalaisten tekemistä matkoista ja matkoja tehneistä henkilöistä.

Tutkimuksen kohteena ovat yöpymisen sisältäneet matkat kotimaassa ja ulkomaille sekä päivämatkat ulkomaille. Kotimaanmatkat luokitellaan julkaisussa vapaa-ajanmatkoihin, joiden aikana on käytetty maksullista majoitusta, mökkimatkoihin, vierailumatkoihin sekä työ- ja kokousmatkoihin. Ulkomaanmatkat luokitellaan vapaa-ajanmatkoihin, joiden aikana on yövytty kohdemaassa, risteilymatkoihin, päivämatkoihin sekä työ- ja kokousmatkoihin.

Suomalaisten matkailu -tutkimuksessa ovat mukana myös pienet majoitusliikkeet (alle kymmenen huonetta, mökkiä tai matkailuvaunupaikkaa) ja yksityiset lomamökit, jotka eivät sisälly majoitustilastoon. Tutkimus sisältää myös tietoa ilmaismajoitusta sisältäneiden matkojen määrästä sekä niiden alueellisesta jakautumisesta. Ilmaismajoitusmatkoista tutkimus erottelee matkat omalle mökille sekä vierailumatkat sukulaisten ja tuttavien luo. Vierailumatkojen kanssa samaan ryhmään on luokiteltu myös ryhmä ”muut ilmaismajoituksen sisältäneet matkat”. Lisäksi tutkimus sisältää tietoja lähtö- ja kohdealueiden välisistä matkailuvirroista.

Suomalaisten matkailu -tutkimus antaa mahdollisuuden matkailun kehityssuuntien ja majoituspalvelujen käytön arvioimiseksi. Lisäksi se antaa välineitä matkailun osuuden arvioimiseksi myös muiden matkailuun liittyvien palvelujen, kuten ravitsemus- ja virkistyspalvelujen sekä kuljetuspalvelujen kysynnästä. Näitä tietoja voidaan käyttää mm. matkailun kokonaistaloudellisten vaikutusten arvioinneissa. Kotimaan päivämatkailun puuttuminen heikentää tutkimuksesta saatavaa kuvaa kotimaanmatkailun laajuudesta ja sen taloudellisista vaikutuksista.

Tilastokeskuksen lisäksi ulkomaanmatkailua tilastoivat Ilmailulaitos (lentoliikenne) ja Merenkululaitos (meriliikenne). Lento- ja meriliikennetilastot perustuvat rekisteritietoihin, joten ne antavat kattavan kuvan Suomen kansainvälisestä henkilöliikenteestä ja matkailijavirroista. Tilastoista ei käy kuitenkaan ilmi matkailijoiden kotimaa. Suomalaisten matkailua tutkittaessa voidaan kuitenkin käyttää tilauslentoliikenteen matkustajatilastoja, koska tilauslennoilla ulkomaille matkustavat ovat pääasiassa suomalaisia. Ulkomaille suuntautuvasta matkailusta tilauslennot kattavat kuitenkin

vain osan. Niiden ulkopuolelle jäävät vuorolennoilla liikennöity vapaa-ajanmatkailu sekä työmatkat lähes kokonaan. Suomalaisten matkailu -tutkimus sisältää tietoa myös näistä matkoista.

Matkailuun liittyviä tilastoja ja tutkimuksia tekevät myös Suomen matkatoimistoalan liitto (SMAL), Suomen Matkailun Kehitys Oy (SMAK) sekä Matkailun edistämiskeskus (MEK), joka julkaisee mm. rajahaastattelututkimusta.

Tietojen keruu

Tilastokeskuksen puhelinhaastattelukeskus keräsi Suomalaisten matkailu -tutkimuksen tiedot vuoden 2002 helmikuun ja vuoden 2003 helmikuun välisenä aikana. Tutkimuksen kohteena olivat 15–74-vuotiaat vakituisesti Suomessa asuvat henkilöt.

Kuukausittain otoksen koko oli noin 2 200 henkilöä. Jokaisen kuukauden matkoista saatiin tietoja kahdesta eri otoksesta (ks. Tuoteseloste s. 54). Vuotta 2002 koskevat tiedot on kerätty 13 erillisellä otoksella, joten tutkimuksen lähtöotoksissa oli yhteensä 28 585 henkilöä. Haastattelut saatiin 20 894 henkilöltä. Keskimääräinen vastauskato oli 26,9 prosenttia.

Matkoja tehneiden henkilöiden vuosiestimaatit on saatu erillisellä vuositutkimuksella, joka tehtiin työvoimatutkimuksen yhteydessä tammi-helmikuussa 2003. Vuositutkimuksen lähtöotos koostui 2 157 iältään 15–74-vuotiaasta henkilöstä. Haastattelut saatiin 1 779 henkilöltä. Vuositutkimuksen kato oli 17,5 prosenttia.

Käytetyt symbolit

[..] Tietoa ei ole saatu tai tieto on liian epävarmaa esitettäväksi.

[] Tutkimuksessa ei ollut yhtään havaintoa.

() Karttaselosteissa maakuntien lukumäärä kyseisessä luokassa.

EOS = Ei osaa sanoa.

Alleviivattujen lukujen kohdalla tilastoinnissa on tapahtunut muutoksia; tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Pyörityksien takia taulujen summat eivät aina täsmää.

Description of the Statistics

Statistics Finland's tourism statistics

The Finnish Travel Survey concerns statistics on tourism demand. The survey is necessary for monitoring the domestic and outbound travel of Finnish residents.

The survey is primarily intended for central government bodies, tourism enterprises and organisations and for research and information needs. Quarterly and annual data are reported to Eurostat, the Statistical Office of the European Communities. In addition to the EU, other users of the data include the WTO (World Tourism Organization).

The tourism statistics directive of the European Union (95/57/EC) places an obligation to collect statistical information on tourism demand as well as on tourism supply. The supply of tourism is described in the monthly issued Tourism Statistics publication where the central part concerns accommodation statistics. It contains information on accommodation capacity and its use and overnight stays in accommodation establishments by mode, purpose of trip and home country of tourists.

The Finnish Travel Survey and other statistics describing tourism

The Finnish Travel Survey contains information on trips made by Finnish residents and on persons having travelled.

The survey concerns domestic and outbound trips with overnight stays and same-day trips abroad. In the publication domestic travel is grouped into trips during which paid accommodation was used, trips to free-time residences, visits to friends and relatives, and business and professional trips. Outbound travel is classified into leisure trips with overnight stays in destination country, cruises, same-day trips, and business and professional trips.

The Finnish Travel Survey includes small accommodation establishments (less than ten rooms, cottages or places for caravans) and rented private holiday cottages excluded from the accommodation statistics. The survey also contains information on the numbers of trips involving free accommodation and their regional distribution, separating travel to one's own free-time residence and visits to friends and relatives. Other trips with free accommodation are grouped together with visits to friends and relatives. The statistics also provide information about travel flows between the area of departure and destination.

The Finnish Travel Survey serves as a basis for evaluating the future trends of tourism and use of accommodation services. Besides the information regarding the use of domestic accommodation services, the survey provides us with tools for estimating the consumption of other tourism-related services, such as catering and recreational services and transportation services. With the help of these it is possible to assess the overall economic impact of tourism. The picture on the extent of domestic travel and its economic effects is, however, slightly blurred by the absence of domestic same-day trips from the survey.

In addition to Statistics Finland, the Civil Aviation Administration (air transport) and the Finnish Maritime Administration (sea transport) produce statistics on outbound travel. Statistics on air transport and sea transport are based on register data, for which reason they give a comprehensive

picture of Finnish international passenger transport and passenger flows. However, these statistics do not give information on the home country of tourists. Charter flight passenger statistics can be used for examining travelling by Finnish residents, since most of those travelling abroad on charter flights are Finnish. The picture based solely on charter flight travel is flawed as it covers only a part of Finnish residents' trips abroad, disregarding holiday trips in scheduled traffic as well as nearly the entire business travel. The Finnish Travel Survey contains information on those trips as well.

Statistics and surveys connected with tourism are also produced by the Association of Finnish Travel Agents (AFTA), Travel Development Centre Finland Ltd (TDCF) and the Finnish Tourist Board (MEK), which publishes the Border Interview Survey, for example.

Data collection

The results of the Finnish Travel Survey were collected by Statistics Finland's telephone interview centre between February 2002 and February 2003. The target population were permanent residents of Finland aged 15 to 74.

The size of the original monthly sample was about 2,200 persons. The data on travel in each month were obtained from two different samples. The data for 2002 were collected with 13 separate samples, which makes the size of the original sample 28,585. The actual sample was 20,894. The average non-response was 26.9 per cent.

The data on persons having travelled were obtained by a separate annual survey carried out in association with the Labour Force Survey from January to February 2003. The original sample of the annual survey consisted of 2,157 persons aged 15 to 74, of whom 1,779 were interviewed, the non-response being 17.5 per cent.

Symbols

[..] Data not available or too uncertain for presentation.

[] No observations in the survey.

() In the legends of the maps, the number of regions in the category.

Underlined figures denote revisions in statistical methodology.

The data are not fully comparable.

In some tables the sums do not amount to the totals shown because of rounding.

Yhteenveto suomalaisten matkailusta vuonna 2002

Matkat

Matkoihin liittyvät tiedot on saatu kuukausittain tehtyjen puhelinhaastattelujen avulla. Vuotta 2002 koskevat tiedot perustuvat 20 894 haastatteluun. Haastatteluissa 15–74-vuotiailta kohdehenkilöiltä kysyttiin tietoja kahden edellisen kuukauden aikana päättyneistä matkoista. Jokaisen kuukauden matkojen määristä saatiin tiedot kahdesta eri otoksesta. Näin jokaista kuukautta koskeva aineisto koostuu varsinaisesta aineistosta sekä ns. vertailuaineistosta.

Vapaa-ajanmatkat kotimaassa (Taulukot 1, 2, 5-12)

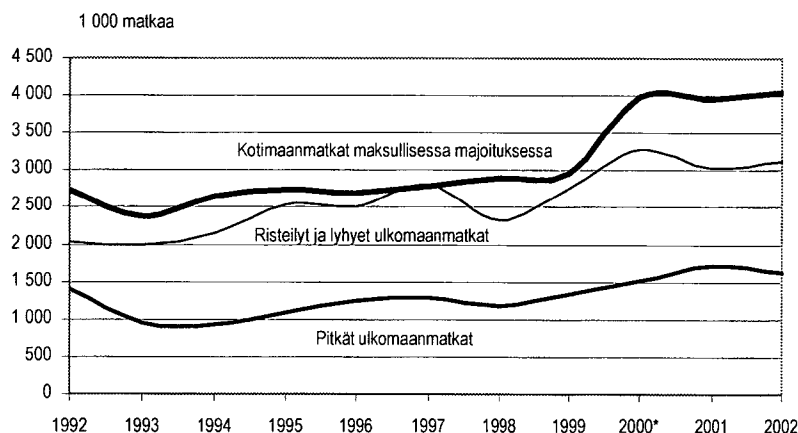
Suomalaiset tekivät vuonna 2002 lähes 23 miljoonaa kotimaan vapaa-ajanmatkaa, kun mukaan lasketaan maksullisen majoituksen sisältäneiden matkojen lisäksi mökki- ja vierailumatkat. Tämä on 11 prosenttia enemmän kuin vuonna 2001. Pitkiä, vähintään neljä yöpymistä sisältäneitä matkoja tehtiin runsaat 4 miljoonaa ja lyhyitä, 1–3 yöpymisen matkoja lähes 19 miljoonaa.

Suomalaiset tekivät 4 miljoonaa vapaa-ajanmatkaa, joiden aikana yövyttiin hotelleissa, vuokratuissa mökeissä tai muussa maksullisessa majoituksessa. Näiden matkojen lisäksi suomalaiset tekivät 4 miljoonaa matkaa omille mökeilleen ja lähes 15 miljoonaa vierailumatkaa sukulaisten ja tuttaviensa luo. Vierailumatkojen suosituimmat kohteet olivat edellisen vuoden tapaan Helsinki, Tampere ja Turku. Sitä vastoin maksullisen majoituksen sisältäneiden matkojen kolmanneksi suosituin kohdekuunta oli Kuusamo. Mökkimatkoja tehtiin eniten Mikkeliin, Tammisaareen ja Asikkalaan.

Vapaa-ajanmatkat ulkomaille (Taulukot 1, 2, 14-22)

Sellaisia vapaa-ajanmatkoja ulkomaille, jotka sisälsivät yöpymisen kohdemaassa tehtiin vuonna 2002 noin 2,7 miljoonaa, mikä on prosentin enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Pitkiä, vähintään neljän yöpymisen matkoja tehtiin 1,6 miljoonaa ja lyhyitä 1–3 yöpymisen matkoja runsas miljoona.

Kuvio 1. Suomalaisten tekemät yöpymisen sisältäneet vapaa-ajanmatkat 1992–2002
Figure 1. Finns' overnight leisure trips 1992–2002

* Vuodesta 2000 lähtien luvut eivät ole vertailukelpoisia aikaisempien vuosien lukujen kanssa tiedonkeruun menetelmän muutoksen vuoksi.

Ulkomaan vapaa-ajanmatkojen suosituimmat kohdemaat ovat säilyttäneet edelleen asemansa. Matkoja tehtiin vuonna 2002 edellisten vuosien tapaan eniten Viroon, Espanjaan, Ruotsiin, Venäjälle ja Kreikkaan. Näihin tehtiin yhteensä noin 1,6 miljoonaa matkaa, mikä on noin 62 prosenttia kaikista ulkomaille suuntautuneista yöpymisen sisältäneistä vapaa-ajanmatkoista. Näihin maihin suuntautuneesta matkailusta eniten lisääntyi Venäjälle suuntautunut matkailu ja eniten väheni Kreikkaan suuntautunut matkailu.

Vapaa-ajanristeilyjä suomalaiset tekivät 2,1 miljoonaa, mikä on sama kuin vuonna 2001. Risteilyt sisältävät vain laivayöpymisiä. Jos matkan aikana yövytään kohdemaassa, luokitellaan matka ulkomaanmatkaksi. Risteilyt, jotka eivät sisällä yöpymistä laivalla, luokitellaan päivämatkoiksi. Sekä Viroon että Ruotsiin tehtiin noin miljoona risteilyä. Maissakäynnit olivat Viron-risteilyjen yhteydessä yleisempiä kuin Ruotsin-risteilyjen yhteydessä. Viron-risteilyistä 60 prosenttia sisälsi maissakäynnin ja Ruotsin-risteilyistä lähes puolet.

Taulukko 1. 15–74-vuotiaan väestön yöpymisen sisältäneet matkat 1994–2002

Table 1. Overnight trips by persons aged 15 to 74 in 1994–2002

	Tuhansia matkoja - Thousands of trips								
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 ¹⁾	2001	2002
MATKOJA YHTEENSÄ - Trips, total	33 269	33 287	31 253	33 561	30 671	33 821	<u>27 602</u>	29 235	31 818
Vapaa-ajanmatkoja - Leisure trips	28 321	28 038	26 280	29 873	26 369	29 394	<u>23 741</u>	25 304	27 622
Työ- ja kokousmatkoja - Business and professional trips	4 948	5 249	4 973	3 688	4 302	4 427	<u>3 861</u>	3 931	4 196
KOTIMAANMATKAT - Domestic trips	28 945	28 140	26 335	28 328	25 928	28 507	<u>21 688</u>	23 410	25 961
Vapaa-ajanmatkat - Leisure trips	25 244	24 440	22 535	25 786	22 871	25 304	<u>18 958</u>	20 571	22 861
Maksullisessa majoituksessa - With paid accommodation	2 644	2 740	2 684	2 790	2 886	2 971	<u>3 988</u>	3 962	4 044
Lyhyet matkat, 1-3 yötä - Short trips, 1-3 nights	1 920	1 950	1 940	2 021	2 142	2 177	<u>2 995</u>	3 013	3 009
Pitkät matkat, vähintään 4 yötä - Long trips, 4 or more nights	725	790	744	769	744	794	<u>993</u>	949	1 034
Matkat omalle mökille ja vierailut sukulaisten tai tuttavien luo - Trips to own free-time residence and visits to friends and relatives	22 600	21 700	19 851	22 996	19 985	22 333	14 970	16 609	18 818
Lyhyet matkat, 1-3 yötä - Short trips, 1-3 nights	17 500	19 100	17 560	20 637	17 709	19 694	<u>12 209</u>	13 442	15 554
Pitkät matkat, vähintään 4 yötä - Long trips, 4 or more nights	5 100	<u>2 600</u>	2 291	2 359	2 276	2 639	<u>2 761</u>	3 167	3 264
Työ- ja kokousmatkat kotimaassa - Domestic business and professional trips	3 701	3 700	3 800	<u>2 542</u>	3 057	3 203	<u>2 730</u>	2 839	3 100
ULKOMAANMATKAT - Outbound trips	4 324	5 147	4 918	5 233	4 743	5 314	<u>5 914</u>	5 825	5 857
Vapaa-ajanmatkat, yöpyminen kohdemaassa - Leisure trips, overnight in country of destination	1 358	1 626	1 846	1 915	1 748	2 144	<u>2 396</u>	2 646	2 662
Lyhyet matkat, 1-3 yötä - Short trips, 1-3 nights	428	550	601	627	582	817	<u>890</u>	936	1 030
Pitkät matkat, vähintään 4 yötä - Long trips, 4 or more nights	930	1 076	1 245	1 288	1 166	1 327	<u>1 506</u>	1 710	1 632
Työ- ja kokousmatkat, yöpyminen kohdemaassa - Business and professional trips, overnight in country of destination	998	1 264	<u>856</u>	786	1 035	1 045	<u>902</u>	861	908
Risteilyt, yöpyminen vain laivalla - Cruises, overnight on board only	1 968	2 257	2 216	2 532	1 960	2 125	<u>2 616</u>	2 318	2 287
Vapaa-ajanristeilyt - Leisure cruises	1 719	1 972	1 899	2 172	1 750	1 946	<u>2 387</u>	2 087	2 099
Työ- ja kokousristeilyt - Business and professional cruises	249	285	317	360	210	179	<u>229</u>	231	188
Maissakäyntejä - Visits ashore	1 222	1 546	1 531	1 340	1 084	1 169	<u>1 446</u>	1 213	1 204

¹⁾ Vuodesta 2000 lähtien luvut eivät ole vertailukelpoisia aikaisempien vuosien lukujen kanssa tiedonkeruumenetelmän muutoksen vuoksi. The figures since the year 2000 are not comparable with the figures for previous years due to the change in the data collection method.

Vuonna 2002 vapaa-ajan päivämatkoja ulkomaille tehtiin 8 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2001. Yhteensä päivämatkoja tehtiin 395 000. Yli puolet päivämatkoista suuntautui Viroon.

Työ- ja kokousmatkat
(Taulukot 1, 24-27)

Työmatkoja ulkomaille tehtiin vuonna 2002 noin 5 prosenttia edellisvuotta enemmän. Matkoja tehtiin lähes 910 000. Eniten työmatkoja tehtiin edelleen Ruotsiin, Viroon ja Saksaan. Ruotsiin matkoja tehtiin 147 000, Viroon 135 000 ja Saksaan 120 000. Kotimaan työmatkoja tehtiin noin 3,1 miljoonaa, mikä on 9 prosenttia enemmän kuin vuonna 2001.

Työ- ja kokousristeilyjä tehtiin 188 000. Vuonna 2002 Viroon tehtiin enemmän risteilyjä kuin Ruotsiin. Viroon tehtyjä työristeilyjä oli kaikkiaan 112 000 ja Ruotsiin 73 000. Näistä lähes 90 prosenttia, eli noin 170 000 työ- tai kokousristeilyä, oli laivalla pidettyjä kokouksia tai seminaareja. Ulkomaille tehtiin lisäksi 86 000 työhön liittyvää päivämatkaa.

Taulukko 2. Yöpymissä sisältäneet vapaa-ajanmatkat matkaryhmittäin sukupuolen, iän ja asuinalueen mukaan vuonna 2002

Table 2. Overnight leisure trips by type of trip, sex, age and area of residence in 2002

	Kotimaanmatkat <i>Domestic trips</i>		Ulkomaanmatkoja <i>Trips abroad</i>	
	Maksullisessa majoituksessa <i>With paid accommodation</i>	Mökki- ja vierailumatkat <i>Trips to free-time residence and visits to friends and relatives</i>	Yöpyminen kohdemaassa <i>Overnight stay abroad</i>	Risteilyt, yöpyminen vain laivalla <i>Cruises, overnight on board only</i>
MATKOJA YHTEENSÄ - <i>Trips total</i>	4 044 000	18 818 000	2 662 000	1 710 000
Sukupuoli - <i>Sex</i>				
Mies - <i>Male</i>	2 105 000	9 139 000	1 297 000	816 000
Nainen - <i>Female</i>	1 939 000	9 679 000	1 365 000	894 000
Ikä - <i>Age</i>				
15 - 24	536 000	4 184 000	305 000	280 000
25 - 34	647 000	4 104 000	438 000	266 000
35 - 44	1 038 000	3 359 000	513 000	365 000
45 - 54	952 000	3 144 000	567 000	319 000
55 - 64	572 000	2 631 000	529 000	314 000
65 - 74	299 000	1 395 000	310 000	167 000
Asuinalue - <i>Area of residence</i>				
Pääkaupunkiseutu <i>Helsinki area (includes Helsinki, Espoo, Vantaa and Kauniainen)</i>	605 000	4 056 000	775 000	451 000
Muut kaupunkimaiset kunnat - <i>Other urban municipalities</i>	1 897 000	9 055 000	1 128 000	738 000
Taajaan asutut kunnat - <i>Semi-urban municipalities</i>	761 000	2 755 000	363 000	254 000
Maaseutumaiset kunnat - <i>Rural municipalities</i>	781 000	2 951 000	397 000	266 000

Matkustaneet henkilöt

(Taulukot 3, 4, 13, 23, 28)

Vuotta 2002 koskevat tiedot matkustaneista henkilöistä on saatu erillisellä työvoimatutkimuksen yhteydessä tehdyllä tutkimuksella. Henkilöitä koskevat tiedot ovat siis eri tutkimuksesta ja otoksesta kuin matkoja koskevat tiedot. Tiedot perustuvat 1 779 haastatteluun.

Matkustaneiden henkilöiden lukumäärä pysyttelee melko vakaana vuodesta toiseen. Vuoden 2002 aikana 3,5 miljoonaa eli 90 prosenttia 15–74-vuotiaista suomalaisista teki ainakin yhden yöpymisen sisältäneen matkan. Mukaan on laskettu kaikki kotimaan- ja ulkomaanmatkat, myös mökki-, vierailu- ja työmatkat. Edelliseen vuoteen verrattuna matkan tehneiden osuus väestöstä lisääntyi 2 prosentilla.

Matkailuaktiivisuus vaihteli taustamuuttujien mukaan

Matkailuaktiivisuus vaihteli jonkin verran eri taustamuuttujien mukaan. Ikäryhmittäin tarkasteltuna ei suuria muutoksia edellisestä vuodesta ole havaittavissa. Ikäluokista 15–24-vuotiaat, 25–34-vuotiaat ja 35–44-vuotiaat ainakin yhden yöpymisen sisältäneen matkan teki yli 90 prosenttia. Matkailuaktiivisuus vähenee iän karttuessa, mutta poikkeuksen tekivät 55–64-vuotiaat, joista yöpymisen sisältäneitä matkoja teki 90 prosenttia.

Tutkimuksen mukaan myös koulutuksella oli vaikutusta matkailuaktiivisuuteen. Korkea-asteen koulutuksen omaavista henkilöistä 97 prosenttia teki vähintään yhden yöpymisen sisältäneen matkan. Henkilöistä, joilla oli perusasteen koulutus, matkoja teki 84 prosenttia. Matkan tehneiden osuus vaihteli myös sosioekonomisen aseman mukaan. Aktiivisimpia olivat toimihenkilöt ja opiskelijat, kun taas eläkeläiset matkailivat vähiten.

Taulukko 3. Matkoja tehneet 15–74-vuotiaat matkaryhmittäin vuonna 2002

Table 3. Persons aged 15 to 74 having travelled by type of trip in 2002

	Miehet Male	Naiset Female	Yhteensä Total
YÖPYMISEN SISÄLTÄNEITÄ MATKOJA TEHNEITÄ <i>Persons having made a trip with overnight stay</i>	1 745 000	1 771 000	3 516 000
Kotimaan vapaa-ajanmatkoja maksullisessa majoituksessa <i>Domestic leisure trips with paid accommodation</i>	805 000	756 000	1 561 000
Lyhyitä matkoja, 1-3 yötä - <i>Short trips, 1-3 nights</i>	655 000	620 000	1 275 000
Pitkiä matkoja, vähintään 4 yötä - <i>Long trips, 4 or more nights</i>	347 000	281 000	628 000
Matkoja omalle mökille tai vierailumatkoja sukulaisten tai tuttavien luo - <i>Trips to own free-time residence and visits to friends and relatives</i>	1 402 000	1 497 000	2 898 000
Vapaa-ajanmatkoja ulkomaille - <i>Leisure trips abroad</i>	749 000	709 000	1 458 000
Lyhyitä matkoja, 1-3 yötä - <i>Short trips, 1-3 nights</i>	425 000	341 000	767 000
Pitkiä matkoja, vähintään 4 yötä - <i>Long trips, 4 or more nights</i>	497 000	540 000	1 037 000
Työ- ja kokousmatkoja (pl. työ- ja kokousristeilyt) <i>Business and professional trips (excl. business and professional cruises)</i>	525 000	352 000	878 000
Kotimaassa - <i>Domestic trips</i>	458 000	292 000	750 000
Ulkomaille - <i>Abroad</i>	250 000	127 000	377 000
Risteilyt, yöpyminen vain laivalla (ml. työ- ja kokousristeilyt) <i>Cruises, overnight on board only (incl. business and professional cruises)</i>	712 000	682 000	1 394 000

Asuinalueittain tarkasteltuna pääkaupunkiseudulta ja muista kaupunkimaisista kunnista matkailtiin useammin kuin taajaan asutuista kunnista ja maaseutumaisista kunnista.

Eniten matkoja tekeviä henkilöitä, suhteessa maakunnan väkilukuun, oli Ahvenanmaalla, Pirkanmaalla, Lapissa sekä Uudellamaalla. Näiden maakuntien 15–74-vuotiaasta väestöstä yli 94 prosenttia teki vähintään yhden yöpymisen sisältäneen matkan. Matkailuaktiivisuus oli pienintä Pohjanmaalla, Satakunnassa, Pohjois-Karjalassa ja Varsinais-Suomessa. Näiden maakuntien väestöstä noin 80 prosenttia teki vuonna 2002 vähintään yhden yöpymisen sisältäneen matkan.

Taulukko 4. Matkoja tehneet 15–74-vuotiaat vuonna 2002

Table 4. Persons aged 15 to 74 having travelled in 2002

	Yöpymisen sisältäneitä matkoja tai päivämatoja ulkomaille <i>Trips with overnight stay or same-day visits abroad</i>		Yöpymisen sisältäneitä matkoja <i>Trips with overnight stay</i>	
	Henkilöitä <i>Persons</i>	% väestöstä <i>% of population</i>	Henkilöitä <i>Persons</i>	% väestöstä <i>% of population</i>
HENKILÖITÄ YHTEENSÄ - Number of persons	3 522 000	90	3 516 000	90
Sukupuoli - Sex				
Mies - Male	1 749 000	90	1 745 000	89
Nainen - Female	1 773 000	90	1 771 000	90
Ikä - Age				
15 - 24	608 000	93	606 000	93
25 - 34	617 000	95	617 000	95
35 - 44	694 000	92	694 000	92
45 - 54	710 000	87	707 000	86
55 - 64	539 000	90	537 000	90
65 - 74	354 000	81	354 000	81
Koulutus - Education				
Perusaste - Lower secondary education	1 160 000	84	1 155 000	83
Keskiaste - Upper secondary education	1 381 000	91	1 378 000	91
Korkea-aste - Tertiary education	982 000	97	982 000	97
Asuinalue - Area of residence				
Pääkaupunkiseutu <i>Helsinki area (includes Helsinki, Espoo, Vantaa and Kauniainen)</i>	708 000	95	708 000	95
Muut kaupunkimaiset kunnat - Other urban municipalities	1 573 000	93	1 571 000	93
Taajaan asutut kunnat - Semi-urban municipalities	571 000	86	569 000	86
Maaseutumaiset kunnat - Rural municipalities	670 000	83	668 000	83
Kotitaloustyyppi - Type of household				
Yksinasuvat - Singles	700 000	86	698 000	86
Lapsiperheet (alle 15-vuotiaita lapsia) <i>Families with children under 15</i>	1 034 000	92	1 032 000	91
Muut kotitaloudet - Other households	1 788 000	91	1 786 000	91
Sosioekonominen asema - Socio-economic group				
Yrittäjät - Self-employed persons, employers	186 000	91	186 000	91
Ylemmät toimihenkilöt - Upper salaried employees	459 000	97	459 000	97
Alemmät toimihenkilöt - Lower salaried employees	750 000	96	750 000	96
Työntekijät - Manual workers	786 000	89	786 000	89
Maanviljelijät - Farmers	79 000	90	79 000	90
Opiskelijat ja koululaiset - Students and schoolchildren	398 000	95	396 000	94
Eläkeläiset - Retired persons, pensioners	561 000	80	561 000	80
Muut kotona olevat - Other economically not active	249 000	84	247 000	83
Muu tai tuntematon - Other or unknown	53 000	92	51 000	88

Kotimaan matkoja maksullisessa majoituksessa tehneiden määrä väheni edellisestä vuodesta 73 000 henkilöllä. Vähintään yhden tällaisen matkan tehneitä oli 1,6 miljoonaa, joka vastaa 40 prosenttia 15–74-vuotiaasta väestöstä. Niin ikään vapaa-ajanmatkoja ulkomaille tehneiden osuus väestöstä laski 37 prosenttiin edellisen vuoden 39 prosentista.

Yöpymisen sisälläneitä vapaa-ajanmatkoja (pl. kotimaan ilmaismajoitusmatkat) <i>Leisure trips with overnight stay (excl. domestic trips in free accommodation)</i>		15-74 -vuotias väestö <i>Population aged 15-74</i>	
Henkilöitä <i>Persons</i>	% väestöstä % of population		
2 714 000	69	3 914 000	HENKILÖITÄ YHTEENSÄ - <i>Number of persons</i>
			Sukupuoli - <i>Sex</i>
1 365 000	70	1 951 000	Mies - <i>Male</i>
1 349 000	69	1 963 000	Nainen - <i>Female</i>
			Ikä - <i>Age</i>
468 000	71	655 000	15 - 24
489 000	76	647 000	25 - 34
563 000	75	755 000	35 - 44
552 000	67	819 000	45 - 54
405 000	68	600 000	55 - 64
237 000	54	438 000	65 - 74
			Koulutus - <i>Education</i>
836 000	60	1 384 000	Perusaste - <i>Lower secondary education</i>
1 075 000	71	1 519 000	Keskiaste - <i>Upper secondary education</i>
803 000	79	1 011 000	Korkea-aste - <i>Tertiary education</i>
			Asuinalue - <i>Area of residence</i>
588 000	79	749 000	Pääkaupunkiseutu <i>Helsinki area (includes Helsinki, Espoo, Vantaa and Kauniainen)</i>
1 236 000	73	1 698 000	Muut kaupunkimaiset kunnat - <i>Other urban municipalities</i>
414 000	63	661 000	Taajaan asutut kunnat - <i>Semi-urban municipalities</i>
476 000	59	806 000	Maaseutumaiset kunnat - <i>Rural municipalities</i>
			Kotitaloustyyppi - <i>Type of household</i>
513 000	63	812 000	Yksinasuvat - <i>Singles</i>
824 000	73	1 129 000	Lapsiperheet (alle 15-vuotiaita lapsia) <i>Families with children under 15</i>
1 377 000	70	1 972 000	Muut kotitaloudet - <i>Other households</i>
			Sosioekonominen asema - <i>Socio-economic group</i>
158 000	77	204 000	Yrittäjät - <i>Self-employed persons, employers</i>
402 000	85	474 000	Ylemmät toimihenkilöt - <i>Upper salaried employees</i>
599 000	77	781 000	Alemmat toimihenkilöt - <i>Lower salaried employees</i>
619 000	70	887 000	Työntekijät - <i>Manual workers</i>
64 000	73	88 000	Maanviljelijät - <i>Farmers</i>
288 000	69	420 000	Opiskelijat ja koululaiset - <i>Students and schoolchildren</i>
381 000	54	705 000	Eläkeläiset - <i>Retired persons, pensioners</i>
159 000	53	298 000	Muut kotona olevat - <i>Other economically not active</i>
44 000	77	58 000	Muu tai tuntematon - <i>Other or unknown</i>

Review of the Year 2002

Trips

The data relating to trips were obtained by means of telephone interviews made each month. The data for 2002 are based on 20,894 interviews. In the interviews target persons aged 15 to 74 were inquired about trips terminated during the two preceding months. Data on the numbers of trips for each month were obtained from two different samples. The data concerning each month are thus composed of the actual data and the so-called reference data.

Domestic leisure trips (Tables 1, 2, 5-12)

In 2002 Finnish residents made almost 23 million domestic leisure trips, including, in addition to trips with paid accommodation, trips to free-time residences and visits to friends and relatives. This is eleven per cent more than in 2001. Long trips with at least four overnights numbered good four million and short trips with 1 to 3 overnights nearly 19 million.

Finns made four million leisure trips including overnight stays at hotels, rented cottages or in other paid accommodation. In addition to these, Finnish residents made four million trips to their own free-time residences and almost 15 million visits to friends and relatives. As the year before, the most popular destinations for visits to friends and relatives were Helsinki, Tampere and Turku whilst the third most popular destination for trips with paid accommodation was Kuusamo. Trips to free-time residences were the most often directed to Mikkeli, Tammisaari and Asikkala.

Leisure trips abroad (Tables 1, 2, 14-22)

In 2002 the number of such leisure trips abroad that included overnight stays in the country of destination was about 2.7 million, which is one per cent more than one year previously. Long trips with at least four overnight stays totalled 1.6 million and short trips with 1 to 3 overnights good million.

The most popular destinations of leisure trips abroad have still maintained their position. As in the previous years, trips were made most to Estonia, Spain, Sweden, Russia and Greece. About 1.6 million trips were made altogether to these countries, which is around 62 per cent of all out-bound leisure trips with overnight stays. Of these countries, travelling to Russia increased most and travelling to Greece decreased most from year 2001 to 2002.

Finnish residents undertook 2.1 million cruises, which is about as much as than in 2001. Cruises include overnights on board only. If trips comprise overnight stays in the country of destination, they are classified as trips abroad. Cruises without overnight stays on board are counted as same-day trips. Around one million cruises were undertaken to both Estonia and Sweden. Visits ashore were more common with cruises to Estonia than with those to Sweden. Sixty per cent of cruises to Estonia included visits ashore and under one half of cruises to Sweden.

In 2002 eight per cent less same-day leisure trips abroad were made than in 2001. In all, same-day trips abroad numbered 395,000. More than half of them was directed to Estonia.

Business and professional trips

(Tables 1, 24-27)

In 2002 Finnish residents made around five per cent more business and professional trips abroad than the year before. The number of trips was nearly 910,000. The highest numbers of business trips were made to Sweden, Estonia and Germany. Trips to Sweden numbered 147,000, to Estonia 135,000 and to Germany 120,000. Around 3.1 million business and professional trips were made within Finland, which is up by nine per cent on 2001.

The number of business cruises was 188,000. In year 2002 more cruises were made to Estonia than those to Sweden. To Estonia were made 112,000 work-related cruises and to Sweden 73,000 cruises. About 170,000 or ninety per cent of business trips were meetings or conferences on board. In addition, some 86,000 work-connected same-day trips were made abroad.

Persons having travelled

(Tables 3, 4, 13, 23, 28)

The data for 2002 on persons having travelled were obtained by a separate survey made in connection with the Labour Force Survey. The data are thus from a different sample than those concerning trips. The data are based on 1,779 interviews.

The number of persons having travelled remains fairly stable from one year to another. During 2002, 3.5 million, or 90 per cent of Finnish residents aged 15 to 74 made at least one trip involving overnight stay. Included are all domestic and outbound trips as well as trips to one's free-time residences, visits to friends and relatives and business trips. The proportion of persons having travelled grew by two per cent compared to the year before.

Travelling activity varied according to background variables

Travelling activity varied somewhat according to background variables. In distributions by age group, no large changes could be seen from the year before. Over 90 per cent of persons in age groups 15 to 24, 25 to 34 and 35 to 44 made at least one trip with overnight stay. Travelling activity lessens with age, with the exception of those aged 55 to 64, of which 90 per cent made trips with overnight stay.

The survey indicates that education also had an impact on how actively people travelled. Of persons with tertiary education 97 per cent made at least one trip with overnight stay. In all, 84 per cent travelled among the population with lower secondary education. The proportion of those having travelled also varied by socio-economic group. Salaried employees and students were the most active whereas pensioners travelled less.

Examined by area of residence, travelling was clearly more active from the Helsinki area and other urban municipalities than from semi-urban and rural municipalities. The most active regions for travelling were Åland, Pirkanmaa, Lapland and Uusimaa. Over 94 per cent of the population aged 15 to 74 living in those regions made at least one trip with overnight stay. Travelling was the least active in Ostrobothnia, Satakunta, Northern Karelia and Varsinais-Suomi. About 80 per cent of the population in these regions had been at least on one trip with overnight stay in 2002.

The number of Finnish residents having made domestic leisure trips with paid accommodation decreased by 73,000 from the year before. The number of those having made at least one such trip was 1.6 million, which makes up 40 per cent of the population aged 15 to 74. The number of persons having made leisure trips abroad lessened to 37 per cent from the previous year's 39 per cent.

Vapaa-ajanmatkat kotimaassa vuonna 2002

Kotimaan vapaa-ajanmatkat

Suomalaisten matkailu -tutkimuksen mukaan vuonna 2002 tehtiin lähes 23 miljoonaa kotimaan vapaa-ajanmatkaa. Tämä on 11 prosenttia enemmän kuin vuonna 2001. Pitkiä, vähintään neljä yöpymistä sisältäneitä matkoja tehtiin runsaat 4 miljoonaa ja lyhyitä, 1–3 yöpymisen matkoja lähes 19 miljoonaa. Pitkiä matkoja tehtiin 4 prosenttia ja lyhyitä matkoja 13 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Matkailusesonki keskittyi kesäkuukausien ajalle. Näiden kuukausien aikana tehtiin kotimaanmatkoista lähes 40 prosenttia. Pitkiä kotimaanmatkoja tehtiin runsaasti myös joulukuussa. Kotimaassa lyhytkestoiset mökkimatkat ja vierailumatkat sukulaisten ja tuttavien luo kasvattivat suosiotaan kevätkautena (maalis-, huhti- ja toukokuussa) vuoteen 2001 verrattuna. Syysmatkailu oli viik- kaudeltaan edellisvuoden tasoa.

Taulukko 5. Kotimaan vapaa-ajanmatkat päättymiskuukauden ja keston mukaan vuonna 2002
Table 5. Domestic leisure trips by month of ending and number of overnights in 2002

	Matkat maksullisessa majoituksessa <i>Trips with paid accommodation</i>			Matkat omalle mökille <i>Trips to own free-time residence</i>		
	Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä <i>Long trips</i> 4 or more overnights	Lyhyet matkat 1-3 yöpymistä <i>Short trips</i> 1-3 overnights	Yhteensä <i>Total</i>	Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä <i>Long trips</i> 4 or more overnights	Lyhyet matkat 1-3 yöpymistä <i>Short trips</i> 1-3 overnights	Yhteensä <i>Total</i>
	MATKOJA YHTEENSÄ - Trips total	1 034 000	3 009 000	4 044 000	899 000	3 152 000
Matkan päättymiskuukausi <i>Trips by month of ending</i>						
Tammikuu - January	37 000	164 000	201 000	27 000	133 000	160 000
Helmikuu - February	77 000	236 000	313 000	25 000	150 000	175 000
Maaliskuu - March	118 000	223 000	341 000	39 000	145 000	184 000
Huhtikuu - April	131 000	205 000	336 000	55 000	265 000	320 000
Toukokuu - May	38 000	190 000	229 000	60 000	389 000	449 000
Kesäkuu - June	95 000	314 000	409 000	125 000	400 000	525 000
Heinäkuu - July	246 000	598 000	845 000	270 000	391 000	660 000
Elokuu - August	112 000	373 000	485 000	130 000	373 000	504 000
Syyskuu - September	56 000	162 000	218 000	56 000	326 000	382 000
Lokakuu - October	32 000	213 000	245 000	37 000	295 000	332 000
Marraskuu - November	38 000	182 000	220 000	27 000	167 000	194 000
Joulukuu - December	55 000	148 000	203 000	47 000	118 000	165 000
Matkan kesto - Number of overnight stays						
1 yö - 1 night		1 257 000	1 257 000		677 000	677 000
2 yötä - 2 nights		1 195 000	1 195 000		1 887 000	1 887 000
3 yötä - 3 nights		558 000	558 000		588 000	588 000
4 yötä - 4 nights	276 000		276 000	245 000		245 000
5 yötä - 5 nights	222 000		222 000	156 000		156 000
6 yötä - 6 nights	174 000		174 000	74 000		74 000
7 yötä - 7 nights	243 000		243 000	173 000		173 000
8-14 yötä - 8-14 nights	96 000		96 000	141 000		141 000
Vähintään 15 yötä - 15 nights or more	22 000		22 000	110 000		110 000
Yöpymisiä keskimäärin matkalla <i>Overnights on average</i>	6,5	1,8	3,0	9,3	2,0	3,6

Matkat maksullisessa majoituksessa
(Taulukot 5-10)

Kotimaan vapaa-ajanmatkoja, joiden aikana yövyttiin maksullisessa majoituksessa, tehtiin vuonna 2002 neljä miljoonaa – määrä on sama jo kolmatta vuotta peräkkäin. Näistä matkoista joka neljäs oli pitkä, vähintään neljä yöpymistä sisältänyt matka. Lyhyitä, 1–3 yöpymisen matkoja tehtiin kolme miljoonaa. Matkat sisälsivät keskimäärin 3 yöpymistä: lyhyillä matkoilla yövyttiin keskimäärin 1,8 yötä ja pitkillä 6,5 yötä.

Suosituimmat kohdemaakunnat vuonna 2002 olivat Uusimaa ja Lappi edellisvuosien tapaan. Tosin matkat Lappiin vähenivät 8 prosenttia eli 473 000 matkaan. Sen sijaan matkojen määrä Uudellemaalle kasvoi 7 prosenttia ja niitä tehtiin 73 000 enemmän kuin Lappiin. Pitkiä, vähintään neljän yöpymisen matkoja tehtiin eniten Lappiin. Pohjois-Pohjanmaalle suuntautui niin ikään runsaasti pitkiä matkoja, mutta myös lyhyitä matkoja. Vuoden 2001 tapaan lyhyistä matkoista lähes 40 prosenttia kohdistui kuitenkin eteläisempään Suomeen: Uudellemaalle, Pirkanmaalle ja Varsinais-Suomeen.

Vierailumatkat sukulaisten ja tuttavien luo <i>Visits to friends and relatives</i>			Kaikki kotimaan vapaa-ajanmatkat <i>All domestic leisure trips</i>			
Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä <i>Long trips 4 or more overnights</i>	Lyhyet matkat 1-3 yöpymistä <i>Short trips 1-3 overnights</i>	Yhteensä <i>Total</i>	Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä <i>Long trips 4 or more overnights</i>	Lyhyet matkat 1-3 yöpymistä <i>Short trips 1-3 overnights</i>	Yhteensä <i>Total</i>	
2 364 000	12 401 000	14 766 000	4 298 000	18 563 000	22 861 000	MATKOJA YHTEENSÄ - Trips total
						Matkan päättymiskuukausi
						<i>Trips by month of ending</i>
120 000	899 000	1 019 000	184 000	1 196 000	1 380 000	Tammikuu - January
145 000	803 000	949 000	247 000	1 189 000	1 437 000	Helmikuu - February
143 000	869 000	1 013 000	300 000	1 237 000	1 538 000	Maaliskuu - March
156 000	968 000	1 124 000	342 000	1 438 000	1 780 000	Huhtikuu - April
123 000	996 000	1 119 000	221 000	1 575 000	1 797 000	Toukokuu - May
282 000	1 172 000	1 455 000	502 000	1 886 000	2 389 000	Kesäkuu - June
517 000	1 554 000	2 070 000	1 033 000	2 543 000	3 575 000	Heinäkuu - July
233 000	1 281 000	1 515 000	475 000	2 027 000	2 504 000	Elokuu - August
134 000	941 000	1 075 000	246 000	1 429 000	1 675 000	Syyskuu - September
135 000	958 000	1 093 000	204 000	1 466 000	1 670 000	Lokakuu - October
81 000	965 000	1 046 000	146 000	1 314 000	1 460 000	Marraskuu - November
295 000	994 000	1 289 000	397 000	1 260 000	1 657 000	Joulukuu - December
						Matkan kesto - Number of overnight stays
	4 634 000	4 634 000		6 568 000	6 568 000	1 yö - 1 night
	5 793 000	5 793 000		8 875 000	8 875 000	2 yötä - 2 nights
	1 974 000	1 974 000		3 120 000	3 120 000	3 yötä - 3 nights
823 000		823 000	1 344 000		1 344 000	4 yötä - 4 nights
496 000		496 000	874 000		874 000	5 yötä - 5 nights
224 000		224 000	472 000		472 000	6 yötä - 6 nights
408 000		408 000	824 000		824 000	7 yötä - 7 nights
340 000		340 000	577 000		577 000	8-14 yötä - 8-14 nights
74 000		74 000	206 000		206 000	Vähintään 15 yötä - 15 nights or more
6,6	1,8	2,6	7,1	1,8	2,8	Yöpymisiä keskimäärin matkalla <i>Overnights on average</i>

Helsinki, Tampere ja Kuusamo olivat maksullisen majoituksen sisältäneiden matkojen suosituimmat kohdekunnat. Helsinkiin tehtiin 385 000 matkaa, mikä on noin 10 prosenttia kaikista matkoista maksullisessa majoituksessa; Kuusamon osuus oli viisi prosenttia.

Maksullisen majoituksen sisältäneistä matkoista kaupunkeihin suuntautui lähes 70 prosenttia. Lyhyet, 1–3 yöpymisen matkat kohdistuivat pitkiä, vähintään neljän yöpymisen matkoja useammin kaupunkeihin. Lyhyistä matkoista kolme matkaa neljästä oli kaupunkimatka. Pitkistä matkoista kaupunkimatkoja oli vajaa puolet eli hieman useampi kuin vuonna 2001.

Maksullisen majoituksen sisältäneitä matkoja tehtiin lukumääräisesti eniten, runsaat 800 000, Uudeltamaalta, mutta asukasta kohden suhteutettuna matkoja tehtiin eniten Keski-Pohjanmaalta, Etelä- ja Pohjois-Pohjanmaalta sekä Satakunnasta. Sen sijaan Uudeltamaalta, Kymenlaaksosta ja Kainuusta tehtiin tällaisia matkoja vähiten asukasta kohden. (Kuvio 5.)

Matkoja Lappiin tehtiin eniten Uudeltamaalta ja Pohjois-Pohjanmaalta. Näiden maakuntien osuus yhteensä oli kolmannes Lapin kaikista maksullisen majoituksen sisältäneistä matkoista; Lapin sisäisiä matkoja tällaisista oli joka kymmenes matka.

Taulukko 6. Kotimaan vapaa-ajanmatkat kohdemaakunnan mukaan vuonna 2002

Table 6. Domestic leisure trips by region of destination in 2002

	Matkat maksullisessa majoituksessa <i>Trips with paid accommodation</i>			Matkat omalle mökille <i>Trips to own free-time residence</i>		
	Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä <i>Long trips</i> <i>4 or more overnights</i>	Lyhyet matkat 1-3 yöpymistä <i>Short trips</i> <i>1-3 overnights</i>	Yhteensä <i>Total</i>	Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä <i>Long trips</i> <i>4 or more overnights</i>	Lyhyet matkat 1-3 yöpymistä <i>Short trips</i> <i>1-3 overnights</i>	Yhteensä <i>Total</i>
MATKOJA YHTEENSÄ - Trips total	1 034 000	3 009 000	4 044 000	899 000	3 152 000	4 052 000
Kohdemaakunta - Region of destination						
Uusimaa	73 000	474 000	546 000	59 000	246 000	305 000
Itä-Uusimaa	..	29 000	36 000	10 000	72 000	82 000
Kanta-Häme	..	82 000	90 000	27 000	148 000	175 000
Päijät-Häme	13 000	97 000	110 000	49 000	208 000	257 000
Kymenlaakso	16 000	68 000	84 000	20 000	90 000	109 000
Etelä-Karjala - <i>South Karelia</i>	20 000	78 000	98 000	25 000	121 000	145 000
Varsinais-Suomi	41 000	291 000	332 000	80 000	378 000	458 000
Satakunta	18 000	73 000	91 000	35 000	98 000	134 000
Pirkanmaa	37 000	390 000	427 000	60 000	307 000	367 000
Keski-Suomi - <i>Central Finland</i>	53 000	168 000	221 000	55 000	258 000	313 000
Etelä-Pohjanmaa - <i>South Ostrobothnia</i>	25 000	133 000	158 000	30 000	54 000	84 000
Pohjanmaa - <i>Ostrobothnia</i>	13 000	88 000	101 000	13 000	79 000	91 000
Keski-Pohjanmaa - <i>Central Ostrobothnia</i>	..	55 000	60 000	..	15 000	17 000
Etelä-Savo	66 000	165 000	230 000	141 000	378 000	519 000
Pohjois-Savo	66 000	143 000	209 000	63 000	148 000	211 000
Pohjois-Karjala - <i>North Karelia</i>	43 000	91 000	134 000	56 000	142 000	198 000
Pohjois-Pohjanmaa - <i>North Ostrobothnia</i>	129 000	285 000	414 000	41 000	167 000	208 000
Kainuu	65 000	107 000	172 000	30 000	99 000	129 000
Lappi - <i>Lapland</i>	315 000	158 000	473 000	101 000	141 000	241 000
Ahvenanmaa - <i>Åland</i>	22 000	33 000	56 000
Kohdekunnan kuntamuoto - Municipality type						
Kaupunki - <i>Urban municipality</i>	498 000	2 296 000	2 794 000	282 000	956 000	1 238 000
Muu kunta - <i>Other municipality</i>	536 000	713 000	1 250 000	617 000	2 197 000	2 814 000

Suomalaiset tekivät kotimaan vapaa-ajanmatkojen varaukset pääasiassa suoraan majoitusliikkeistä ja liikenteenharjoittajilta. Tällä tavoin järjestettiin runsaat 70 prosenttia maksullisen majoituksen sisältäneistä matkoista vuonna 2002. Matkatoimiston palveluja käytettiin vajaassa 10 prosentissa matkoista. Ilman varauksia tehtiin 15 prosenttia matkoista. Pakettimatkoja, jotka sisälsivät sekä matkat kohteeseen että majoituksen, oli vuoden 2001 tapaan runsaat 5 prosenttia kaikista matkoista. Nämä sisältyvät matkatoimiston kautta järjestettyihin matkoihin. (Kuvio 2.)

Pitkiin, vähintään neljä yöpymistä sisältäneisiin matkoihin käytettiin rahaa keskimäärin 430 euroa henkilöä kohden, kun mukaan lasketaan majoitus- ja matkustusmenot sekä kaikki muut menot matkan aikana. Tämä tekee 66 euroa päivässä. Lyhyisiin, 1–3 yöpymisen matkoihin rahaa kului keskimäärin 200 euroa henkilöä kohden, mikä on 110 euroa henkilöä ja päivää kohden. Kotimaanmatkojen kustannukset pysyivät vuonna 2002 lähes samalla tasolla kuin vuotta aiemmin.

Majoitusmenot olivat matkojen suurin yksittäinen menoerä. Pitkillä matkoilla majoitusmenojen osuus oli 35 prosenttia kokonaismenoista ja lyhyillä matkoilla 33 prosenttia. Matkustusmenoihin kului viidennes matkan kokonaismenoista sekä lyhyillä että pitkillä matkoilla. Ravintolamenojen osuus oli lähes viidennes pitkillä matkoilla ja noin neljännes lyhyillä matkoilla. (Kuvio 4.)

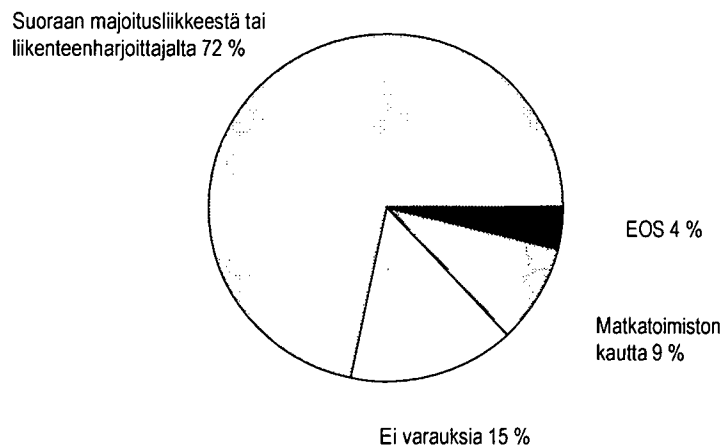
Murtomaahiihtoa harrastettiin noin 410 000 matkalla, mikä on kymmenen prosenttia kaikista maksullisen majoituksen sisältäneistä kotimaan vapaa-ajanmatkoista. Laskettelua harrastettiin 360 000 ja moottorikelkkailua 90 000 matkalla.

Vierailumatkat sukulaisten ja tuttavien luo <i>Visits to friends and relatives</i>			Kaikki kotimaan vapaa-ajanmatkat <i>All domestic leisure trips</i>			
Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä <i>Long trips</i> 4 or more overnights	Lyhyet matkat 1-3 yöpymistä <i>Short trips</i> 1-3 overnights	Yhteensä <i>Total</i>	Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä <i>Long trips</i> 4 or more overnights	Lyhyet matkat 1-3 yöpymistä <i>Short trips</i> 1-3 overnights	Yhteensä <i>Total</i>	
2 364 000	12 401 000	14 766 000	4 298 000	18 563 000	22 861 000	MATKOJA YHTEENSÄ - Trips total
						Kohdemaakunta - Region of destination
279 000	1 956 000	2 235 000	411 000	2 675 000	3 086 000	Uusimaa
30 000	171 000	201 000	48 000	273 000	320 000	Itä-Uusimaa
47 000	393 000	440 000	81 000	623 000	705 000	Kanta-Häme
91 000	509 000	599 000	153 000	814 000	966 000	Päijät-Häme
42 000	446 000	488 000	77 000	605 000	682 000	Kymenlaakso
79 000	296 000	376 000	124 000	495 000	620 000	Etelä-Karjala - South Karelia
170 000	1 098 000	1 268 000	291 000	1 767 000	2 058 000	Varsinais-Suomi
66 000	646 000	712 000	119 000	818 000	937 000	Satakunta
125 000	1 401 000	1 527 000	223 000	2 098 000	2 321 000	Pirkanmaa
170 000	897 000	1 066 000	278 000	1 323 000	1 601 000	Keski-Suomi - Central Finland
111 000	548 000	659 000	166 000	735 000	901 000	Etelä-Pohjanmaa - South Ostrobothnia
52 000	291 000	344 000	78 000	458 000	536 000	Pohjanmaa - Ostrobothnia
30 000	158 000	187 000	37 000	228 000	265 000	Keski-Pohjanmaa - Central Ostrobothnia
138 000	630 000	768 000	345 000	1 173 000	1 517 000	Etelä-Savo
137 000	800 000	937 000	266 000	1 091 000	1 357 000	Pohjois-Savo
133 000	540 000	673 000	232 000	773 000	1 005 000	Pohjois-Karjala - North Karelia
257 000	838 000	1 095 000	427 000	1 290 000	1 716 000	Pohjois-Pohjanmaa - North Ostrobothnia
106 000	226 000	331 000	200 000	432 000	632 000	Kainuu
280 000	531 000	811 000	695 000	830 000	1 525 000	Lappi - Lapland
23 000	26 000	49 000	48 000	64 000	112 000	Ahvenanmaa - Åland
						Kohdekunnan kuntamuoto - Municipality type
1 458 000	8 027 000	9 485 000	2 238 000	11 279 000	13 517 000	Kaupunki - Urban municipality
907 000	4 374 000	5 281 000	2 060 000	7 284 000	9 344 000	Muu kunta - Other municipality

Maksullisen majoituksen sisältäneillä matkoilla yövyttiin yhteensä 12 miljoonaa kertaa. Pitkillä, vähintään neljä yöpymistä sisältäneillä matkoilla yövyttiin 6,7 miljoonaa kertaa. Lyhyet, 1–3 yöpymisen matkat sisälsivät 5,3 miljoonaa yöpymistä. 8–14 yötä kestäneiden matkojen määrä väheni neljänneksellä vuotta aiempaan verrattuna. Sitä vastoin hyvin pitkien, vähintään 15 yötä kestäneiden matkojen suosio kasvoi.

Hotelleissa yövyttiin yhteensä 5 miljoonaa kertaa ja vuokratuissa mökeissä 2,9 miljoonaa kertaa. Seuraavaksi eniten yövyttiin lomakylissä ja leirintäalueilla. Leirintäalueyöpymisiä oli yhtä paljon pitkillä ja lyhyillä matkoilla, kummassakin runsaat puoli miljoonaa yöpymistä.

Kuvio 2. Maksullisen majoituksen sisältäneiden matkojen järjestäminen vuonna 2002
Figure 2. Organisation of trips with paid accommodation in 2002

Taulukko 7. Kotimaan vapaa-ajanmatkojen suosituimmat kohdekunnat matkatyypeittäin vuonna 2002
Table 7. The most popular municipalities of destination for domestic leisure trips by type of trip in 2002

Matkat maksullisessa majoituksessa <i>Trips with paid accommodation</i>		Mökkimatkat <i>Trips to own free-time residence</i>		Vierailumatkat sukulaisten tai tuttavien luo <i>Visits to friends and relatives</i>	
Kunta <i>Municipality</i>	Matkoja <i>Trips</i>	Kunta <i>Municipality</i>	Matkoja <i>Trips</i>	Kunta <i>Municipality</i>	Matkoja <i>Trips</i>
Matkoja yhteensä - <i>Trips total</i>	4 044 000	Matkoja yhteensä - <i>Trips total</i>	4 052 000	Matkoja yhteensä - <i>Trips total</i>	14 766 000
Helsinki	385 000	Mikkeli	101 000	Helsinki	1 149 000
Tampere	260 000	Tammisaari	85 000	Tampere	764 000
Kuusamo	192 000	Asikkala	67 000	Turku	508 000
Turku	174 000	Puumala	66 000	Kuopio	367 000
Kittilä	127 000	Heinola	61 000	Jyväskylä	357 000
Kuopio	101 000	Kangasniemi	58 000	Oulu	351 000
Soikamo	90 000	Pudasjärvi	51 000	Lahti	262 000
Inari	85 000	Joutsa	51 000	Joensuu	223 000
Oulu	85 000	Mäntyharju	51 000	Pori	200 000
Jyväskylä	80 000	Kuopio	48 000	Espoo	167 000
Vaasa	79 000	Rymättylä	47 000	Vaasa	156 000
Ikaalinen	74 000	Padasjoki	45 000	Kuusamo	156 000
Savonlinna	67 000	Kuusamo	45 000	Mikkeli	155 000

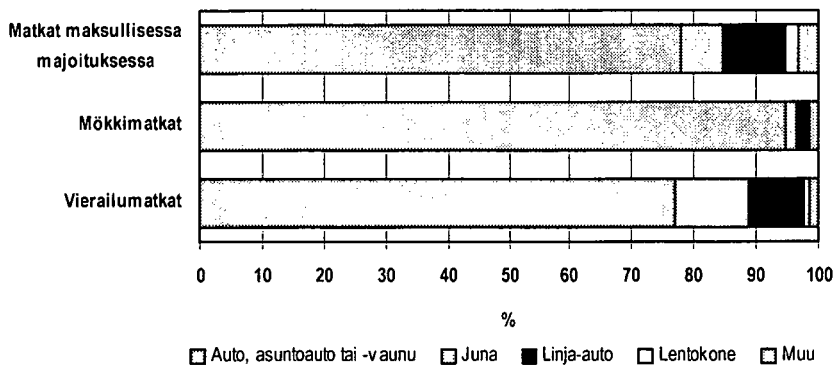
Hotelli oli lyhyiden, 1–3 yöpymisen matkojen eniten käytetty majoitusmuoto. Yli puolet eli 60 prosenttia lyhyiden matkojen yöpymisistä oli hotelliyöpymisiä. Pitkillä, vähintään neljän yöpymisen matkoilla yövyttiin lähes yhtä usein vuokratussa mökissä ja hotellissa: vuokramökeissä yövyttiin 2,1 miljoonaa kertaa ja hotelleissa 1,8 miljoonaa vuorokautta.

Suomalaisten matkailu -tutkimus ja Tilastokeskuksen majoitustilasto menevät osittain päällekkäin täydentäen toinen toisiaan. Majoitustilastoon kerätään yöpymistietoja kaiken ikäisiltä suomalaisilta, kun Suomalaisten matkailu -tutkimuksessa ovat mukana vain 15–74-vuotiaat.

Majoitustilasto ei kuitenkaan sisällä kaikkia yöpymisiä. Sen ulkopuolelle jäävät mm. osa vuokrattuista lomamökeistä. Lisäksi tilastossa ei ole mukana tietoja pienissä alle 10 huonetta, mökkiä tai asuntovaunupaikaa sisältävissä majoitusliikkeissä tapahtuvista yöpymisistä. Tältä osin Suomalaisten matkailu -tutkimus täydentää majoitustilastoa.

Kuvio 3. Kotimaan vapaa-ajanmatkat kulkuvälineen mukaan vuonna 2002

Figure 3. Domestic leisure trips by means of transport in 2002

Taulukko 8. Yöpymiset majoitusmuodoittain maksullisen majoituksen sisältäneillä kotimaan vapaa-ajanmatkoilla vuonna 2002

Table 8. Overnights by mode of accommodation in domestic leisure trips with paid accommodation in 2002

	Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä Long trips 4 or more overnights	Lyhyet matkat 1-3 yöpymistä Short trips 1-3 overnights	Yhteensä Total
YÖPYMISIÄ YHTEENSÄ - Total overnights	6 701 000	5 319 000	12 020 000
Hotelli - Hotel	1 806 000	3 160 000	4 966 000
Lomakylä - Holiday village	1 027 000	441 000	1 468 000
Leirintäalue - Camping site	578 000	587 000	1 166 000
Vuokrattu mökki - Rented private holiday cottage	2 146 000	715 000	2 861 000
Muu maksullinen majoitus - Other paid accommodation	945 000	370 000	1 315 000
Maksuton majoitus - Free accommodation	199 000	45 000	245 000

Matkat omalle mökille
(Taulukot 5, 6, 7, 11)

Suomalaiset tekivät vuonna 2002 noin 4,1 miljoonaa matkaa omille mökeilleen. Tämä oli neljänneksen enemmän kuin vuonna 2001. Kolme neljästä mökkimatkasta oli lyhyt, 1–3 yöpymisen matka. Mökkimatkoista runsaat 40 prosenttia ajoittui kesä–elokuulle. Keskimäärin mökkimatkoilla yövyttiin 3,6 kertaa.

Mökkimatkoja tehtiin vuonna 2002 eniten Etelä-Savoon ja Varsinais-Suomeen, joihin suuntautui yhteensä lähes miljoona matkaa. Mökkimatkoja tehtiin runsaasti myös Pirkanmaalle, Keski-Suomeen ja Uudellemaalle. Näihin maakuntiin tehtiin kuhunkin yli 300 000 mökkimatkaa.

Suosituimmat kohdekunnat olivat Mikkeli, Tammisaari ja Asikkala. Tilastokeskuksen Kesämökki-tilaston mukaan Mikkelissä oli kolmanneksi eniten mökkejä vuoden 2001 lopussa, Tammisaarissa toiseksi ja Asikkalassa neljänneksi eniten; Kuusamossa oli kesämökkejä eniten.

Taulukko 9. Menot maksullisen majoituksen sisältäneillä kotimaan vapaa-ajanmatkoilla vuonna 2002

Table 9. Expenditure on domestic leisure trips with paid accommodation in 2002

Euroa - EUR						
Pitkät matkat pl. pakettimatkat, vähintään 4 yöpymistä <i>Long trips (excl. package tours), 4 or more overnights</i>	Kaikki <i>All</i>		Hotellimajoituksessa <i>With hotel accommodation</i>		Lappiin <i>To Lapland</i>	
	Per henkilö <i>Per person</i>	Päivässä <i>Per day</i>	Per henkilö <i>Per person</i>	Päivässä <i>Per day</i>	Per henkilö <i>Per person</i>	Päivässä <i>Per day</i>
	Majoitus ²⁾ - Accommodation ²⁾	150	23	160	27	160
Matkat - Transport	80	12	67	12	99	16
Ravintolat - Restaurants	79	12	92	16	82	13
Ruokaostokset - Foodstuff shopping	50	8	25	4	56	9
Muut ostokset - Other shopping	39	6	43	8	38	6
Pääsyliput ja osallistumismaksut - Admission and participation fees	12	2	13	2	12	2
Välinevuokrat - Sport equipment rents	2	0	1	0	3	1
Hiihtohissit - Ski lifts	10	2	5	1	17	3
Muut menot - Other expenses	5	1	4	1	7	1
Menot yhteensä - Total expenditure	430	66	410	71	470	75
Lyhyet matkat pl. pakettimatkat, 1-3 yöpymistä <i>Short trips (excl. package tours), 1-3 overnights</i>	Kaikki <i>All</i>		Hotellimajoituksessa <i>With hotel accommodation</i>		Pääkaupunkiseudulle <i>To Helsinki area</i>	
	Per henkilö <i>Per person</i>	Päivässä <i>Per day</i>	Per henkilö <i>Per person</i>	Päivässä <i>Per day</i>	Per henkilö <i>Per person</i>	Päivässä <i>Per day</i>
	Majoitus ²⁾ - Accommodation ²⁾	65	37	74	46	79
Matkat - Transport	37	21	39	24	49	31
Ravintolat - Restaurants	51	29	59	37	64	41
Ruokaostokset - Foodstuff shopping	12	7	8	5	9	5
Muut ostokset - Other shopping	19	11	23	15	36	23
Pääsyliput ja osallistumismaksut - Admission and participation fees	8	5	8	5	11	7
Välinevuokrat - Sport equipment rents	1	0	0	0	0	0
Hiihtohissit - Ski lifts	1	1	1	0	0	0
Muut menot - Other expenses	2	1	2	2	2	1
Menot yhteensä - Total expenditure	200	110	210	130	250	160

²⁾ Matkalla on voitu yöpyä maksullisen majoituksen lisäksi maksuttomassa majoituksessa.
Trips with paid accommodation may also include some overnights in free accommodation.

Uudeltamaalta tehtiin mökkimatkoja 1,5 miljoonaa, mikä on vajaa 40 prosenttia kaikista mökki- matkoista. Väestömäärään suhteutettuna Uudenmaan ohella mökkimatkoja tehtiin paljon myös Päijät-Hämeestä ja Kanta-Hämeestä. Vähiten mökkimatkoja asukasta kohden tehtiin Keski- ja Etelä-Pohjanmaalta, Satakunnasta ja Etelä-Savosta. (Kuvio 6.)

Mökkimatkan aikana käytettiin rahaa henkilöä kohti keskimäärin 18 euroa päivässä. Kustannuksiin on laskettu matkustusmenot kohteeseen, ruokaostokset kotipaikkakunnan ulkopuolella ja muut menot matkan aikana.

Kalastusta harrastettiin 310 000:lla eli joka kymmenennellä mökkimatalla. Murtomaahiihtoa harrastettiin 330 000 matkalla ja pilkintää 180 000 matkalla. Lisäksi 120 000 mökkimatalla moottorikelkkailtiin.

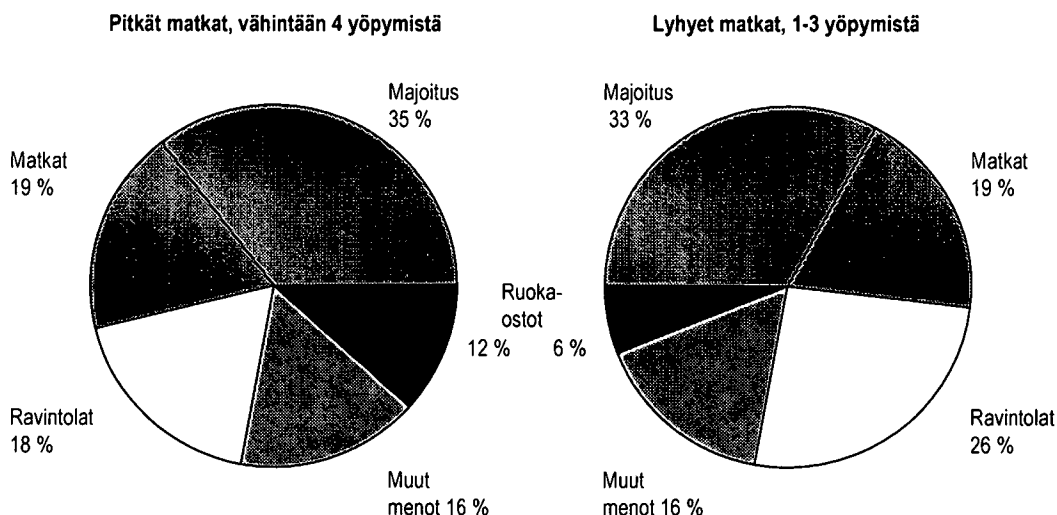
Vierailumatkat sukulaisten tai tuttavien luo (Taulukot 5, 6, 7, 12)

Vuonna 2002 vierailumatkoja sukulaisten tai tuttavien luo tehtiin noin 14,8 miljoonaa, mikä on 10 prosenttia edellisvuotta enemmän. Mukana ovat myös muut ilmajoisuusmatkat (pl. matkat omalle mökille). Vierailumatkoista 12,4 miljoonaa eli yli 80 prosenttia oli lyhyitä, 1–3 yöpymistä sisältäneitä matkoja. Mökkimatkojen tapaan eniten vierailumatkoja tehtiin kesällä. Kesä–elokuun aikana vierailumatkoista tehtiin runsas kolmannes. Myös joulukuulle ajoittui runsaasti vierailu- matkoja. Vierailumatkat sisälsivät keskimäärin 2,6 yöpymistä.

Vierailumatkoja tehtiin eniten Uudellemaalle, jonne suuntautui runsaat kaksi miljoonaa matkaa. Tämä on 15 prosenttia kaikista vierailumatkoista. Viidennes Uudenmaan-matkoista oli maakunnan sisäisiä matkoja. Seuraavaksi suosituimmat kohdemaakunnat olivat Pirkanmaa ja Varsinais-Suomi.

Vierailumatkoista 65 prosenttia suuntautui kaupunkeihin. Helsinki, Tampere ja Turku olivatkin suosituimmat kohdekunnat. Helsinkiin tehtiin 1,1 miljoonaa vierailumatkaa, Tampereelle 0,8 ja Turkuun 0,5 miljoonaa vierailumatkaa. Näistä Tampere lisäsi suosiotaan edellisvuoteen verrattuna.

Kuvio 4. Menot maksullisen majoituksen sisältäneillä kotimaanmatkoilla vuonna 2002
Figure 4. Expenditure on domestic leisure trips with paid accommodation in 2002

Vierailumatkoista 3,5 miljoonaa tehtiin Uudeltamaalta. Pirkanmaalta, Varsinais-Suomesta ja Pohjois-Pohjanmaalta tehtiin yhteensä saman verran vierailumatkoja. Asukasta kohden suhteutettuna eniten matkoja tehtiin Keski-Suomesta, Lapista, Pohjois-Pohjanmaalta, Pohjois-Karjalasta ja Pirkanmaalta sekä Savosta. Vähiten vierailumatkoja suhteessa väkilukuun tehtiin Kymenlaaksosta ja Itä-Uudeltamaalta. (Kuvio 6.)

Vierailumatkojen aikana käytettiin rahaa keskimäärin 30 euroa päivässä henkilöä kohden, mikä on lähes kaksinkertainen määrä mökkimatkojen keskimääräisiin menoihin verrattuna. Matkustusmenot olivat vierailumatkoilla kaksi kertaa suuremmat kuin mökkimatkoilla. Ruokaostoksiin käytettiin mökkimatkoilla hieman enemmän rahaa kuin vierailumatkoilla.

Vierailumatkoilla suosituin harrastus oli murtomaahiihto. Sitä harrastettiin 600 000 matkalla eli neljällä prosentilla kaikista vierailumatkoista. Kalastusta harrastettiin 290 000 ja pilkintää 250 000 matkalla. Laskettelua harrastettiin saman verran kuin pilkintää ja moottorikelkkailua 170 000 matkalla.

Liikenne- ja viestintäministeriön ja Tiehallinnon toimeksiannosta tehty Henkilöliikennetutkimus 1998–1999 kuvaa kuusi vuotta täyttäneiden suomalaisten liikkumista. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää suomalaisten liikkumista kokonaisuutena. Tutkimuksen mukaan suomalaiset tekivät vuoden aikana keskimäärin 18,3 yhdensuuntaista mökkimatkaa eli noin 9,2 edestakaista mökkimatkaa henkilöä kohden.

Henkilöliikennetutkimuksessa kohdehenkilöiltä kysyttiin matkoja ”käytössä olevaan mökkiin”, mikä on laajempi käsite kuin Suomalaisten matkailu -tutkimuksen ”matkat omalle mökille”. Henkilöliikennetutkimuksen mukaan noin puolella suomalaisista on käytössään mökki. Jos puolet 15–74-vuotiaasta väestöstä (3,9 miljoonaa) teki 9,2 mökkimatkaa, tehtiin mökkimatkoja lähes 18 miljoonaa vuoden aikana. Tämä sisältää myös päivamatkat sekä matkat, jotka kuuluvat ”tavanomaisen elinpiiriin”. Tällaiset matkat jäävät Suomalaisten matkailu -tutkimuksen ulkopuolelle.

Tilastokeskuksen Kesämökit 2001 -tilaston mukaan kesämökkejä oli vuoden 2001 lopussa 457 000. Eniten mökkejä on Kuusamossa, Tammisaaressa, Mikkelissä ja Mäntyharjulla. Maakunnista eniten mökkejä on Varsinais-Suomessa, Etelä-Savossa ja Pirkanmaalla, joissa kaikissa on yli 40 000 mökkiä. Kesämökeistä kolmannes sijaitsee omistajansa asuinkunnan alueella.

Kesämökeistä 380 000 eli 83 prosenttia on yksityisessä omistuksessa. Loput ovat joko yritysten, yhteisöjen, perikuntien tai ulkomaalaisten omistuksessa. Kesämökin omistaviin asutokuntiin kuuluu lähes 800 000 suomalaista.

Suomalaisten matkailu -tutkimuksen mukaan mökkimatkoja tehtiin 4,1 miljoonaa vuonna 2002, mikä tekee jokaista kesämökkiä kohden 8,8 matkaa. Mökinomistajaa kohden se on keskimäärin 6,8 mökkimatkaa, jos oletetaan, että 15–74-vuotiaista 600 000 (ikäryhmän osuus koko väestöstä on 75 prosenttia) kuuluu sellaiseen kotitalouteen, joka omistaa kesämökin.

Kotimaan vapaa-ajanmatkoja tehneet henkilöt taustatekijöiden mukaan (Taulukko 13)

Vuonna 2002 vähintään yhden maksullisen majoituksen sisältäneen kotimaan vapaa-ajanmatkan teki noin 1,6 miljoonaa 15–74-vuotiaista suomalaista. Tämä on kaksi viidennestä kaikista ikäryhmään kuuluvista. Matkoja maksullisessa majoituksessa teki 73 000 henkilöä eli viisi prosenttia vähemmän kuin vuonna 2001, jolloin puolestaan noin 200 000 henkilöä eli 15 prosenttia enemmän teki matkan maksullisessa majoituksessa verrattuna tätä edeltävään vuoteen.

Mökkimatkoja teki joka kolmas väestöstä ja vierailumatkoja noin kaksi kolmesta. Mökkimatkailejoiden määrä kasvoi 130 000 ja vierailumatkoja tehneiden määrä 90 000 henkilöllä.

Mökki- ja vierailumatkoilla naisten osuus matkoja tehneistä oli miehiä hiukan suurempi. Matkoilla, joiden aikana yövyttiin maksullisessa majoituksessa, miesten osuus oli sitä vastoin lievästi naisten osuutta suurempi.

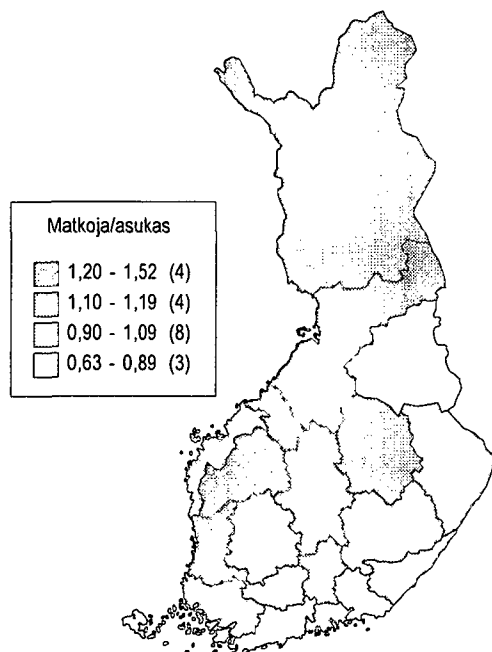
Koulutusasteen noustessa myös matkustusaktiivisuus lisääntyi. Yli puolet korkea-asteen koulutuksen saaneista teki ainakin yhden maksullisen majoituksen sisältäneen matkan. Perusasteen koulutuksen suorittaneista tällaisen matkan teki noin joka kolmas ja keskiasteen koulutuksen suorittaneista vajaa 40 prosenttia. Mökki- ja vierailumatkojen kohdalla koulutusasteiden väliset erot olivat samansuuntaiset.

Asuinalueittain tarkasteltuna maaseutumaisien, taajaan asuttujen ja ns. muiden kaupunkimaisten kuntien väestöstä 40 prosenttia teki vähintään yhden maksullisen majoituksen sisältäneen matkan; pääkaupunkiseudun väestöstä sen sijaan vain joka kolmas, kun edellisvuonna 2001 pääkaupunkiseudun asukkaista tällaisen matkan tehneiden määrä oli kymmenen prosenttiyksikköä suurempi. Vähintään yhden mökkimatkan teki vajaa puolet pääkaupunkiseudun väestöstä, muissa kaupunkimaisissa kunnissa asuvista noin 40 prosenttia, taajaan asuttujen kuntien väestöstä vajaa neljännes ja maaseutumaisissa kunnissa asuvista runsas viidennes.

Vähän alle puolet lapsiperheisiin (perheet, joissa alle 15-vuotiaita lapsia) kuuluvista 15–74-vuotiaista teki ainakin yhden matkan, jonka aikana yövyttiin maksullisessa majoituksessa. Muihin kotitalouksiin kuuluvista (kotitaloudet, joissa ei ole alle 15-vuotiaita, mutta kuitenkin useampia henkilöitä) matkan teki 40 prosenttia. Yksinasuvista tällaisen matkan teki vajaa kolmannes. Mökkimatkoja tekivät aktiivisimmin muihin kotitalouksiin kuuluvat.

Sosioekonomisen aseman mukaan tarkasteltuna ylemmät toimihenkilöt tekivät maksullisen majoituksen sisältäneitä kotimaanmatkoja muita useammin. Heistä 55 prosenttia eli noin 263 000 teki matkan. Väestömäärään suhteutettuna vähiten maksullisen majoituksen sisältäneitä matkoja tekivät eläkeläiset ja muut kotona olevat.

Kuvio 5. Kotimaanmatkat maksullisessa majoituksessa asukasta kohden asuinmaakunnittain vuonna 2002
Figure 5. Domestic leisure trips with paid accommodation per resident by region of residence in 2002

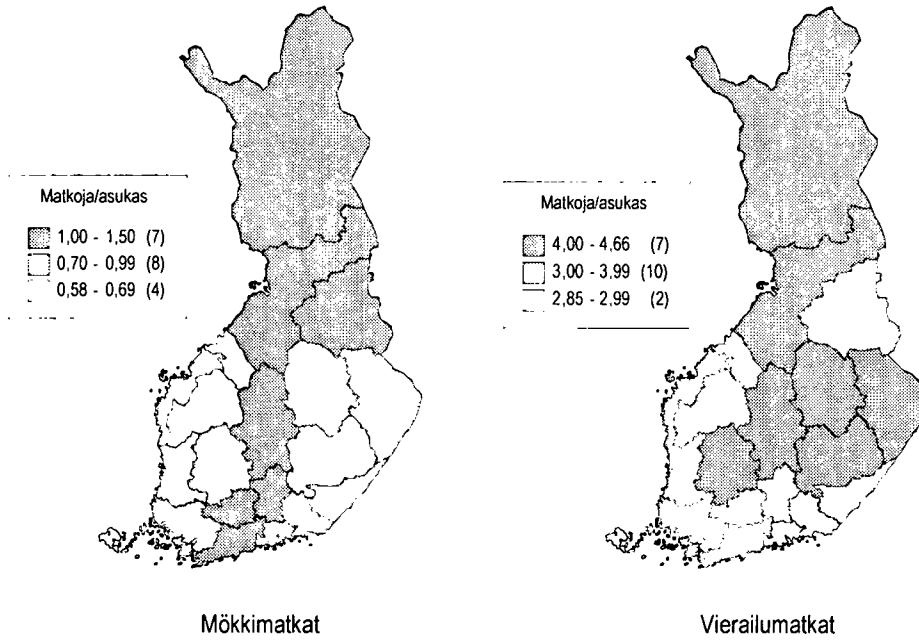
Taulukko 10. Kotimaan vapaa-ajanmatkat maksullisessa majoituksessa asuin- ja kohdemaakunnittain Manner-Suomessa vuonna 2002

Table 10. Domestic leisure trips with paid accommodation by region of residence and destination in Mainland Finland in 2002

Asuinmaakunta - Region of residence	Yhteensä Total	Kohdemaakunta - Region of destination					
		Uusimaa	Päijät-Häme	Varsinais-Suomi	Pirkanmaa	Keski-Suomi Central Finland	Etelä-Pohjanmaa South Ostrobothnia
Uusimaa	822 000	85 000	42 000	101 000	114 000	51 000	29 000
Itä-Uusimaa	45 000
Kanta-Häme	136 000	10 000	..	22 000	20 000
Päijät-Häme	148 000	19 000	10 000	..	24 000
Kymenlaakso	130 000	19 000	..	10 000	12 000
Etelä-Karjala - South Karelia	95 000
Varsinais-Suomi	256 000	49 000	..	40 000	36 000	12 000	..
Satakunta	184 000	38 000	10 000	19 000	36 000	10 000	..
Pirkanmaa	307 000	34 000	10 000	36 000	22 000	15 000	29 000
Keski-Suomi - Central Finland	238 000	44 000	..	10 000	27 000	39 000	..
Etelä-Pohjanmaa - South Ostrobothnia	199 000	29 000	39 000	13 000	22 000
Pohjanmaa - Ostrobothnia	132 000	29 000	..	10 000	17 000	..	17 000
Keski-Pohjanmaa - Central Ostrobothnia	83 000	17 000
Etelä-Savo	95 000	15 000
Pohjois-Savo	221 000	34 000	..	14 000	10 000	10 000	..
Pohjois-Karjala - North Karelia	99 000	15 000
Pohjois-Pohjanmaa - North Ostrobothnia	358 000	34 000	..	18 000	15 000	12 000	..
Kainuu	50 000
Lappi - Lapland	158 000	22 000
Yhteensä - Total	3 756 000	514 000	103 000	309 000	401 000	210 000	147 000

Kuvio 6. Mökki- ja vierailumatkat asukasta kohden asuinmaakunnittain vuonna 2002

Figure 6. Trips to own free-time residence and visits to friends and relatives per resident by region of residence in 2002

Kohdemaakunta - Region of destination

Etelä-Savo	Pohjois-Savo	Pohjois-Karjala North Karelia	Pohjois-Pohjanmaa North Ostrobothnia	Kainuu	Lappi Lapland	Muut maakunnat Other regions	Asuinmaakunta - Region of residence
67 000	42 000	34 000	49 000	15 000	84 000	109 000	Uusimaa
..	18 000	Itä-Uusimaa
14 000	10 000	10 000	12 000	22 000	Kanta-Häme
10 000	10 000	..	12 000	..	15 000	31 000	Päijät-Häme
15 000	17 000	27 000	Kymenlaakso
..	27 000	Etelä-Karjala - South Karelia
10 000	10 000	..	17 000	..	39 000	31 000	Varsinais-Suomi
..	12 000	..	15 000	26 000	Satakunta
15 000	34 000	..	35 000	61 000	Pirkanmaa
..	15 000	..	22 000	..	32 000	18 000	Keski-Suomi - Central Finland
..	22 000	..	18 000	29 000	Etelä-Pohjanmaa - South Ostrobothnia
..	17 000	..	10 000	..	Pohjanmaa - Ostrobothnia
..	12 000	15 000	..	10 000	Keski-Pohjanmaa - Central Ostrobothnia
19 000	10 000	12 000	13 000	..	Etelä-Savo
17 000	20 000	30 000	16 000	17 000	15 000	33 000	Pohjois-Savo
..	12 000	10 000	..	12 000	10 000	..	Pohjois-Karjala - North Karelia
10 000	29 000	..	96 000	42 000	68 000	25 000	Pohjois-Pohjanmaa - North Ostrobothnia
..	15 000	10 000	Kainuu
..	33 000	..	49 000	25 000	Lappi - Lapland
220 000	198 000	125 000	391 000	165 000	451 000	522 000	Yhteensä - Total

Taulukko 11. Matkat omalle mökille asuin- ja kohdemaakunnittain Manner-Suomessa vuonna 2002
Table 11. Trips to own free-time residence by region of residence and destination in Mainland Finland in 2002

Asuinmaakunta - Region of residence	Yhteensä Total	Uusimaa	Kohdemaakunta - Region of destination				
			Kanta-Häme	Päijät-Häme	Etelä-Karjala South Karelia	Varsinais-Suomi	Pirkanmaa
Uusimaa	1 498 000	275 000	102 000	166 000	34 000	200 000	80 000
Itä-Uusimaa	45 000	13 000
Kanta-Häme	138 000	..	52 000	19 000
Päijät-Häme	175 000	46 000	10 000
Kymenlaakso	132 000	23 000
Etelä-Karjala - South Karelia	88 000	55 000
Varsinais-Suomi	273 000	12 000	..	200 000	..
Satakunta	108 000	17 000	16 000
Pirkanmaa	273 000	..	10 000	19 000	..	10 000	176 000
Keski-Suomi - Central Finland	184 000	12 000
Etelä-Pohjanmaa - South Ostrobothnia	66 000	24 000
Pohjanmaa - Ostrobothnia	79 000
Keski-Pohjanmaa - Central Ostrobothnia	23 000
Etelä-Savo	76 000
Pohjois-Savo	146 000
Pohjois-Karjala - North Karelia	127 000
Pohjois-Pohjanmaa - North Ostrobothnia	257 000
Kainuu	75 000
Lappi - Lapland	169 000
Yhteensä - Total	3 932 000	297 000	170 000	250 000	142 000	447 000	356 000

Taulukko 12. Vierailumatkat sukulaisten ja tuttavien luo asuin- ja kohdemaakunnittain Manner-Suomessa vuonna 2002
Table 12. Visits to friends and relatives by region of residence and destination in Mainland Finland in 2002

Asuinmaakunta - Region of residence	Yhteensä Total	Uusimaa	Kohdemaakunta - Region of destination				
			Päijät-Häme	Varsinais-Suomi	Satakunta	Pirkanmaa	Keski-Suomi Central Finland
Uusimaa	3 513 000	455 000	238 000	397 000	121 000	390 000	287 000
Itä-Uusimaa	157 000	56 000	15 000	14 000
Kanta-Häme	457 000	98 000	17 000	29 000	20 000	90 000	20 000
Päijät-Häme	490 000	109 000	79 000	31 000	10 000	44 000	42 000
Kymenlaakso	358 000	90 000	22 000	19 000	..	25 000	15 000
Etelä-Karjala - South Karelia	341 000	54 000	17 000	12 000	15 000
Varsinais-Suomi	1 184 000	222 000	15 000	369 000	142 000	125 000	34 000
Satakunta	539 000	92 000	..	80 000	119 000	84 000	39 000
Pirkanmaa	1 416 000	210 000	67 000	101 000	124 000	364 000	86 000
Keski-Suomi - Central Finland	846 000	116 000	37 000	19 000	14 000	121 000	226 000
Etelä-Pohjanmaa - South Ostrobothnia	484 000	88 000	..	15 000	45 000	48 000	43 000
Pohjanmaa - Ostrobothnia	343 000	65 000	..	22 000	14 000	12 000	..
Keski-Pohjanmaa - Central Ostrobothnia	182 000	26 000	..	10 000	10 000
Etelä-Savo	465 000	91 000	10 000	17 000	46 000
Pohjois-Savo	722 000	116 000	10 000	19 000	12 000	39 000	71 000
Pohjois-Karjala - North Karelia	508 000	72 000	12 000	..
Pohjois-Pohjanmaa - North Ostrobothnia	1 043 000	73 000	..	29 000	..	24 000	49 000
Kainuu	227 000	24 000
Lappi - Lapland	591 000	43 000	..	15 000	..	12 000	..
Yhteensä - Total	13 866 000	2 100 000	566 000	1 193 000	667 000	1 436 000	1 010 000

Kohdemaakunta - Region of destination							Asuinmaakunta - Region of residence
Keski-Suomi Central Finland	Etelä-Savo	Pohjois-Savo	Pohjois-Karjala North Karelia	Pohjois-Pohjanmaa North Ostrobothnia	Lappi Lapland	Muut maakunnat Other regions	
102 000	235 000	63 000	47 000	12 000	19 000	163 000	Uusimaa
..	13 000	Itä-Uusimaa
17 000	24 000	Kanta-Häme
12 000	45 000	10 000	10 000	21 000	Päijät-Häme
..	42 000	48 000	Kymenlaakso
..	23 000	Etelä-Karjala - South Karelia
..	35 000	Varsinais-Suomi
..	67 000	Satakunta
22 000	21 000	Pirkanmaa
113 000	..	17 000	12 000	Keski-Suomi - Central Finland
..	30 000	Etelä-Pohjanmaa - South Ostrobothnia
..	66 000	Pohjanmaa - Ostrobothnia
..	16 000	Keski-Pohjanmaa - Central Ostrobothnia
..	63 000	Etelä-Savo
..	34 000	86 000	Pohjois-Savo
..	12 000	..	107 000	Pohjois-Karjala - North Karelia
..	150 000	39 000	58 000	Pohjois-Pohjanmaa - North Ostrobothnia
..	12 000	..	53 000	Kainuu
..	12 000	140 000	..	Lappi - Lapland
304 000	506 000	203 000	195 000	202 000	235 000	625 000	Yhteensä - Total

Kohdemaakunta - Region of destination							Asuinmaakunta - Region of residence
Etelä-Pohjanmaa South Ostrobothnia	Etelä-Savo	Pohjois-Savo	Pohjois-Karjala North Karelia	Pohjois-Pohjanmaa North Ostrobothnia	Lappi Lapland	Muut maakunnat Other regions	
106 000	256 000	200 000	120 000	106 000	78 000	759 000	Uusimaa
..	10 000	31 000	Itä-Uusimaa
24 000	22 000	12 000	15 000	17 000	12 000	81 000	Kanta-Häme
13 000	37 000	15 000	17 000	10 000	..	75 000	Päijät-Häme
14 000	27 000	..	10 000	106 000	Kymenlaakso
..	43 000	22 000	41 000	12 000	13 000	93 000	Etelä-Karjala - South Karelia
44 000	21 000	17 000	10 000	36 000	15 000	134 000	Varsinais-Suomi
30 000	10 000	12 000	15 000	41 000	Satakunta
87 000	24 000	56 000	29 000	42 000	52 000	174 000	Pirkanmaa
35 000	50 000	75 000	24 000	29 000	..	93 000	Keski-Suomi - Central Finland
111 000	19 000	19 000	84 000	Etelä-Pohjanmaa - South Ostrobothnia
77 000	2 000	17 000	10 000	115 000	Pohjanmaa - Ostrobothnia
17 000	3 000	42 000	..	42 000	Keski-Pohjanmaa - Central Ostrobothnia
10 000	109 000	51 000	41 000	16 000	10 000	50 000	Etelä-Savo
..	59 000	243 000	51 000	38 000	14 000	45 000	Pohjois-Savo
10 000	29 000	65 000	244 000	53 000	Pohjois-Karjala - North Karelia
22 000	14 000	46 000	10 000	454 000	155 000	155 000	Pohjois-Pohjanmaa - North Ostrobothnia
..	..	26 000	10 000	40 000	24 000	67 000	Kainuu
..	..	14 000	..	137 000	315 000	26 000	Lappi - Lapland
624 000	725 000	879 000	636 000	1 034 000	772 000	2 224 000	Yhteensä - Total

Taulukko 13. Kotimaan vapaa-ajanmatkoja tehneet 15–74-vuotiaat vuonna 2002

Table 13. Persons aged 15 to 74 with domestic leisure trips in 2002

MATKAT MAKSULLISESSA MAJOITUKSESSA

Trips with paid accommodation

	Pitkät matkat, väh. 4 yöpymistä <i>Long trips, 4 or more overnights</i>		Lyhyet matkat, 1-3 yöpymistä <i>Short trips, 1-3 overnights</i>		Kaikki matkat <i>All trips</i>	
	Henkilöitä <i>Persons</i>	% väestöstä <i>% of population</i>	Henkilöitä <i>Persons</i>	% väestöstä <i>% of population</i>	Henkilöitä <i>Persons</i>	% väestöstä <i>% of population</i>
HENKILÖITÄ YHTEENSÄ - Number of persons	628 000	16	1 275 000	33	1 561 000	40
Sukupuoli - Sex						
Mies - Male	347 000	18	655 000	34	805 000	41
Nainen - Female	281 000	14	620 000	32	756 000	39
Ikä - Age						
15 - 24	82 000	13	197 000	30	244 000	37
25 - 34	96 000	15	213 000	33	257 000	40
35 - 44	149 000	20	324 000	43	375 000	50
45 - 54	157 000	19	273 000	33	340 000	42
55 - 64	86 000	14	167 000	28	215 000	36
65 - 74	58 000	13	102 000	23	130 000	30
Koulutus - Education						
Perusaste - Lower secondary education	206 000	15	345 000	25	464 000	34
Keskiaste - Upper secondary education	218 000	14	481 000	32	580 000	38
Korkea-aste - Tertiary education	204 000	20	449 000	44	517 000	51
Asuinalue - Area of residence						
Pääkaupunkiseutu <i>Helsinki area (includes Helsinki, Espoo, Vantaa and Kauniainen)</i>	115 000	15	188 000	25	250 000	33
Muut kaupunkimaiset kunnat - Other urban municipalities	294 000	17	601 000	35	719 000	42
Taajaan asutut kunnat - Semi-urban municipalities	116 000	18	212 000	32	266 000	40
Maaseutumaiset kunnat - Rural municipalities	103 000	13	275 000	34	326 000	40
Kotitaloustyyppi - Type of household						
Yksinasuvat - Singles	108 000	13	187 000	23	247 000	30
Lapsiperheet (alle 15-vuotiaita lapsia) <i>Families with children under 15</i>	185 000	16	455 000	40	532 000	47
Muut kotitaloudet - Other households	336 000	17	633 000	32	783 000	40
Sosioekonominen asema - Socio-economic group						
Yrittäjät - Self-employed persons, employers	44 000	22	83 000	41	101 000	49
Ylemmät toimihenkilöt - Upper salaried employees	96 000	20	233 000	49	263 000	55
Alemmat toimihenkilöt - Lower salaried employees	141 000	18	301 000	39	351 000	45
Työntekijät - Manual workers	147 000	17	271 000	31	346 000	39
Maanviljelijät - Farmers	13 000	15	37 000	42	44 000	50
Opiskelijat ja koululaiset - Students and schoolchildren	55 000	13	121 000	29	152 000	36
Eläkeläiset - Retired persons, pensioners	95 000	13	154 000	22	207 000	29
Muut kotona olevat - Other economically not active	24 000	8	58 000	19	75 000	25
Muu tai tuntematon - Other or unknown	13 000	23	18 000	31	22 000	38

**MATKAT OMALE MÖKILLE JA VIERAILUT
SUKULAISTEN JA TUTTAVIEN LUO**

Trips to own free-time residence and visits to friends and relatives

**15-74-vuotias
väestö**

Population aged 15-74

Mökkimatkat		Vierailumatkat		
<i>Trips to own free-time residence</i>		<i>Visits to friends and relatives</i>		
Henkilöitä	% väestöstä	Henkilöitä	% väestöstä	
<i>Persons</i>	<i>% of population</i>	<i>Persons</i>	<i>% of population</i>	
1 345 000	34	2 471 000	63	3 914 000
636 000	33	1 196 000	61	1 951 000
709 000	36	1 276 000	65	1 963 000
257 000	39	454 000	69	655 000
226 000	35	486 000	75	647 000
222 000	29	505 000	67	755 000
259 000	32	471 000	57	819 000
243 000	40	341 000	57	600 000
138 000	32	214 000	49	438 000
405 000	29	748 000	54	1 384 000
489 000	32	972 000	64	1 519 000
451 000	45	751 000	74	1 011 000
356 000	47	481 000	64	749 000
654 000	39	1 101 000	65	1 698 000
160 000	24	427 000	65	661 000
176 000	22	463 000	57	806 000
231 000	28	526 000	65	812 000
363 000	32	762 000	67	1 129 000
750 000	38	1 183 000	60	1 972 000
64 000	31	125 000	61	204 000
220 000	46	358 000	75	474 000
307 000	39	554 000	71	781 000
230 000	26	534 000	60	887 000
..	10	44 000	50	88 000
161 000	38	297 000	71	420 000
235 000	33	343 000	49	705 000
99 000	33	181 000	61	298 000
20 000	35	35 000	61	58 000

HENKILÖITÄ YHTEENSÄ - Number of persons

Sukupuoli - Sex

Mies - Male

Nainen - Female

Ikä - Age

15 - 24

25 - 34

35 - 44

45 - 54

55 - 64

65 - 74

Koulutus - Education

Perusaste - Lower secondary education

Keskiaste - Upper secondary education

Korkea-aste - Tertiary education

Asuinalue - Area of residence

Pääkaupunkiseutu

Helsinki area (includes Helsinki, Espoo, Vantaa and Kaunainen)

Muut kaupunkimaiset kunnat - Other urban municipalities

Taajaan asutut kunnat - Semi-urban municipalities

Maaseutumaiset kunnat - Rural municipalities

Kotitaloustyyppi - Type of household

Yksinasuvat - Singles

Lapsiperheet (alle 15-vuotiaita lapsia)

Families with children under 15

Muut kotitaloudet - Other households

Sosioekonominen asema - Socio-economic group

Yrittäjät - Self-employed persons, employers

Ylemmät toimihenkilöt - Upper salaried employees

Alemmät toimihenkilöt - Lower salaried employees

Työntekijät - Manual workers

Maanviljelijät - Farmers

Opiskelijat ja koululaiset - Students and schoolchildren

Eläkeläiset - Retired persons, pensioners

Muut kotona olevat - Other economically not active

Muu tai tuntematon - Other or unknown

Vapaa-ajanmatkat ulkomaille vuonna 2002

Ulkomaan vapaa-ajanmatkat

(Taulukot 14, 15, 19)

Suomalaisten matkailu -tutkimuksen mukaan vuonna 2002 tehtiin 2,7 miljoonaa sellaista ulkomaan vapaa-ajanmatkaa, jonka aikana yövyttiin kohdemaassa. Tämä on prosenttien enemmän kuin edellisvuonna. Pitkiä, vähintään neljä yöpymistä sisältäneitä matkoja tehtiin 1,6 miljoonaa eli 61 prosenttia kaikista matkoista. Joka kolmas matka eli 1 030 000 matkaa oli lyhyitä, 1–3 yöpymisen matkoja.

Ulkomaille matkustettiin eniten heinäkuussa, jolloin matkoja tehtiin lähes 400 000. Edellisvuotta enemmän matkailtiin vuoden alun kaikkina kuukausina (tammikuusta toukokuuhun) sekä loppukesällä (heinä- ja elokuussa). Vähiten matkoja tehtiin vuoden vaihteen lähellä (tammi-, marras- ja joulukuussa).

Taulukko 14. Ulkomaan vapaa-ajanmatkat päättymiskuukauden ja keston mukaan vuonna 2002

Table 14. Leisure trips abroad by month of ending and number of overnights in 2002

	Matkat, joissa yöpyminen kohdemaassa <i>Trips with overnight stays in destination country</i>		
	Pitkät matkat vähintään 4 yöpymistä <i>Long trips 4 or more overnights</i>	Lyhyet matkat 1-3 yöpymistä <i>Short trips 1-3 overnights</i>	Yhteensä <i>Total</i>
MATKOJA YHTEENSÄ - Trips total	1 632 000	1 030 000	2 662 000
Matkan päättymiskuukausi - Trips by month of ending			
Tammikuu - January	106 000	48 000	155 000
Helmikuu - February	94 000	70 000	164 000
Maaliskuu - March	142 000	82 000	224 000
Huhtikuu - April	152 000	89 000	241 000
Toukokuu - May	133 000	104 000	237 000
Kesäkuu - June	146 000	93 000	240 000
Heinäkuu - July	240 000	158 000	399 000
Elokuu - August	174 000	121 000	296 000
Syyskuu - September	125 000	90 000	215 000
Lokakuu - October	116 000	68 000	184 000
Marraskuu - November	105 000	48 000	153 000
Joulukuu - December	97 000	59 000	156 000
Matkan kesto - Number of overnight stays			
Ei yöpymisiä - No overnight stays			
1 yö - 1 night		376 000	376 000
2 yötä - 2 nights		356 000	356 000
3 yötä - 3 nights		298 000	298 000
4 yötä - 4 nights	185 000		185 000
5 yötä - 5 nights	149 000		149 000
6 yötä - 6 nights	186 000		186 000
7 yötä - 7 nights	568 000		568 000
8-13 yötä - 8-13 nights	206 000		206 000
14 yötä - 14 nights	171 000		171 000
Vähintään 15 yötä - 15 nights or more	166 000		166 000
Yöpymisiä keskimäärin matkalla - Overnights on average	10,7	1,9	7,3

Ulkomaille tehdyt vapaa-ajanmatkat pysyivät keskimäärin yhtä pitkinä kuin edeltävänä vuonna. Ulkomaanmatkoilla oli keskimäärin 7,3 yöpymistä. Lyhyiden, 1–3 yöpymistä sisältäneiden matkojen pituus pysyi ennallaan, 1,9 yöpymisessä. Pitkien, vähintään neljän yöpymisen matkojen keskimääräinen yöpymisten määrä kasvoi 10,3 yöpymisestä 10,7 yöpymiseen.

Hotelli oli ulkomaanmatkoilla käytetyin majoitusmuoto. Se oli pääasiallinen majoitusmuoto lähes 1,9 miljoonalla matkalla, mikä on noin 70 prosenttia kaikista matkoista. Maksutonta majoitusta käytettiin noin 530 000 matkalla eli joka viidennellä matkalla.

Lentokone oli käytetyin kulkuväline matkustettaessa ulkomaille. Sitä käytettiin noin 1,3 miljoonalla matkalla, mikä on 49 prosenttia kaikista ulkomaanmatkoista. Lentokoneen osuus kulkuvälineenä väheni edellisvuodesta hieman.

Laiva oli toiseksi yleisin ulkomaanmatkojen kulkuväline. Noin 770 000 ulkomaanmatkaa tehtiin laivalla. Joka viidennellä laivalla tehdyllä matkalla oli mukana henkilö- tai asuntoauto.

Risteilyt, yöpyminen vain laivassa <i>Cruises, overnight on board only</i>	Päivämatkat <i>Same-day visits</i>	Kaikki vapaa-ajan- matkat ulkomaille <i>All leisure trips abroad</i>	
2 099 000	395 000	5 156 000	MATKOJA YHTEENSÄ - Trips total
			Matkan päättymiskuukausi - Trips by month of ending
182 000	21 000	358 000	Tammikuu - January
197 000	32 000	393 000	Helmikuu - February
165 000	34 000	423 000	Maaliskuu - March
186 000	47 000	474 000	Huhtikuu - April
145 000	42 000	424 000	Toukokuu - May
183 000	29 000	452 000	Kesäkuu - June
185 000	49 000	633 000	Heinäkuu - July
174 000	35 000	505 000	Elokuu - August
135 000	26 000	376 000	Syyskuu - September
192 000	17 000	393 000	Lokakuu - October
201 000	33 000	387 000	Marraskuu - November
155 000	29 000	340 000	Joulukuu - December
			Matkan kesto - Number of overnight stays
	395 000	395 000	Ei yöpymisiä - No overnight stays
1 611 000		1 987 000	1 yö - 1 night
465 000		821 000	2 yötä - 2 nights
22 000		320 000	3 yötä - 3 nights
		185 000	4 yötä - 4 nights
		149 000	5 yötä - 5 nights
		186 000	6 yötä - 6 nights
		568 000	7 yötä - 7 nights
		206 000	8-13 yötä - 8-13 nights
		171 000	14 yötä - 14 nights
		166 000	Vähintään 15 yötä - 15 nights or more
1,3		4,3	Yöpymisiä keskimäärin matkalla - Overnights on average

Lyhyet, 1–3 yöpymisen matkat, suuntautuivat pääasiassa lähialueille. Ruotsiin ja Viroon lyhyt matka tehtiin useimmiten laivalla, kun taas lyhyet Venäjälle suuntautuneet matkat tehtiin yleensä autolla tai linja-autolla. Lyhyistä matkoista lähes 520 000 matkaa eli 50 prosenttia tehtiin laivalla.

Ulkomaan vapaa-ajanmatkoista 1,4 miljoonaa eli yli puolet oli pakettimatkoja, joihin sisältyi matkat kohteeseen ja majoitus. Matkatoimistojen palveluita käytettiin matkan järjestämisessä kaikkiaan 67 prosentilla matkoista. Suoraan majoitusliikkeistä tai liikenteenharjoittajien kautta järjestettiin 20 prosenttia matkoista. Ilman etukäteisvarauksia tehtiin ulkomaanmatkoista 12 prosenttia. (Kuvio 7.)

Pitkiin lomamatkoihin käytettiin rahaa keskimäärin 1 100 euroa henkilöä kohden, kun mukaan lasketaan matkat kohdemaahan, majoitus- ja ravintolamenot sekä muut menot. Rahaa käytettiin keskimäärin 100 euroa päivässä. Lyhyillä matkoilla rahaa käytettiin keskimäärin 160 euroa päivässä, jolloin koko matkalla kului keskimäärin 300 euroa.

Ulkomaanmatkoista runsas kolmannes tehtiin Uudeltamaalta. Tämä on noin yksi matka jokaista 15–74-vuotiasta uusmaalaisesta kohden. Uusmaalaiset tekivätkin ulkomaanmatkoja eniten asukasta kohden heti ahvenanmaalaisen jälkeen. Ahvenanmaalaisen matkat suuntautuvat pääasiassa Ruotsiin. Ahvenanmaalta tehtiin kaikkiaan 47 000 ulkomaanmatkaa, mikä on 2,5 matkaa henkilöä kohden. Vähiten ulkomaille matkustettiin asukasta kohden Kainuusta, Pohjois-Savosta, Satakunnasta ja Lapista. (Kuvio 9.)

Taulukko 15. Vapaa-ajanmatkat ulkomaille majoitusmuodon ja kulkuvälineen mukaan vuonna 2002

Table 15. Leisure trips abroad by mode of accommodation and means of transport in 2002

	Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä <i>Long trips</i> <i>4 or more overnights</i>	Lyhyet matkat 1-3 yöpymistä <i>Short trips</i> <i>1-3 overnights</i>	Yhteensä <i>Total</i>
MATKOJA YHTEENSÄ - Trips total	1 632 000	1 030 000	2 662 000
Matkan pääasiallinen majoitusmuoto - Main mode of accommodation			
Hotelli - <i>Hotel</i>	1 129 000	747 000	1 876 000
Leirintäalue - <i>Camping site</i>	37 000	..	43 000
Lomakylä - <i>Holiday village</i>	15 000	..	18 000
Muu maksullinen majoitus - <i>Other paid accommodation</i>	140 000	53 000	193 000
Maksuton majoitus - <i>Free accommodation</i>	311 000	222 000	533 000
Kulkuväline - Means of transport			
Lentokone - <i>Airplane</i>	1 135 000	170 000	1 305 000
Laiva tai lautta - <i>Ferry, passenger line</i>	251 000	518 000	769 000
Mukana auto - <i>With car</i>	86 000	68 000	153 000
Mukana linja-auto - <i>With bus or coach</i>	39 000	95 000	134 000
Ei kulkuvälinettä mukana - <i>With no means of transport</i>	126 000	356 000	482 000
Henkilö- tai asuntoauto - <i>Passenger car or camper</i>	156 000	167 000	323 000
Linja-auto - <i>Bus or coach</i>	54 000	139 000	193 000
Muu kulkuväline - <i>Other means of transport</i>	36 000	36 000	72 000

Ulkomaanmatkojen kohdemaat
(Taulukot 16, 17, 18)

Ulkomaanmatkailun alueellinen jakauma pysyi vuonna 2002 lähes edellisvuoden kaltaisena. Pitkien, vähintään neljän yöpymisen matkojen pääasiallinen kohdealue oli Etelä-Eurooppa ja Itäisen Välimeren maat (Kypros, Turkki ja Israel). Tälle alueelle tehtiin 1,6 miljoonasta pitkistä ulkomaanmatkasta 42 prosenttia. Länsi-Eurooppaan suuntautui pitkistä matkoista 15 prosenttia. Eniten lyhyitä, 1–3 yöpymisen matkoja suuntautui Venäjälle ja Baltiaan. Tälle alueelle tehtiin yhteensä 717 000 lyhyttä matkaa, mikä on 70 prosenttia kaikista lyhyistä matkoista. Pohjoismaihin suuntautui noin viidennes lyhyistä matkoista.

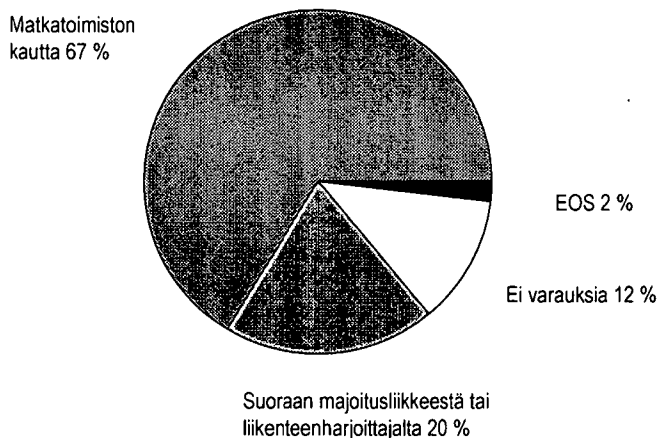
Ulkomaan lomamatkojen viisi suosituinta kohdemaata ovat olleet jo useamman vuoden Viro, Espanja, Ruotsi, Venäjä ja Kreikka. Näihin maihin tehtiin vuonna 2002 yhteensä 1,6 miljoonaa matkaa, mikä on runsaat 60 prosenttia kaikista ulkomaanmatkoista. Pitkät, vähintään neljän yöpymisen matkat suuntautuvat enimmäkseen Espanjaan. Pitkiä matkoja tehdään runsaasti myös Viroon, Ruotsiin ja Kreikkaan. Lyhyet, 1–3 yöpymisen matkat suuntautuvat pääasiassa lähialueille: Viroon, Venäjälle ja Ruotsiin.

Eniten ulkomaanmatkoja tehtiin Viroon. Neljännes kaikista ulkomaanmatkoista eli noin 630 000 matkaa suuntautui Viroon. Viroon tehdyt matkat vähenivät edellisen vuoden huippulukemista 2 prosenttia. Lyhyistä matkoista Viroon tehtiin 47 prosenttia.

Toiseksi suosituin kohdemaana oli Espanja. Sinne tehtiin 332 000 matkaa. Espanjaan suuntautunut matkailu väheni noin 4 prosenttia edellisestä vuodesta. Pitkistä matkoista viidennes tehtiin Espanjaan. Espanjaan suuntautuneista matkoista lähes 60 prosenttia eli 189 000 matkaa tehtiin Kanarian saarille. Manner-Espanjaan suuntautui 117 000 matkaa ja Baleaareille 25 000 matkaa. Baleaarien ja Manner-Espanjan matkat olivat selvästi pitempiä kuin Kanarian saarille suuntautuneet matkat. Kanarian saarten matkat kestivät keskimäärin runsaan viikon ja Baleaareille ja Manner-Espanjaan suuntautuneet matkat noin kaksi viikkoa.

Kuvio 7. Ulkomaan vapaa-ajanmatkojen (yöp. kohdemaassa) järjestäminen vuonna 2002

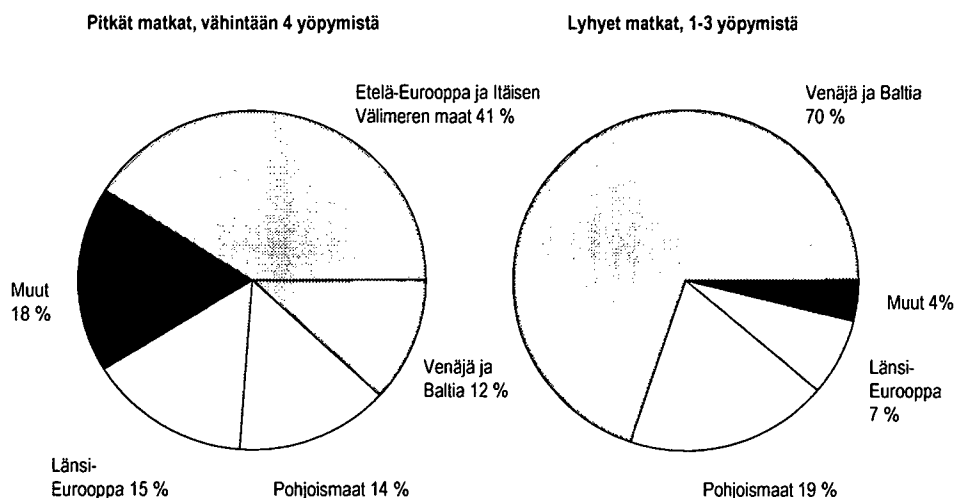
Figure 7. Organisation of leisure trips with overnight stays in destination country in 2002

Ruotsiin tehtiin 8 prosenttia enemmän matkoja kuin edellisellä vuonna, yhteensä 314 000 matkaa. Matkoista lyhyitä, 1–3 yöpymisen matkoja, oli 52 prosenttia. Venäjälle suuntautui noin 223 000 matkaa. Tämä on kolmanneksen enemmän kuin edellisellä vuonna. Venäjän-matkoista lähes 90 prosenttia oli lyhyitä matkoja.

Matkailu Kreikkaan väheni edellisestä vuodesta noin 15 prosenttia ja palasi siten toissavuotiselle tasolle. Kreikkaan tehtiin kaikkiaan 136 000 matkaa. Matkat olivat lähes 100 prosenttisesti pitkiä matkoja. Kreikka onkin suomalaisten suosituin rantalomakohde kesäaikaan.

Kuvio 8. Yöpyminen sisältäneet vapaa-ajanmatkat kohdealueen mukaan vuonna 2002
Figure 8. Overnight leisure trips abroad by destination area in 2002

Taulukko 16. Yöpyminen sisältäneiden vapaa-ajanmatkojen suosituimmat kohdemaid vuonna 2002
Table 16. The most popular destination countries for overnight leisure trips abroad in 2002

Pitkät matkat, vähintään 4 yöpymistä <i>Long trips with at least 4 overnights</i>		Lyhyet matkat, 1-3 yöpymistä <i>Short trips with 1 to 3 overnights</i>		Kaikki matkat <i>All trips</i>	
Kohdema <i>Destination country</i>	Matkoja <i>Trips</i>	Kohdema <i>Destination country</i>	Matkoja <i>Trips</i>	Kohdema <i>Destination country</i>	Matkoja <i>Trips</i>
Matkoja yhteensä - Trips total	1 632 000	Matkoja yhteensä - Trips total	1 030 000	Matkoja yhteensä - Trips total	2 662 000
Espanja, ml. Kanarian saaret <i>Spain, incl. the Canary Islands</i>	324 000	Viro - Estonia	483 000	Viro - Estonia	633 000
Ruotsi - Sweden	151 000	Venäjä - Russia	198 000	Espanja, ml. Kanarian saaret <i>Spain, incl. the Canary Islands</i>	332 000
Viro - Estonia	149 000	Ruotsi - Sweden	163 000	Ruotsi - Sweden	314 000
Kreikka - Greece	134 000	Latvia	29 000	Venäjä - Russia	223 000
Italia - Italy	78 000	Ranska - France	22 000	Kreikka - Greece	136 000
Saksa - Germany	64 000	Norja - Norway	22 000	Italia - Italy	90 000
Ranska - France	61 000	Saksa - Germany	17 000	Ranska - France	83 000
Turkki - Turkey	60 000	Italia - Italy	13 000	Saksa - Germany	81 000
Norja - Norway	56 000	Tanska - Denmark	13 000	Norja - Norway	78 000
Portugali - Portugal	48 000	Britannia - United Kingdom	11 000	Turkki - Turkey	60 000

Taulukko 17. Yöpmisen sisältäneet vapaa-ajanmatkat kohdemaittäin vuonna 2002

Table 17. Overnight leisure trips abroad by destination country in 2002

	Pitkät matkat, vähintään 4 yöpymistä <i>Long trips, 4 or more overnights</i>		Lyhyet matkat, 1-3 yöpymistä <i>Short trips 1-3 overnights</i>		Kaikki matkat <i>All trips</i>		Yöpmisiä keskimäärin <i>Overnights on average</i>
	Matkoja <i>Trips</i>	%	Matkoja <i>Trips</i>	%	Matkoja <i>Trips</i>	%	
MATKOJA YHTEENSÄ - Trips total	1 632 000	100	1 030 000	100	2 662 000	100	7,3
EU-maihin yhteensä - to EU, total	980 000	60	265 000	26	1 245 000	47	8,8
Muut maat yhteensä - Other countries, total	652 000	40	765 000	74	1 417 000	53	6,0
Pohjoismaat - Scandinavian countries	223 000	14	198 000	19	421 000	16	4,9
Ruotsi - Sweden	151 000	9	163 000	16	314 000	12	4,5
Norja - Norway	56 000	3	22 000	2	78 000	3	6,1
Tanska - Denmark	16 000	1	13 000	1	29 000	1	5,7
Venäjä ja Baltia - Russia and the Baltic countries	193 000	12	717 000	70	910 000	34	2,9
Viro - Estonia	149 000	9	483 000	47	633 000	24	3,0
Venäjä - Russia	24 000	1	198 000	19	223 000	8	2,4
Latvia	15 000	1	29 000	3	44 000	2	3,4
Liettua - Lithuania	5 000		6 000	1	11 000		3,8
Etelä-Eurooppa ja Kanarian saaret <i>Southern Europe and the Canary Islands</i>	594 000	36	22 000	2	616 000	23	10,7
Espanja ja Kanarian saaret <i>Spain and the Canary Islands</i>	324 000	20	7 000	1	332 000	12	11,2
Kanarian saaret - the Canary Islands	188 000	12	1 000		189 000	7	9,7
Manner-Espanja - Mainland Spain	112 000	7	5 000		117 000	4	12,8
Baleaarit - the Balearics	24 000	1	1 000		25 000	1	14,4
Kreikka - Greece	134 000	8	1 000		136 000	5	8,2
Italia - Italy	78 000	5	13 000	1	90 000	3	9,3
Portugali ml. Madeira - Portugal incl. Madeira	48 000	3	1 000		49 000	2	16,7
Itäisen Välimeren maat - East Mediterranean countries	87 000	5			87 000	3	8,4
Turkki - Turkey	60 000	4			60 000	2	8,5
Kypros - Cyprus	25 000	2			25 000	1	8,3
Israel	3 000				3 000		7,0
Länsi-Eurooppa - Western Europe	239 000	15	68 000	7	307 000	12	10,2
Britannia - United Kingdom	47 000	3	11 000	1	58 000	2	11,3
Saksa - Germany	64 000	4	17 000	2	81 000	3	8,5
Ranska - France	61 000	4	22 000	2	83 000	3	13,9
Sveitsi - Switzerland	10 000	1	1 000		11 000		16,2
Itävalta - Austria	22 000	1	5 000		27 000	1	6,2
Alankomaat - Netherlands	18 000	1	5 000		22 000	1	7,7
Itä- ja Keski-Eurooppa - Central and East Europe	99 000	6	23 000	2	122 000	5	7,4
Unkari - Hungary	35 000	2	6 000	1	41 000	2	8,8
Tšekki - Czech Republic	28 000	2	10 000	1	38 000	1	6,0
Puola - Poland	5 000		6 000	1	11 000		5,5
Bulgaria	29 000	2			29 000	1	7,6
Afrikka - Africa	51 000	3			51 000	2	14,4
Egypti - Egypt	18 000	1			18 000	1	8,3
Tunisia - Tunisia	12 000	1			12 000		9,9
Aasia ja Oseania - Asia and Oceania	80 000	5			80 000	3	17,2
Thaimaa - Thailand	43 000	3			43 000	2	18,5
Amerikka - Americas	65 000	4	1 000		67 000	3	19,7
Yhdysvallat - USA	37 000	2	1 000		39 000	1	22,0
Matkalla yöpymisiä vähintään 2 maassa (pl. Suomi) <i>Trips with overnights in 2 or more countries (excluding Finland)</i>	195 000	12	21 000	2	216 000	8	

Taulukko 18. Yöpymisen sisältäneet vapaa-ajanmatkat ulkomaille vuonna 2002 – vertailua muihin tilastoihin
Table 18. Overnight leisure trips abroad in 2002 – comparison between different statistics

	Tilastokeskus Pitkät matkat, vähintään 4 yöpymistä Statistics Finland Long trips, 4 overnights or more	Suomen matkatoimistoalan liitto ³⁾ Lentäen tehdyt valmismatkat The Association of Finnish Travel Agents ³⁾ Package tours made by airplane		Ilmailulaitos Tilausliikenteen lähtevät matkustajat Civil Aviation Administration Departing charter passengers
		Matkoja Trips	Muutos 2002/2001 Change 2002/2001 %	
MATKOJA YHTEENSÄ - Trips total	1 632 000	871 066	-7	541 815
Etelä-Eurooppa ja Kanarian saaret <i>Southern Europe and the Canary Islands</i>	594 000	..		274 275
Espanja ja Kanarian saaret <i>Spain and the Canary Islands</i>	324 000	304 721	-8	158 096
Kanarian saaret - the Canary Islands	188 000	211 087	-6	124 557
Balearit - the Balearics	24 000	16 885	-10	
Muu Espanja - Other Spain	112 000	76 749	-12	33 539
Kreikka - Greece	134 000	141 172	-12	78 553
Italia - Italy	78 000	38 418	-12	16 639
Portugali ml. Madeira - Portugal incl. Madeira	48 000	40 360	-2	11 040
Itäisen Välimeren maat - East Mediterranean countries	87 000	..		72 947
Turkki - Turkey	60 000	63 151	20	62 402
Kypros - Cyprus	25 000	44 174	-6	9 309
Israel		1 236
Länsi-Eurooppa - Western Europe	239 000	..		77 404
Britannia - United Kingdom	47 000	6 358	-24	54 730
Saksa - Germany	64 000	6 134	275	4 234
Ranska - France	61 000	17 516	-11	6 055
Sveitsi - Switzerland	10 000	..		1 029
Itävalta - Austria	22 000	10 049	7	4 287
Alankomaat - Netherlands	18 000	..		1 358
Itä- ja Keski-Eurooppa - Central and East Europe	99 000	..		37 741
Unkari - Hungary	35 000	14 207	-13	1 096
Tšekki - Czech Republic	28 000	18 887	-19	254
Puola - Poland	..	3 265	-17	490
Bulgaria	29 000	32 521	35	34 832
Aasia, Oseania ja Afrikka - Asia, Oceania and Africa	131 000	..		59 351
Thaimaa - Thailand	43 000	..		20 683
Egypti - Egypt	18 000	10 495	-56	12 402
Tunisia - Tunis	12 000	12 258	-2	11 825
Amerikka - America	65 000	..		4 835
Yhdysvallat - USA	37 000	..		1 710
Pohjoismaat - Scandinavian countries	223 000	..		4 651
Venäjä ja Baltia - Russia and the Baltic countries	193 000	..		10 611
Eurooppa, erittelemätön - Europe, unspecified		17 633	45	

³⁾ Suomen matkatoimistoalan liiton jäseniltään keräämät tiedot lentäen tehdyistä vapaa-ajan valmismatkoista vuonna 2002.
Data collected by the Association of Finnish Travel Agents from its members on package tours with charter flights in 2002.

Suomen matkatoimistoalan liitto (SMAL) tilastoi lentäen tehtyjä vapaa-ajan valmismatkoja ulkomaille. Tiedot kerätään matkatoimistoilta, jotka ovat SMAL:n jäseniä.

SMAL:n tilastojen mukaan vuonna 2002 suomalaiset tekivät 871 000 valmismatkaa ulkomaille. Tämä sisältää myös alle 15-vuotiaiden ja yli 74-vuotiaiden tekemät matkat, jotka puuttuvat Suomalaisten matkailu -tutkimuksesta. Sen sijaan SMAL tilastoi vain valmismatkat eikä tilastoissa näy muilla kulkuvälineillä kuin lentokoneella tehtyjä matkoja. Nämä tiedot sisältyvät Suomalaisten matkailu -tutkimukseen.

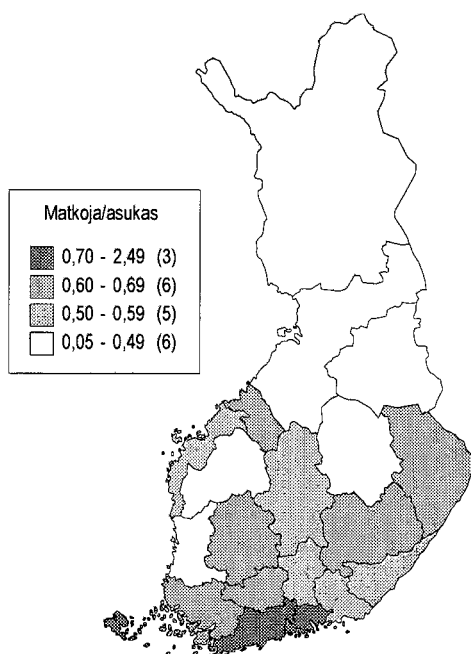
Suomalaisten matkailu -tutkimuksen mukaan vuonna 2002 tehtiin lähes 1,4 miljoonaa pakettimatkaa. Näistä matkoista noin 772 000 tehtiin lentäen. Pitkiä, vähintään neljä yöpymistä sisältäneitä pakettimatkoja tehtiin noin 876 000 ja näistä matkoista noin 714 000 tehtiin lentäen.

Ilmailulaitos tilastoi lähteneiden ja saapuneiden lentomatrustajien määriä sekä reitti- että tilauslennolla. Ilmailulaitoksen tilastoista ei käy ilmi matkailijoiden kotimaa eikä matkan tarkoitus, mutta suurin osa tilauslentoliikenteen matkustajista lienee suomalaisia vapaa-ajanmatkailijoita. Vuonna 2002 tilauslennoilla oli lähteviä matkustajia 542 000. Reittiliikenteessä lähteviä matkustajia oli 3,3 miljoonaa. Suomalaisten matkailu -tutkimuksen mukaan 15–74-vuotiaat tekivät noin 2 miljoonaa ulkomaanmatkaa lentokoneella, kun mukaan lasketaan vapaa-ajanmatkat, työmatkat sekä päivämatkat.

Merenkulkulaitos tilastoi lähteneiden ja saapuneiden laivamatkustajien määriä Suomen satamissa. Tilastoista ei ilmene matkailijan kotimaa eikä matkan tarkoitus. Vuonna 2002 Suomesta lähteviä matkustajia oli Merenkulkulaitoksen tilaston mukaan 7,8 miljoonaa. Näistä lähes 1,4 miljoonaa oli Ahvenanmaalta Ruotsiin lähteneitä matkailijoita. Suurin osa heistä oli mitä luultavimmin ruotsalaisia. Suomalaisten matkailu -tutkimuksen mukaan 15–74-vuotiaat tekivät vuonna 2002 yhteensä 3,6 miljoonaa matkaa laivalla, kun mukaan lasketaan laivalla tehdyt vapaa-ajanmatkat, työmatkat, päivämatkat sekä risteilyt.

Kuvio 9. Yöpymisen kohdemaassa sisältäneet vapaa-ajanmatkat asukasta kohden asuin- maakunnittain vuonna 2002

Figure 9. Overnight leisure trips abroad per resident by region of residence in 2002

Vapaa-ajanristeilyt ja päivämatkat
(Taulukot 14, 20, 21)

Vuonna 2002 suomalaiset tekivät vapaa-ajanristeilyjä noin prosentin vähemmän kuin edellisenä vuonna. Risteilyjä tehtiin yhteensä 2,1 miljoonaa. Matka määritellään risteilyksi silloin, kun se sisältää yöpymisen vain laivalla. Eniten risteilyjä tehtiin helmi- ja marraskuussa.

Vapaa-ajanristeilyistä tehtiin 50 prosenttia Viroon ja 48 prosenttia Ruotsiin. Kumpaankin suuntautui runsaat miljoona risteilyä. Risteilyistä lähes 40 prosenttia (790 000 risteilyä) oli sellaisia,

Taulukko 19. Yöpymisen sisältäneiden vapaa-ajanmatkojen keskimääräiset kustannukset vuonna 2002⁴⁾
Table 19. Average expenses of overnight leisure trips abroad in 2002⁴⁾

	Euroa - EUR					
	Pitkät matkat, väh. 4 yöpymistä <i>Long trips. 4 overnights or more</i>		Lyhyet matkat, 1-3 yöpymistä <i>Short trips. 1-3 overnights</i>		Yhteensä <i>Total</i>	
	Per henkilö <i>Per person</i>	Päivässä <i>Per day</i>	Per henkilö <i>Per person</i>	Päivässä <i>Per day</i>	Per henkilö <i>Per person</i>	Päivässä <i>Per day</i>
KAIKKI MATKAT - All trips	1 100	100	300	160	800	110
EU-maat - <i>To EU</i>	1 200	110	440	190	1 000	110
Muut maat - <i>Other countries</i>	1 000	94	260	150	610	100
Pohjoismaat - <i>Scandinavian countries</i>	470	65	330	150	410	84
Venäjä ja Baltia - <i>Russian and the Baltic countries</i>	460	65	250	150	300	100
Etelä-Eurooppa ja Kanarian saaret <i>Southern Europe and the Canary Islands</i>	1 200	110	440	170	1 200	110
Itäisen Välimeren maat <i>East Mediterranean countries</i>	990	120			990	120
Länsi-Eurooppa - <i>Western Europe</i>	1 700	140	740	290	1 500	140
Itä- ja Keski-Eurooppa - <i>Central and East Europe</i>	910	110	530	190	840	110
Afrikka - <i>Africa</i>	1 900	130			1 900	130
Aasia ja Oseania - <i>Asia and Oceania</i>	2 600	150			2 600	150
Amerikka - <i>America</i>	2 400	120	2 400	120
Viro - <i>Estonia</i>	420	58	260	150	290	99
Espanja, ml. Kanarian saaret <i>Spain, incl. the Canary Islands</i>	1 200	110	1 200	110
Kanarian saaret - <i>The Canary Islands</i>	1 100	110			1 100	110
Manner-Espanja - <i>Mainland Spain</i>	1 300	100	1 300	100
Baleaarit - <i>The Balearics</i>	1 800	120			1 700	120
Ruotsi - <i>Sweden</i>	470	67	320	150	390	88
Venäjä - <i>Russia</i>	460	61	230	130	260	110
Kreikka - <i>Greece</i>	880	110	880	110
Italia - <i>Italy</i>	1 300	120	490	180	1 200	130
Britannia - <i>United Kingdom</i>	1 300	100	860	320	1 300	110
Norja - <i>Norway</i>	360	47	320	150	350	57
Saksa - <i>Germany</i>	1 700	170	1 100	440	1 600	190
Ranska - <i>France</i>	2 400	140	460	170	1 900	140
Turkki - <i>Turkey</i>	940	110			940	110
Yhdysvallat - <i>USA</i>	2 400	110	2 400	110
Thaimaa - <i>Thailand</i>	2 500	130			2 500	130
Portugali ml. Madeira - <i>Portugal incl. Madeira</i>	1 600	94	1 600	94
Pakettimatkat - <i>Package tours</i>	900	110	310	170	400	70

⁴⁾ Matkakustannukset sisältävät muun muassa matkat kohdemaahan, majoitus- ja ravintolamenot sekä muut menot matkan aikana.
Travel expenses include such as travel to the destination country, accommodation and restaurant expenditure and other expenditure during the trip.

joiden aikana ei ollut mahdollista poistua laivasta kohdemaassa. Näiden risteilyjen osuus lisääntyi hieman edellisestä vuodesta. Maissakäyntejä oli Viroon suuntautuneilla risteilyillä noin 634 000 ja Ruotsin-risteilyillä noin 453 000.

Risteilyistä 37 prosenttia tehtiin Uudeltamaalta. Asukasta kohden suhteutettuna risteilyjä tehtiin vilkkaasti Uudenmaan lisäksi myös Itä-Uudeltamaalta, Varsinais-Suomesta, Kymenlaaksosta ja Kanta-Hämeestä. Vähiten risteilyjä asukasta kohden tehtiin Pohjois-Pohjanmaalta, Lapista, Ahvenanmaalta, Keski-Pohjanmaalta sekä Pohjanmaan maakunnista. (Kuvio 10.)

Risteilymatkoihin kului rahaa keskimäärin noin 220 euroa henkilöä kohden, kun mukaan lasketaan risteilyn hinta sekä menot laivalla ja kohdemaassa. Tämä on noin 30 euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Risteilyn ja laivamenojen osuus oli 170 euroa ja kohdemaassa kulutettiin noin 50 euroa. Menojen muutos johtui pääasiassa siitä, että menot kohdemaassa palasivat kahden vuoden takaiselle tasolle. Risteilyn hinta ja menot laivalla lisääntyivät 10 eurolla.

Päivämatkoja suomalaiset tekivät vuoden 2002 aikana 395 000. Tämä on 35 000 matkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Yli puolet matkoista (213 000) suuntautui Viroon. Ruotsiin tehtiin 107 000 päivämatkaa ja Venäjälle 67 000.

Taulukko 20. Vapaa-ajanristeilyjen ja vapaa-ajan päivämatkojen kohdemaat vuonna 2002

Table 20. Overnight leisure cruises and same-day leisure trips by destination country in 2002

	Risteilyt, yöpyminen vain laivalla <i>Cruises, overnight only on board</i>	Päivämatkat <i>Same-day trips</i>
KAIKKI MATKAT - All trips	2 099 000	395 000
Kohdemaat - Destination country		
Ruotsi - Sweden	1 006 000	107 000
Viro - Estonia	1 054 000	213 000
Venäjä - Russia	14 000	67 000
Muut maat tai tuntematon - Other countries or unknown	24 000	..
Mahdollisuus maissakäyntiin - Possibility to visit ashore	1 308 000	
Ruotsissa - in Sweden	573 000	
Virossa - in Estonia	697 000	
Muissa maissa - in other countries	37 000	
Maissakäyntejä - Visits ashore	1 125 000	
Ruotsissa - in Sweden	453 000	
Virossa - in Estonia	634 000	
Muissa maissa - in other countries	37 000	

Taulukko 21. Menot henkilöä kohden vapaa-ajanristeilyillä ja päivämatkoilla vuonna 2002

Table 21. Expenditure per person on leisure cruises and same-day leisure trips in 2002

	Euroa - EUR			Risteilyt, ei maissakäyntä <i>Cruises, no visits ashore</i>
	Kaikki matkat <i>All trips</i>	Ruotsin-matkat <i>Trips to Sweden</i>	Viron-matkat <i>Trips to Estonia</i>	
Menot keskimäärin risteilymatkalla <i>Average expenditure on cruise</i>	220	220	220	180
Risteily ja menot laivalla - <i>Cruise and other expenditure on board</i>	170	180	160	180
Menot kohdemaassa - <i>Expenditure in destination country</i>	52	41	60	
Menot keskimäärin päivämatkalla <i>Average expenditure on same-day trips</i>				
Menot kohdemaassa - <i>Expenditure in destination country</i>	75	95	67	

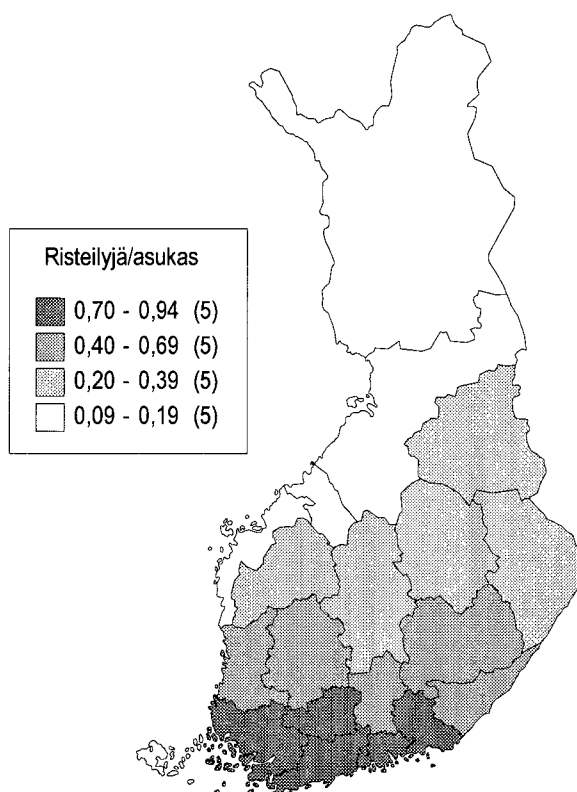
Vapaa-ajanmatkailu lähialueille (Taulukko 22)

Suomen lähialueille suuntautuneita vapaa-ajanmatkoja tehtiin runsaat 3,8 miljoonaa. Tämä on noin prosentin enemmän kuin edellisvuonna. Mukaan on laskettu päivämatkat, risteilyt ja kohdemaassa yöpymisen sisältäneet matkat, joiden kohteena oli Venäjä, Ruotsi, Norja, Tanska tai jokin Baltian maista.

Suomen lähialueille tehtiin edellisvuotta enemmän sellaisia ulkomaanmatkoja joiden aikana yövyttiin kohdemaassa. Näitä matkoja tehtiin vuonna 2002 lähes 1,3 miljoonaa. Näiden matkojen lisäksi päiväkäyntejä tehtiin 1,5 miljoonaa. Päiväkäyntien määrä väheni edellisestä vuodesta. Päiväkäynneissä ovat mukana maissakäynnit risteilyjen yhteydessä sekä sellaiset päivämatkat, joiden aikana ei yövytty kohdemaassa. Sellaisia risteilyjä, joiden aikana ei käyty kohdemaassa, tehtiin lähes miljoona.

Kohdemaassa yöpymisen sisältäneillä Ruotsiin tehdyillä matkoilla yövyttiin keskimäärin 4 kertaa ja Viroon tehdyillä matkoilla 3 kertaa. Ruotsin-matkat olivat edellisvuotta pidempiä ja Viron-matkat lyhempiä. Ruotsin-matkat ovat usein vierailumatkoja, sillä maksuttomassa majoituksessa yövytään joka toisella matkalla. Hotelli oli pääasiallinen majoitusmuoto joka kolmannella Ruotsin-matkalla. Viroon suuntautuneilla matkoilla yövyttiin pääasiassa hotelleissa. Noin 83 prosenttia kohdemaassa yöpymisen sisältäneistä Viron-matkoista oli hotellimatkoja. Maksuttomassa majoituksessa yövyttiin noin 13 prosentilla Viron-matkoja.

Kuvio 10. Vapaa-ajanristeilyjä asukasta kohden asuinmaakunnittain vuonna 2002
Figure 10. Overnight leisure cruises per resident by region of residence in 2002

Ulkomaan vapaa-ajanmatkoja tehneet henkilöt taustatekijöiden mukaan (Taulukko 23)

Kohdemaassa yöpymisen sisältäneitä vapaa-ajanmatkoja tehneiden 15–74-vuotiaiden suomalaisten määrä pysyi ennallaan. Ainakin yhden tällaisen matkan teki 1,5 miljoonaa henkilöä eli 37 prosenttia 15–74-vuotiaasta väestöstä. Matkan tehneistä miehiä oli 750 000 ja naisia 710 000.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna eniten matkoja väestömäärään suhteutettuna tekivät 25–34-vuotiaat. Tästä ikäryhmästä 43 prosenttia teki ainakin yhden ulkomaanmatkan vuoden 2002 aikana. Vähiten matkoja tekivät 65–74-vuotiaat, joista 27 prosenttia teki ainakin yhden ulkomaille suuntautuneen matkan. Tarkasteltaessa ulkomaanmatkoja pituuden mukaan, tilanne muuttuu hieman. Lyhyitä, 1–3 yöpymisen ulkomaanmatkoja tekivätkin suhteellisesti vähiten 15–24-vuotiaat ja pitkiä, vähintään neljän yöpymisen matkoja tekivät aktiivisimmin 55–64-vuotiaat.

Korkea-asteen koulutuksen saaneista joka toinen matkusti ainakin kerran ulkomaille vuonna 2002. Keski-asteen koulutuksen suorittaneista vapaa-ajanmatkoja ulkomaille teki 38 prosenttia ja perusasteen koulutuksen suorittaneista 27 prosenttia.

Matkailuaktiivisuus riippui asuinalueen tyypistä. Pääkaupunkiseudun väestöstä yli puolet teki ulkomaanmatkoja, kun taas maaseutumaisista kunnista ulkomaille matkusti 30 prosenttia väestöstä.

Yhden hengen kotitalouksissa ja lapsiperheissä matkan tehneitä oli runsas kolmannes, mikä on vähemmän kuin muissa kotitalouksissa. Muissa kotitalouksissa asuvista ulkomaanmatkoja teki 772 000 henkilöä eli 39 prosenttia.

Sosioekonomisen aseman mukaan aktiivisimmin yöpymisen sisältäneitä ulkomaanmatkoja tekivät ylemmät toimihenkilöt. Heistä 270 000 teki matkoja, mikä on 57 prosenttia kaikista ylemmistä toimihenkilöistä. Yrittäjistä matkoja teki 48 prosenttia ja alemmista toimihenkilöistä 44 prosenttia. Vähiten matkoja väestömäärään suhteutettuna tekivät muut kotona olevat henkilöt (esim. äitiyslomalla ja hoitovapaalla olevat sekä työttömät) joista noin joka viides teki ulkomaanmatkoja vuonna 2002.

Risteilymatkoja tehneiden määrä oli vuonna 2002 lähes sama kuin edellisvuonna. Joko vapaa-ajan tai työristeilyn tehneitä oli lähes 1,4 miljoonaa eli 36 prosenttia 15–74-vuotiaasta väestöstä. Edellisenä vuonna risteilyn teki noin 20 000 henkilöä vähemmän. Vuositutkimuksessa ei erotella vapaa-ajan- ja työristeilyn tehneitä henkilöitä.

Taulukko 22. Vapaa-ajanmatkailu lähialueille vuonna 2002

Table 22. Leisure trips to the neighbouring countries in 2002

	Matkoja - Trips						Yhteensä Total
	Ruotsiin To Sweden	Viroon To Estonia	Venäjälle To Russia	Norjaan To Norway	Tanskaan To Denmark	Latviaan ja Liettuaan To Latvia and Lithuania	
MATKOJA YHTEENSÄ - Trips total	1 427 000	1 897 000	305 000	78 000	29 000	70 000	3 806 000
Maissakäyntejä yhteensä - Visits ashore total	874 000	1 480 000	303 000	78 000	29 000	70 000	2 835 000
Yöpyminen kohdemaassa - Overnight in destination country	314 000	633 000	223 000	78 000	29 000	55 000	1 331 000
Päiväkäynnit - Day visits	560 000	848 000	81 000			15 000	1 504 000
Päivämatkat (ei yöpymistä) - Same-day visits (no overnights)	107 000	213 000	67 000				388 000
Maissakäyntejä yöpymisen sisältäneen risteilyn yhteydessä Visits ashore during cruise with overnight on board	453 000	634 000	13 000			15 000	1 116 000
Risteilyt ilman maissakäyntejä - Cruises without visits ashore	553 000	417 000					971 000

Eniten risteilyjä tekivät 25–34-vuotiaat. Heistä 257 000 eli 39 prosenttia teki ainakin yhden risteilymatkan. Risteilyihin osallistuminen vähenee iän karttuessa; 64–74-vuotiaista risteilymatkan teki runsas neljännes.

Koulutustasolla ei ole samanlaista merkitystä risteilyaktiivisuuteen kuin ulkomaan vapaa-ajanmatkoihin. Keskiasteen koulutuksen suorittaneista 39 prosenttia teki ainakin yhden risteilymatkan vuonna 2002. Korkea-asteen koulutuksen suorittaneista risteilymatkan teki 35 prosenttia ja perusasteen koulutuksen suorittaneista 32 prosenttia.

Taulukko 23. Yöpymisen sisältäneitä vapaa-ajanmatkoja ulkomaille tehneet 15–74-vuotiaat vuonna 2002

Table 23. Persons aged 15 to 74 with overnight leisure trips abroad in 2002

MATKAT, JOISSA YÖPYMINEN KOHDEMAASSA

Trips with overnight stay in destination country

	Pitkät matkat, väh. 4 yöpymistä <i>Long trips (4 or more overnights)</i>		Lyhyet matkat, 1-3 yöpymistä <i>Short trips (1-3 overnights)</i>		Kaikki matkat <i>All trips</i>	
	Henkilöitä <i>Persons</i>	% väestöstä <i>% of population</i>	Henkilöitä <i>Persons</i>	% väestöstä <i>% of population</i>	Henkilöitä <i>Persons</i>	% väestöstä <i>% of population</i>
HENKILÖITÄ YHTEENSÄ - <i>Number of persons</i>	1 037 000	26	767 000	20	1 458 000	37
Sukupuoli - <i>Sex</i>						
Mies - <i>Male</i>	497 000	25	425 000	22	749 000	38
Nainen - <i>Female</i>	540 000	28	341 000	17	709 000	36
Ikä - <i>Age</i>						
15 - 24	170 000	26	67 000	10	211 000	32
25 - 34	195 000	30	154 000	24	279 000	43
35 - 44	193 000	26	167 000	22	292 000	39
45 - 54	208 000	25	185 000	23	315 000	38
55 - 64	183 000	31	134 000	22	244 000	41
65 - 74	87 000	20	59 000	13	117 000	27
Koulutus - <i>Education</i>						
Perusaste - <i>Lower secondary education</i>	266 000	19	187 000	14	376 000	27
Keskiaste - <i>Upper secondary education</i>	394 000	26	309 000	20	580 000	38
Korkea-aste - <i>Tertiary education</i>	376 000	37	270 000	27	502 000	50
Asuinalue - <i>Area of residence</i>						
Pääkaupunkiseutu <i>Helsinki area (includes Helsinki, Espoo, Vantaa and Kauniainen)</i>	318 000	42	209 000	28	395 000	53
Muut kaupunkimaiset kunnat - <i>Other urban municipalities</i>	457 000	27	323 000	19	643 000	38
Taajaan asutut kunnat - <i>Semi-urban municipalities</i>	124 000	19	102 000	15	197 000	30
Maaseutumaiset kunnat - <i>Rural municipalities</i>	137 000	17	132 000	16	223 000	28
Kotitaloustyyppi - <i>Type of household</i>						
Yksinasuvat - <i>Singles</i>	205 000	25	154 000	19	284 000	35
Lapsiperheet (alle 15-vuotiaita lapsia) <i>Families with children under 15</i>	268 000	24	208 000	18	402 000	36
Muut kotitaloudet - <i>Other households</i>	564 000	29	404 000	20	772 000	39
Sosioekonominen asema - <i>Socio-economic group</i>						
Yrittäjät - <i>Self-employed persons, employers</i>	70 000	34	52 000	26	98 000	48
Ylemmät toimihenkilöt - <i>Upper salaried employees</i>	183 000	38	169 000	36	270 000	57
Alemmat toimihenkilöt - <i>Lower salaried employees</i>	265 000	34	157 000	20	343 000	44
Työntekijät - <i>Manual workers</i>	190 000	21	177 000	20	293 000	33
Maanviljelijät - <i>Farmers</i>	20 000	23	15 000	17	31 000	35
Opiskelijat ja koululaiset - <i>Students and schoolchildren</i>	101 000	24	57 000	14	139 000	33
Eläkeläiset - <i>Retired persons, pensioners</i>	152 000	22	90 000	13	200 000	28
Muut kotona olevat - <i>Other economically not active</i>	44 000	15	35 000	12	62 000	21
Muu tai tuntematon - <i>Other or unknown</i>	11 000	19	13 000	23	22 000	38

Joka toinen pääkaupunkiseutulainen teki vähintään yhden risteilymatkan vuonna 2002. Muissa kaupunkimaisissa kunnissa ja taajaan asutuissa kunnissa asuvista henkilöistä runsas kolmannes teki risteilyn. Maaseutumaisissa kunnissa asuvista joka viides teki risteilyn. Risteilyjen tekemisen aktiivisuus ei poikennut eri kotitaloustyypeillä. Jokaisesta kotitaloustyypistä - yksinasuvista, lapsiperheisiin sekä muihin kotitalouksiin kuuluvista - runsas kolmannes teki risteilymatkan.

Vuonna 2002 olivat yrittäjät suhteessa eniten risteilyjä tekevä ryhmä. Heistä 43 prosenttia oli ollut ainakin yhdellä risteilyllä. Väestömäärään suhteutettuna vähiten risteilyjä tekivät eläkeläiset ja muut kotona olevat.

**RISTEILYT, YÖPYMINEN VAIN
LAIVASSA (ml. työ- ja kokousristeilyt)**
Overnight cruises abroad (incl. business and professional cruises)

15-74 -vuotias väestö
Population aged 15-74

Henkilöitä <i>Persons</i>	% väestöstä <i>% of population</i>		
1 394 000	36	3 914 000	HENKILÖITÄ YHTEENSÄ - Number of persons
			Sukupuoli - Sex
712 000	36	1 951 000	Mies - Male
682 000	35	1 963 000	Nainen - Female
			Ikä - Age
247 000	38	655 000	15 - 24
257 000	40	647 000	25 - 34
296 000	39	755 000	35 - 44
268 000	33	819 000	45 - 54
212 000	35	600 000	55 - 64
115 000	26	438 000	65 - 74
			Koulutus - Education
440 000	32	1 384 000	Perusaste - Lower secondary education
596 000	39	1 519 000	Keskiaste - Upper secondary education
358 000	35	1 011 000	Korkea-aste - Tertiary education
			Asuinalue - Area of residence
372 000	50	749 000	Pääkaupunkiseutu <i>Helsinki area (includes Helsinki, Espoo, Vantaa and Kaunainen)</i>
627 000	37	1 698 000	Muut kaupunkimaiset kunnat - Other urban municipalities
225 000	34	661 000	Taajaan asutut kunnat - Semi-urban municipalities
171 000	21	806 000	Maaseutumaiset kunnat - Rural municipalities
			Kotitaloustyyppi - Type of household
295 000	36	812 000	Yksinasuvat - Singles
411 000	36	1 129 000	Lapsiperheet (alle 15-vuotiaita lapsia) <i>Families with children under 15</i>
688 000	35	1 972 000	Muut kotitaloudet - Other households
			Sosioekonominen asema - Socio-economic group
88 000	43	204 000	Yrittäjät - Self-employed persons, employers
182 000	38	474 000	Ylemmät toimihenkilöt - Upper salaried employees
320 000	41	781 000	Alemmat toimihenkilöt - Lower salaried employees
328 000	37	887 000	Työntekijät - Manual workers
33 000	38	88 000	Maanviljelijät - Farmers
139 000	33	420 000	Opiskelijat ja koululaiset - Students and schoolchildren
192 000	27	705 000	Eläkeläiset - Retired persons, pensioners
95 000	32	298 000	Muut kotona olevat - Other economically not active
18 000	31	58 000	Muu tai tuntematon - Other or unknown

Työ- ja kokousmatkat vuonna 2002

Kotimaan työmatkat

(Taulukot 24, 26)

Kotimaassa tehtiin yöpymisen sisältäneitä työ- ja kokousmatkoja vuonna 2002 yhteensä 3,1 miljoonaa, mikä on 9 prosenttia edellisvuotta enemmän. Matkoja tehtiin eniten huhti-toukokuussa ja loka-marraskuussa. Näinä ajanjaksoina työmatkojen määrä kuukautta kohti oli yli 300 000. Vähiten työmatkoja tehtiin kesällä ja joulukuussa. Tammikuun työmatkojen määrä lisääntyi lähes 60 prosenttia edellisvuoden vastaavasta kuukaudesta. Kotimaan työmatkat sisälsivät keskimäärin 1,9 yöpymistä. Matkoista runsaat puolet sisälsi yhden yöpymisen.

Kotimaan työmatkoilla yövyttiin eniten hotelleissa. Hotelli oli pääasiallisena majoitusmuotona 2,2 miljoonalla matkalla, mikä on 72 prosenttia kaikista matkoista. Maksuton majoitus oli pääasiallisena majoitusmuotona 584 000 matkalla eli 19 prosentissa matkoista. (Kuvio 11.)

Kotimaan työmatkat tehtiin pääasiassa autolla: kahdella työmatkalla kolmesta kulkuvälineenä oli auto. Lentokonetta ja junaa käytettiin kumpaakin vajaassa 15 prosentissa matkoista. (Kuvio 12.)

Kotimaan työmatkoilla kustannukset olivat keskimäärin 240 euroa henkilöä kohden, kun mukaan lasketaan matkustus-, majoitus- ja muut menot. Rahaa käytettiin keskimäärin 130 euroa päivässä.

Taulukko 24. Työ- ja kokousmatkat päättymiskuukauden ja keston mukaan vuonna 2002

Table 24. Business and professional trips by month of ending and number of overnights in 2002

	Kotimaanmatkat, sisältää yöpymisen <i>Overnight domestic trips</i>	Ulkomaanmatkat yöp. kohdemaassa <i>Overnight trips abroad</i>	Risteilyt, yöp. vain laivassa <i>Cruises, overnight on board only</i>	Päivämatkat ulkomaille <i>Same-day visits abroad</i>	Kaikki työ- ja kokousmatkat <i>All business and professional trips</i>
MATKOJA YHTEENSÄ - Trips total	3 100 000	908 000	188 000	86 000	4 282 000
Matkan päättymiskuukausi <i>Trips by month of ending</i>					
Tammikuu - January	299 000	58 000	374 000
Helmikuu - February	254 000	62 000	14 000	..	335 000
Maaliskuu - March	257 000	67 000	11 000	..	336 000
Huhtikuu - April	330 000	87 000	14 000	..	433 000
Toukokuu - May	319 000	98 000	24 000	16 000	457 000
Kesäkuu - June	162 000	63 000	10 000	..	242 000
Heinäkuu - July	114 000	33 000	153 000
Elokuu - August	208 000	103 000	323 000
Syyskuu - September	271 000	101 000	20 000	..	398 000
Lokakuu - October	343 000	100 000	27 000	15 000	485 000
Marraskuu - November	325 000	88 000	35 000	..	455 000
Joulukuu - December	219 000	50 000	17 000	..	293 000
Matkan kesto - Number of overnight stays					
Ei yöpymisiä - No overnight stays				86 000	86 000
1 yö - 1 night	1 789 000	244 000	136 000		2 169 000
2 yötä - 2 nights	792 000	208 000	48 000		1 048 000
3 yötä - 3 nights	268 000	159 000	..		431 000
4-7 yötä - 4-7 nights	206 000	205 000	..		412 000
Vähintään 8 yötä - 8 nights or more	45 000	91 000			136 000
Yöpymisiä keskimäärin matkalla <i>Overnights on average</i>	1,9	6,2	1,3		2,7

Ulkomaan työmatkat

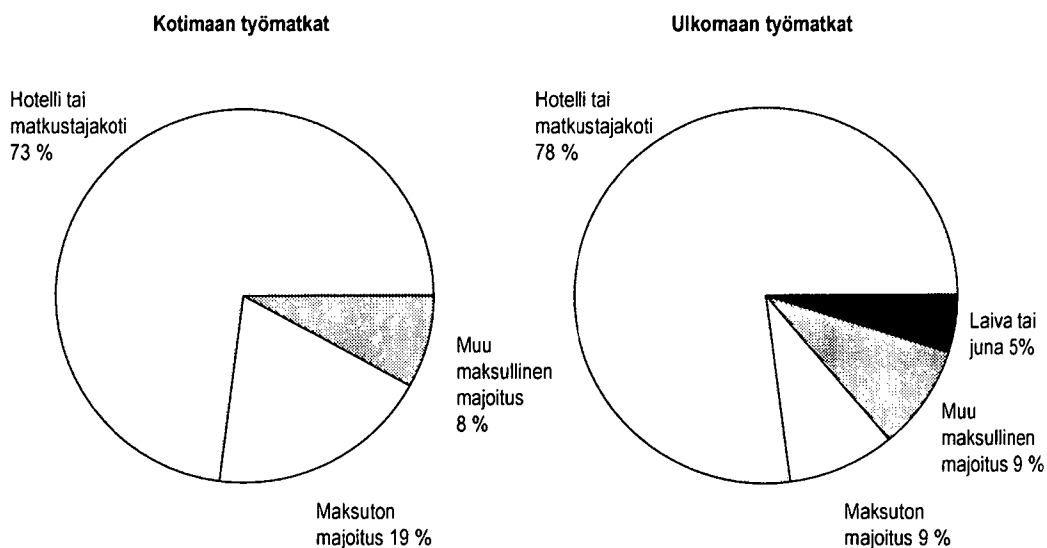
(Taulukot 24-27)

Ulkomaille suuntautunut työmatkojen määrä kasvoi edellisestä vuodesta. Työ- ja kokousmatkoja, joiden aikana yövyttiin ulkomailla tehtiin 908 000, mikä on 5 prosenttia edellisvuotta enemmän. Kaksi kolmesta ulkomaan työmatkasta oli lyhyitä, 1–3 yöpymisen matkoja. Keskimäärin ulkomaan työmatkoilla yövyttiin kuitenkin 6,2 kertaa. Eniten matkoja tehtiin keväällä (huhtikuusta toukokuuhun) ja syksyllä (elokuusta marraskuuhun). Jos työmatkan aikana on yövytty ainoastaan laivalla, luokitellaan se työristeilyksi.

Ulkomaan työmatkoista lähes 60 prosenttia tehtiin EU-maihin. Venäjän ja Baltian alueelle matkoista suuntautui runsas viidennes. Venäjän ja Baltian osuus työmatkojen kohdealueena lisääntyi

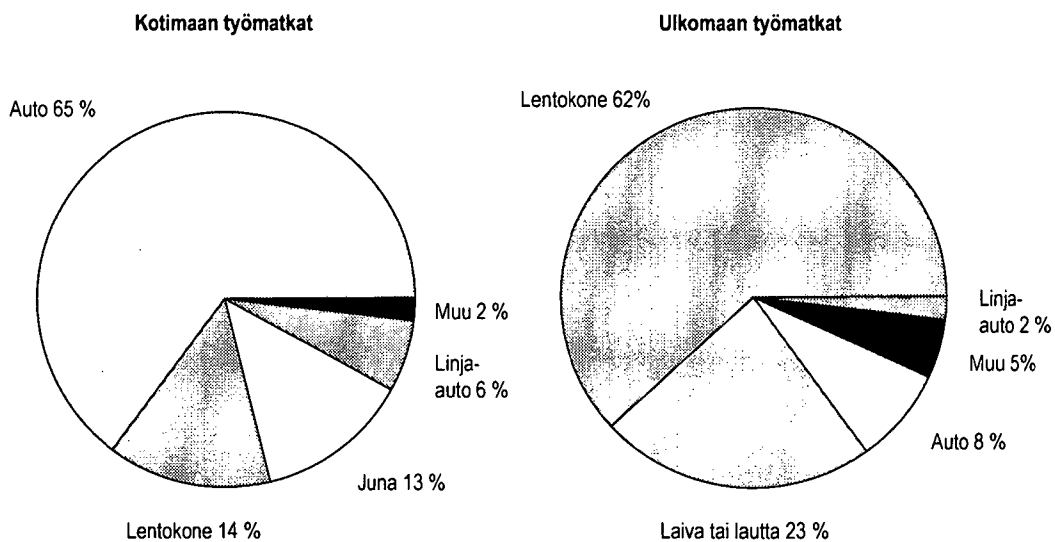
Kuvio 11. Työ- ja kokousmatkat majoitusmuodon mukaan vuonna 2002

Figure 11. Business and professional trips by mode of accommodation in 2002

Kuvio 12. Työ- ja kokousmatkat käytetyn kulkuvälineen mukaan vuonna 2002

Figure 12. Business and professional trips by means of transport in 2002

edellisestä vuodesta prosentoin. Amerikan mantereelle suuntautui 34 000 matkaa, mikä on hiukan enemmän kuin edellisenä vuonna. Työmatkailu Aasiaan, Oseaniaan ja Afrikkaan elpyi selvemmin, sillä työmatkojen määrä kaksinkertaistui edellisestä vuodesta vuoteen 2002.

Eniten työmatkoja tehtiin Ruotsiin, Viroon ja Saksaan. Ruotsiin suuntautui yhteensä 147 000 matkaa eli viidennes kaikista ulkomaan työmatkoista. Se on 22 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Viroon tehtiin 135 000 työmatkaa, mikä on noin 15 prosenttia kaikista matkoista. Viroon tehtiin 16 prosenttia enemmän työmatkoja kuin edellisenä vuonna. Saksaan tehtiin matkoja 42 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Saksan suuntautui noin 120 000 työmatkaa.

Hotelli oli ulkomaan työmatkoilla käytetyin majoitusmuoto. Hotelleissa yövyttiin 705 000 matkalla, mikä on 78 prosenttia kaikista ulkomaan työmatkoista. Maksutonta majoitusta käytettiin 9 prosentilla työmatkoista. (Kuvio 11.)

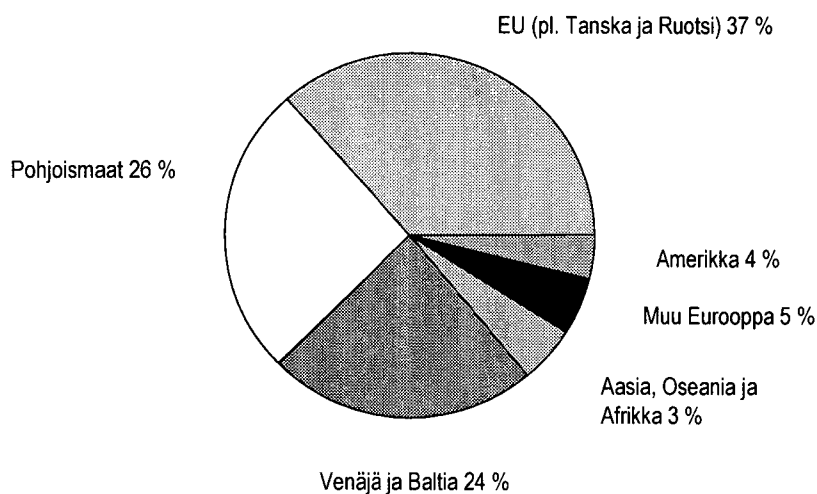
Eniten käytetty kulkuväline ulkomaan työmatkoilla oli lentokone. Sitä käytettiin noin 570 000 matkalla, mikä on 62 prosenttia kaikista ulkomaanmatkoista. Lentokonetta käytettiin työmatkojen kulkuvälineenä yhtä paljon kuin edellisenäkin vuonna. Laivan osuus kulkuvälineenä lisääntyi 2 prosenttia. Laivalla tehtiin runsaat 210 000 työmatkaa, mikä on 23 prosenttia kaikista työmatkoista. (Kuvio 12.)

Työristeilyt ja -päivämatkat

Työhön liittyviä risteilyjä tehtiin vuonna 2002 lähes 190 000, mikä on noin 20 prosenttia vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Viroon suuntautuneiden työristeilyjen määrä ylitti vuonna 2002 Ruotsiin suuntautuneiden työristeilyjen määrän. Viroon tehtiin 112 000 työristeilyä ja Ruotsiin 73 000. Näistä lähes 90 prosenttia, eli noin 170 000, oli laivalla pidettyjä kokouksia tai seminaareja.

Työ- ja kokousristeilyjä tehtiin eniten lokakuussa. Risteilyjä tehtiin tuolloin 27 000. Heinäkuussa työhön liittyviä risteilyjä tehtiin vähiten. Kaksi kolmesta työ- ja kokousristeilyistä oli miesten tekemiä. Miehet tekivät 123 000 työ- tai kokousristeilyä ja naiset 65 000.

Kuvio 13. Työ- ja kokousmatkat (yöp. kohdemaassa) kohdealueen mukaan vuonna 2002
Figure 13. Overnight business and professional trips abroad by destination area in 2002

Ulkomaille tehtiin liki 90 000 työhön liittyvää päivämatkaa. Matkoista 50 000 tehtiin EU-alueelle. Ruotsiin tehtiin 37 000 matkaa. Viroon matkoja tehtiin 30 000. Ulkomaille suuntautuneista työhön liittyvistä päivämatkoista 48 prosenttia tehtiin lentäen ja 43 prosenttia laivalla.

Taulukko 25. Ulkomaille tehdyt työ- ja kokousmatkat kohdemaan mukaan vuonna 2002

Table 25. Business and professional trips abroad by destination country in 2002

	Matkat, joissa yöpyminen kohdemaassa <i>Overnight trips abroad</i>		Risteilyt, yöp. vain laivassa <i>Cruises, overnight on board only</i>	Päivämatkat ulkomaille <i>Same-day visits abroad</i>	Kaikki työ- ja kokousmatkat ulkomaille <i>All business and professional trips abroad</i>
	Matkoja <i>Trips</i>	Yöpymisiä keskimäärin <i>Overnights on average</i>			
MATKOJA YHTEENSÄ - Trips total	908 000	5,8	188 000	86 000	1 182 000
EU-maat yhteensä - EU countries, total	531 000	6,1	73 000	50 000	654 000
Muut maat - Other countries	377 000	5,3	116 000	36 000	529 000
Pohjoismaat - Scandinavian countries	233 000	3,9	73 000	44 000	350 000
Ruotsi - Sweden	147 000	3,9	73 000	37 000	257 000
Tanska - Denmark	51 000	2,1	56 000
Norja - Norway	32 000	6,6	34 000
Venäjä ja Baltian maat - Russia and the Baltic countries	221 000	2,4	116 000	34 000	371 000
Viro - Estonia	135 000	2,0	112 000	30 000	277 000
Venäjä - Russia	66 000	3,0	66 000
EU-maat (pl. Ruotsi ja Tanska)	332 000	7,7	340 000
<i>EU countries (excl. Sweden and Denmark)</i>					
Saksa - Germany	120 000	4,9	124 000
Britannia - United Kingdom	57 000	12,1	58 000
Belgia - Belgium	21 000	2,4	22 000
Ranska - France	34 000	3,2	35 000
Alankomaat - Netherlands	19 000	2,9	19 000
Italia - Italy	32 000	12,7	32 000
Itävalta - Austria	13 000	2,8	13 000
Espanja - Spain	23 000	9,5	23 000
Muu Eurooppa - Rest of Europe	45 000	5,5	45 000
Puola - Poland	..	9,9
Unkari - Hungary	11 000	3,5	11 000
Amerikka - America	34 000	16,7	34 000
Yhdysvallat - USA	29 000	16,1	29 000
Aasia, Oseania ja Afrikka - Asia, Oceania and Africa	42 000	10,0	42 000

Taulukko 26. Menot yöpymisen sisältäneillä työ- ja kokousmatkoilla vuonna 2002

Table 26. Expenditure on overnight business and professional trips in 2002

	Euroa - EUR		
	Kotimaanmatkat, sisältää yöpymisen <i>Overnight domestic trips</i>	Ulkomaanmatkat yöp. kohdemaassa <i>Overnight trips abroad</i>	Risteilyt, yöp. vain laivassa <i>Cruises, overnight on board only</i>
Matkan menot keskimäärin henkilöä kohden <i>Average expenditure per person</i>	240	1 600	210
Menot keskimäärin päivässä - <i>Average expenditure per day</i>	130	260	160

Työ- tai kokousmatkan tehneet henkilöt

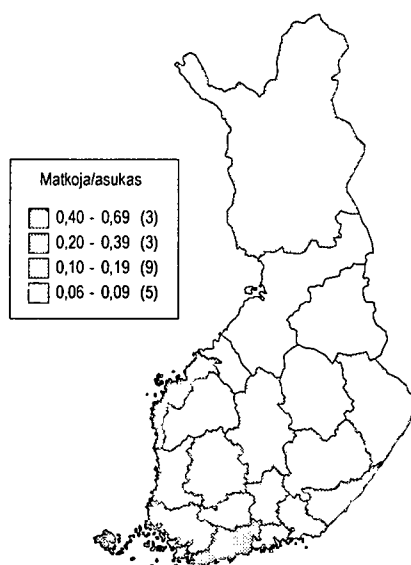
(Taulukko 28)

Vuonna 2002 ainakin yhden työ- tai kokousmatkan joko kotimaassa tai ulkomaille teki noin 880 000 henkilöä. Matkoja tehneistä 60 prosenttia oli miehiä. Eniten matkoja tekivät 35–44-vuotiaat. Tästä ikäryhmästä joka kolmas teki ainakin yhden työmatkan.

Koulutus ja sosioekonominen asema vaikuttavat työmatkailun yleisyyteen. Korkea-asteen koulutuksen saaneista lähes puolet teki ainakin yhden työmatkan. Keski-asteen koulutuksen suorittaneista matkoja teki lähes viidennes ja perusasteen koulutuksen suorittaneista noin joka kymmenes.

Kuvio 14. Kohdemaassa yöpymisen sisältäneet työ- ja kokousmatkat asukasta kohden asuinmaakunnittain vuonna 2002

Figure 14. Overnight business and professional trips abroad per resident by region on residence in 2002

Taulukko 27. Työ- ja kokousmatkat lähialueille vuonna 2002

Table 27. Business and professional trips to the neighbouring countries in 2002

	Matkoja - Trips						Yhteensä Total
	Ruotsiin To Sweden	Viroon To Estonia	Venäjälle To Russia	Norjaan To Norway	Tanskaan To Denmark	Latviaan ja Liettuaan To Latvia and Lithuania	
MATKOJA YHTEENSÄ - Trips total	257 000	277 000	66 000	35 000	56 000	26 000	717 000
Maissakäyntejä yhteensä - Visits ashore total	223 000	203 000	66 000	35 000	56 000	26 000	609 000
Yöpyminen kohdemaassa - Overnight in destination country	147 000	135 000	66 000	32 000	51 000	19 000	450 000
Päiväkäynnit - Day visits	76 000	68 000					159 000
Päivämatkat (ei yöpymistä) - Same-day visits	37 000	30 000					78 000
Maissakäyntejä yöpymisen sisältäneen risteilyn yhteydessä Visits ashore during cruise with overnight on board	39 000	38 000					80 000
Risteilyt ilman maissakäyntejä - Cruises without visits ashore	34 000	74 000					108 000

Ylemmistä toimihenkilöistä työmatkoja teki 64 prosenttia. Yrittäjistä 37 prosenttia teki työmatkoja ja alemmista toimihenkilöistä 34 prosenttia.

Työ- ja kokousmatkoja kotimaassa tehneitä oli 750 000 henkilöä eli viidennes 15–74-vuotiaista. Ulkomaille työ- ja kokousmatkoja teki ainoastaan 380 000 henkilöä eli 10 prosenttia väestöstä.

Taulukko 28. Yöpymisen sisältäneitä työ- ja kokousmatkoja (pl. risteilyt) tehneet 15–74-vuotiaat vuonna 2002
Table 28. Persons aged 15 to 74 with overnight business and professional trips (excluding cruises) in 2002

	Kotimaassa Domestic trips		Ulkomaille Outbound trip		Kotimaassa tai ulkomaille Domestic or outbound trip		15-74 -vuotias väestö Population aged 15 - 74
	Henkilöitä Persons	% väestöstä % of population	Henkilöitä Persons	% väestöstä % of population	Henkilöitä Persons	% väestöstä % of population	
HENKILÖITÄ YHTEENSÄ - Number of persons	750 000	19	377 000	10	878 000	22	3 914 000
Sukupuoli - Sex							
Mies - Male	458 000	23	250 000	13	525 000	27	1 951 000
Nainen - Female	292 000	15	127 000	6	352 000	18	1 963 000
Ikä - Age							
15 - 24	28 000	4	15 000	2	42 000	6	655 000
25 - 34	173 000	27	94 000	14	206 000	32	647 000
35 - 44	229 000	30	109 000	14	252 000	33	755 000
45 - 54	192 000	23	87 000	11	230 000	28	819 000
55 - 64	117 000	20	61 000	10	133 000	22	600 000
65 - 74	10 000	2	10 000	2	15 000	3	438 000
Koulutus - Education							
Perusaste - Lower secondary education	101 000	7	35 000	3	119 000	9	1 384 000
Keskiaste - Upper secondary education	211 000	14	103 000	7	268 000	18	1 519 000
Korkea-aste - Tertiary education	439 000	43	238 000	24	492 000	49	1 011 000
Asuinalue - Area of residence							
Pääkaupunkiseutu <i>Helsinki area (includes Helsinki, Espoo, Vantaa and Kauniainen)</i>	127 000	17	130 000	17	186 000	25	749 000
Muut kaupunkimaiset kunnat - Other urban municipalities	368 000	22	154 000	9	407 000	24	1 698 000
Taajaan asutut kunnat - Semi-urban municipalities	125 000	19	54 000	8	140 000	21	661 000
Maaseutumaiset kunnat - Rural municipalities	129 000	16	39 000	5	145 000	18	806 000
Kotitaloustyyppi - Type of household							
Yksinasuvat - Singles	121 000	15	81 000	10	160 000	20	812 000
Lapsiperheet (alle 15-vuotiaita lapsia) <i>Families with children under 15</i>	298 000	26	135 000	12	331 000	29	1 129 000
Muut kotitaloudet - Other households	331 000	17	160 000	8	386 000	20	1 972 000
Sosioekonominen asema - Socio-economic group							
Yrittäjät - Self-employed persons, employers	65 000	32	31 000	15	76 000	37	204 000
Ylemmät toimihenkilöt - Upper salaried employees	268 000	56	181 000	38	303 000	64	474 000
Alemmat toimihenkilöt - Lower salaried employees	225 000	29	86 000	11	263 000	34	781 000
Työntekijät - Manual workers	140 000	16	44 000	5	164 000	18	887 000
Maanviljelijät - Farmers	11 000	12	11 000	12	88 000
Opiskelijat ja koululaiset - Students and schoolchildren	15 000	4	420 000
Eläkeläiset - Retired persons, pensioners	13 000	2	13 000	2	20 000	3	705 000
Muut kotona olevat - Other economically not active	11 000	4	15 000	5	298 000
Muu tai tuntematon - Other or unknown	11 000	19	58 000

Tuoteseloste

Aineiston kokoaminen

Tutkimuksen aineisto kerätään kuukausittain puhelinhaastatteluilla, joissa kohdehenkilöinä ovat Suomessa vakituisesti asuvat 15–74-vuotiaat henkilöt. Haastattelut toteuttaa Tilastokeskuksen puhelinhaastattelu- eli CATI-keskus (Computer Aided Telephone Interview). Haastattelut tehdään yhdessä kuluttajabarometrin kanssa, ja tutkimuksen brutto-otos on yleensä 2 200 henkilöä kuukaudessa. Lisäksi vuosittain tehdään työvoimatutkimuksen liitännäisenä vuositutkimus, jolla kerätään tietoja vuoden aikana matkustaneista henkilöistä. Otokset on poimittu systemaattisella otannalla (tasavälinen otanta) väestön keskusrekisteristä. Tutkimuksen ulkopuolelle jäävät ikähaarukan ulkopuolisten lisäksi pysyvästi laitoksissa olevat henkilöt.

Vuoden 2000 alusta lähtien haastattelut on tehty kuukausittain ja haastatteluissa kohdehenkilöiltä on kysytty tietoja kahden edellisen kuukauden aikana päättyneistä matkoista. Koska jokaisen otoksen tutkimusjakso on kaksi kuukautta, saadaan kunkin kuukauden matkoista kaksi aineistoa. Varsinainen aineisto muodostuu tutkimusjakson jälkimmäisen kuukauden tiedoista ja ns. vertailuaineisto tutkimusjakson ensimmäisen kuukauden tiedoista. Jälkimmäisen kuukauden matkoista kysyttiin tiedot tarkemmin kuin ensimmäiseltä kuukaudesta.

Taulukko 29. Matkan tehneet 15–74-vuotiaat henkilöt matkaryhmittäin ja 95 %:n luottamusvälit vuonna 2002
Table 29. Persons aged 15 to 74 having travelled by type of trip and 95 % confidence intervals in 2002

Matkaryhmä - Type of trip	Matkan tehneitä henkilöitä Persons having travelled	Luottamusvälit Confidence intervals %
Yöpymisen sisältäneitä matkoja tai päivämatoja ulkomaille <i>Trips with overnight stay or same-day visits abroad</i>	3 522 000	± 2
Yöpymisen sisältäneitä matkoja - <i>Trips with overnight stay</i>	3 516 000	± 2
Kotimaan vapaa-ajanmatkoja maksullisessa majoituksessa <i>Domestic leisure trips with paid accommodation</i>	1 561 000	± 6
Lyhyitä matkoja, 1-3 yöpymistä - <i>Short trips, 1-3 overnights</i>	1 275 000	± 7
Pitkiä matkoja, vähintään 4 yöpymistä - <i>Long trips, 4 or more overnights</i>	628 000	± 11
Matkoja omalle mökille tai vierailumatkoja sukulaisten tai tuttavien luo <i>Trips to own free-time residence and visits to friends and relatives</i>	2 898 000	± 3
Mökkimatkat - <i>Trips to own free-time residence</i>	1 345 000	± 6
Vierailumatkat - <i>Visits to friends and relatives</i>	2 471 000	± 4
Vapaa-ajanmatkoja ulkomaille - <i>Leisure trips abroad</i>	1 458 000	± 6
Lyhyitä matkoja, 1-3 yöpymistä - <i>Short trips, 1-3 overnights</i>	767 000	± 9
Pitkiä matkoja, vähintään 4 yöpymistä - <i>Long trips, 4 or more overnights</i>	1 037 000	± 8
Risteilyt, yöpyminen vain laivalla (ml. työ- ja kokousristeilyt) <i>Cruises, overnight on board only (incl. business and professional cruises)</i>	1 394 000	± 6
Työ- ja kokousmatkoja (pl. työ- ja kokousristeilyt) <i>Business and professional trips (excl. business and professional cruises)</i>	878 000	± 9
Kotimaassa - <i>Domestic trips</i>	750 000	± 9
Ulkomaille - <i>Abroad</i>	377 000	± 14

Muuttajat

Kohdehenkilöiden tekemistä matkoista on käytettävissä seuraavat tiedot:

- Matkan alkamis- ja päättymiskuukausi
- Matkan kesto
- Matkan kohde (ei sisälly kotimaan työ- ja kokousmatkoihin)
- Majoitusmuoto
- Kulkuväline
- Matkan menot
- Matkan järjestäminen (ei sisälly mökki- ja vierailumatkoihin, ulkomaan päivämatkoihin eikä risteilyihin)
- Harrastukset (vain kotimaan vapaa-ajanmatkoista)

Matkan tehneistä henkilöistä on käytettävissä seuraavat tiedot:

- Sukupuoli
- Ikä
- Koulutus
- Sosioekonominen asema
- Kieli
- Asuinmaakunta
- Kotitalouden bruttotulot
- Kotitalouden koko
- Kotitalouden lapsiluku

Taulukko 30. Suomalaisten tekemät matkat matkaryhmittäin ja 95 %:n luottamusvälit vuonna 2002

Table 30. Trips made by Finnish residents and 95 % confidence intervals in 2002

Matkaryhmä - Type of trip	Matkoja Trips	Luottamusvälit Confidence intervals %
Kotimaan vapaa-ajanmatkoja maksullisessa majoituksessa <i>Domestic leisure trips with paid accommodation</i>	4 044 000	± 4
Lyhyitä matkoja, 1-3 yöpymistä - <i>Short trips, 1-3 overnights</i>	3 009 000	± 4
Pitkiä matkoja, vähintään 4 yöpymistä - <i>Long trips, 4 or more overnights</i>	1 034 000	± 7
Matkoja omalle mökille - <i>Trips to own free-time residence</i>	4 052 000	± 5
Lyhyitä matkoja, 1-3 yöpymistä - <i>Short trips, 1-3 overnights</i>	3 152 000	± 5
Pitkiä matkoja, vähintään 4 yöpymistä - <i>Long trips, 4 or more overnights</i>	899 000	± 8
Vierailumatkoja sukulaisten ja tuttavien luo - <i>Visits to friends and relatives</i>	14 766 000	± 2
Lyhyitä matkoja, 1-3 yöpymistä - <i>Short trips, 1-3 overnights</i>	12 401 000	± 2
Pitkiä matkoja, vähintään 4 yöpymistä - <i>Long trips, 4 or more overnights</i>	2 364 000	± 5
Vapaa-ajanmatkoja ulkomaille - <i>Leisure trips abroad</i>	2 662 000	± 4
Lyhyitä matkoja, 1-3 yöpymistä - <i>Short trips, 1-3 overnights</i>	1 030 000	± 7
Pitkiä matkoja, vähintään 4 yöpymistä - <i>Long trips, 4 or more overnights</i>	1 632 000	± 5
Risteilyt, yöpyminen vain laivalla - <i>Cruises, overnight on board only</i>	2 287 000	± 5
Kotimaan työ- ja kokousmatkoja - <i>Domestic business and professional trips</i>	3 100 000	± 5
Työ- ja kokousmatkoja ulkomaille - <i>Business and professional trips abroad</i>	908 000	± 9
Päivämatkat ulkomaille - <i>Same-day visits abroad</i>	481 000	± 11

Tutkimuksessa tapahtuneita muutoksia

Ensimmäiset matkailun kysyntää kuvaavat tutkimukset tehtiin 1970-luvulla. Tuolloin tutkimusta teki Matkailun edistämiskeskus (MEK). 1980-luvulla tutkimuksia tehtiin MEKin toimesta muutamman vuoden välein. Säännöllisesti matkailun kysyntää kuvaavia tutkimuksia on tehty vuodesta 1991 alkaen. Tutkimus siirtyi Tilastokeskukselle vuonna 1995, jossa sitä on kehitetty vastaamaan matkailutilastodirektiivin (95/57/EY) vaatimuksia.

Ensimmäiset uudistukset vuonna 1995 koskivat kestoaltaan pitkien, vähintään neljän yöpymisen vapaa-ajanmatkojen vuositaso-tietoja. Vuonna 1996 siirryttiin kolmannesvuosittaisesta neljännesvuosittaiseen aineistonkeruuseen sekä laajennettiin kestoaltaan lyhyiden 1-3 yöpymisen vapaa-ajanmatkojen tietosisältöä. Vuonna 1997 toteutetussa uudistuksessa laajennettiin työ- ja kokousmatkojen tietosisältöä.

Vuoden 2000 alussa matkatutkimuksen tiedonkeruu siirtyi pois työvoimatutkimuksen yhteydestä, ja samalla tietoja alettiin kerätä joka kuukausi, kun aiemmin tiedot oli kerätty neljä kertaa vuodessa. Muutoksen yhteydessä myös tarkasteltava tutkimusjakso muuttui. Kun aikaisemmin kyselyn kohteena olivat viimeisen kolmen kuukauden aikana alkaneet matkat, haastateltavilta kysyttiin nyt kahden edellisen kuukauden aikana päättyneistä matkoista. Matkan enimmäispituus muuttui samalla 90 päivästä Maailman matkailujärjestön (WTO) ohjeiden mukaiseen 365 päivään.

Tutkimusjakso säilyi kuitenkin kolmena kuukautena huhti-, heinä-, loka- ja tammikuun aikana tehdyissä kyselyissä, sillä näin saadusta pidemmän aikavälin aineistosta on laskettu estimaatit vuosineljänneksen matkailijamäärille kulloisenkin kalenterivuoden kuluessa. Lisäksi vuodesta 2000 lähtien haastatteluissa saatua vertailuaineistoa on käytetty Suomalaisten matkailu -julkaisun matkojen määriä koskevissa taulukoissa.

Tutkimukseen tehtiin vuonna 2000 muutamia lisäyksiä. Lyhyistä mökki- ja vierailumatkoista kysytään kuukausitutkimuksessa lukumäärätiedon lisäksi tietoja mm. matkan kestosta, kohteesta ja kustannuksista. Lisäksi kotimaan rajojen ulkopuolelle suuntautuneista päivamatkoista alettiin tiedustella aiempaa tarkemmin.

Aineiston vertailukelpoisuus

Matkojen määriä koskevat tiedot ovat keskenään vertailukelpoisia vuodesta 2000 lähtien. Tiedonkeruussa vuoden 2000 alussa tapahtuneiden muutosten seurauksena luvut eivät sen sijaan ole täysin vertailukelpoisia tätä aiempien vuosien vastaavien kanssa.

Vuoden 2000 alusta asti tutkimusjakso on ollut kaksi kuukautta aiemman kolmen kuukauden sijaan. Tutkimusjakson lyheneminen vähentää muistista aiheutuvia virheitä, joten tulokset saattavat kuitenkin kuvata aiempaa paremmin ihmisten todellista matkustuskäyttäytymistä. Näin saattanee käydä erityisesti lyhyiden kotimaanmatkojen kohdalla. Niitä tehdään paljon, ja esimerkiksi omalle mökille tehtyjen matkojen määrä unohtuu helposti.

Vertailtavuutta heikentää jonkin verran myös se, että alkaneiden matkojen sijaan vuoden 2000 alusta alkaen kohdehenkilöiltä on kysytty tietoja tutkimusjaksolla päättyneistä matkoista.

Myös vertailuaineiston käyttö on uutta edellisiin vuosiin verrattuna. Tutkimusjakson lyhenemisen tapaan myös vertailuaineiston käyttöönotto lisää tutkimuksen tarkkuutta.

Vuonna 1997 muutettiin tutkimusmenetelmää siten, että matkoja tehneiden henkilöiden vuosiestimaatti kerättiin erillisellä otoksella. Samana vuonna aloitettiin kotimaanmatkojen matkakohteen kuntatasoinen luokittelu. Muutos mahdollisti matkan kohdepaikan tilastoinnin maakunnittain ti-

lastollisen alueluokitusasteen NUTS 3 mukaan (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques). Tämä on lisännyt pieniin havaintojen määriin liittyvää ongelmaa. Tätä ongelmaa vielä korostaa matkavirtojen epätasainen jakautuminen eri alueiden välillä.

Pienet havaintojen määrät rajoittavat lähtömaakunta–kohdemaakunta-tasojen tulosten tekemistä erityisesti sellaisista pitkistä kotimaanmatkoista, joiden aikana yövytään maksullisessa majoituksessa. Ilmaismajoitusmatkoissa havaintoja on enemmän, joten tarkempien selvitysten tekeminen on mahdollista. Ahvenanmaata koskevat havainnot sekä kohde- että lähtöalueena jäävät liian vähäisiksi, joten sitä koskevat estimaatit matkamääristä on jätetty pois matkavirtoja esittävistä taulukoista. (Taulukot 10-12.)

Vuosia 1991–1994 kuvaavissa tutkimuksissa on käytetty yhdenmukaisia menetelmiä, joten tutkimukset ovat keskenään vertailukelpoisia. Vuonna 1995 aloitetut sisällölliset ja menetelmälliset muutokset ovat heikentäneet vertailukelpoisuutta joiltakin osin. Seuraavissa tiedoissa tapahtui merkittävä muutos, kun matkoista alettiin kysyä lukumäärän lisäksi myös matkan ominaisuuksia kuvaavia tietoja:

- Pitkät, vähintään neljän yöpymisen mökki- ja vierailumatkat (1995)
- Ulkomaan työ- ja kokousmatkat (1996)
- Kotimaan työ- ja kokousmatkat (1997)
- Lyhyet mökki- ja vierailumatkat (2000).

Osa matkamäärien vähenemisestä todennäköisesti johtuu näiden matkaryhmien ”puhdistumisesta” niihin kuulumattomista matkoista. Kun matkoista kysyttiin yksityiskohtaisempia tietoja, ne eivät aina enää täyttäneet määritelmän kriteerejä. Esimerkiksi ennen vuotta 1997 tehdyt kotimaan työ- ja kokousmatkat ovat todennäköisesti sisältäneet mm. kotipaikkakunnan ulkopuolella työn vuoksi asuvien henkilöiden säännöllistä liikkumista koti- ja työpaikkakuntien välillä.

Kattavuus

Suomalaisten matkailu -tutkimus kattaa kokonaan 15–74-vuotiaiden suomalaisten yöpymisen sisältävän matkailun. Ennen vuotta 2000 tehdyissä tilastoissa jäivät määritelmällisesti pois sellaiset matkat, jotka olivat silloista kolmen kuukauden seurantajaksoa pidempiä. Vuoden 2000 alussa tiedonkeruumenetelmään tehtyjen muutosten seurauksena tämä ongelma poistui.

Lyhyiden mökki- ja vierailumatkojen määrää rajoitetaan soveltamalla niihin ”tavanomaisen elinpiiriin” käsitettä. WTO:n (World Tourism Organization) ohjeiden mukaisesti samaan paikkaan usein ja säännöllisesti tehdyt matkat jätetään tutkimuksen ulkopuolelle, koska matkan kohde katsotaan tällöin kuuluvaksi henkilön tavanomaiseen elinpiiriin. Käytännössä viikoittain säännöllisesti toistuvat samanlaiset matkat karsitaan pois.

Käytännön syistä yhden henkilön tekemien matkojen enimmäismäärä on kahden kuukauden seurantajaksoa rajoitettu 10 matkaan sekä kotimaan- että ulkomaanmatkoissa. Rajoitus ei juurikaan vähennä tilaston kattavuutta, sillä harvoita matkoja esiintyy tätä määrää enempää.

Vuonna 1996 tutkimuksen piiriin sisällytettiin yöpymisen sisältävien matkojen lisäksi ulkomaille tehdyt päivämatkat, joten nykyisessä laajuudessaan tutkimus antaa varsin kattavan kuvan ulkomaille suuntautuvasta matkailusta. Tutkimuksen ulkopuolelle jäävät enää ainoastaan kotimaan päivämatkat, joita myöskään EU:n matkailutilastodirektiivi ei velvoita tilastoimaan.

Kato

Kuukausittain tehtyjen haastattelujen lähtöotos oli 28 585 henkilöä. Haastatteluja saatiin 20 894. Lukuihin sisältyy joulukuun vertailuaineiston saamiseksi myös helmikuussa 2003 tehdyt haastattelut. Kokonaiskatoprosentiksi muodostuu 26,9. Kuukausittaiset katoprosentit vaihtelivat 22,3 ja 31,1 välillä. Pienin katoprosentti oli maaliskuussa tehdyissä haastatteluissa ja suurin huhtikuun haastatteluissa. Erillisen vuositutkimuksen lähtöotos oli 2 157 ja toteutunut otos 1 779. Katoprosentiksi muodostui näin ollen 17,5.

Taulukko 31. Tutkimuksiin osallistuneet henkilöt vuonna 2002 ja 15–74-vuotias väestö
Table 31. Survey participants in 2002 and population aged 15 to 74

	Kuukausitutkimuksista yhdistetty aineisto		Vuositutkimuksen aineisto		15-74 -vuotias väestö 31.12.2001	
	Henkilöitä Persons	%	Henkilöitä Persons	%	Henkilöitä Persons	%
YHTEENSÄ - Total	20 894	100	1 779	100	3 913 640	100
Sukupuoli - Sex						
Mies - Male	10 068	48	899	51	1 950 975	50
Nainen - Female	10 826	52	880	49	1 962 665	50
Ikä - Age						
15 - 24	3 375	16	303	17	654 819	17
25 - 34	3 451	17	277	16	647 261	17
35 - 44	3 940	19	345	19	754 629	19
45 - 54	4 158	20	369	21	819 497	21
55 - 64	3 418	16	313	18	599 737	15
65 - 74	2 552	12	172	10	437 697	11
Asuinmaakunta - Region of residence						
Uusimaa	5 122	25	435	24	1 010 659	26
Itä-Uusimaa	362	2	28	2	66 331	2
Kanta-Häme	684	3	57	3	122 872	3
Päijät-Häme	796	4	66	4	149 885	4
Kymenlaakso	731	3	65	4	141 217	4
Etelä-Karjala - South Karelia	573	3	40	2	103 969	3
Varsinais-Suomi	1 839	9	153	9	338 710	9
Satakunta	979	5	84	5	177 908	5
Pirkanmaa	1 825	9	160	9	341 089	9
Keski-Suomi - Central Finland	1 116	5	96	5	199 230	5
Etelä-Pohjanmaa - South Ostrobothnia	814	4	70	4	142 307	4
Pohjanmaa - Ostrobothnia	711	3	62	3	126 107	3
Keski-Pohjanmaa - Central Ostrobothnia	304	1	22	1	51 974	1
Etelä-Savo	640	3	54	3	124 022	3
Pohjois-Savo	1 011	5	95	5	189 848	5
Pohjois-Karjala - North Karelia	675	3	61	3	128 439	3
Pohjois-Pohjanmaa - North Ostrobothnia	1 476	7	125	7	269 722	7
Kainuu	349	2	30	2	66 985	2
Lappi - Lapland	780	4	59	3	143 367	4
Ahvenanmaa - Åland	107	1	17	1	18 999	0

Kummassakin tutkimuksessa haastatteluiden henkilöiden jakaumat sukupuolen, iän ja asuinmaakunnan mukaan on esitetty taulukossa 31 ja vastaavat tiedot kadon osalta taulukossa 32. Tutkimusten kadon syitä on selvitetty taulukossa 33.

Vuonna 2002 kuukausitutkimuksien yhdistetystä kadosta 62 prosenttia ja vuositutkimuksen kadosta 56 prosenttia johtui siitä, ettei kohdehenkilöä tavoitettu. Lisäksi kuukausitutkimusten kokonaiskadon osalta runsas neljännes ja vuositutkimuksen kadon osalta kolmannes aiheutui siitä, että kohdehenkilö kieltäytyi osallistumasta tutkimukseen.

Miesten osuus kuukausihaastatteluiden kokonaiskadosta oli hieman suurempi kuin naisten osuus. Vuositutkimuksen kadon osalta naisten osuus oli puolestaan hieman miehiä suurempi.

Taulukko 32. Tutkimusten kadot vuonna 2002 ja 15–74-vuotias väestö

Table 32. Survey non-response in 2002 and population aged 15 to 74

	Kuukausitutkimuksista yhdistetty kato		Vuositutkimuksen kato		15-74 -vuotias väestö 31.12.2001	
	Non-response combined from monthly surveys		Non-response of the annual survey		Population aged 15 to 74 on 31 Dec. 2001	
	Henkilöitä Persons	%	Henkilöitä Persons	%	Henkilöitä Persons	%
YHTEENSÄ - Total	7 691	100	378	100	3 913 640	100
Sukupuoli - Sex						
Mies - Male	3 961	52	181	48	1 950 975	50
Nainen - Female	3 730	48	197	52	1 962 665	50
Ikä - Age						
15 - 24	1 068	14	66	17	654 819	17
25 - 34	1 365	18	72	19	647 261	17
35 - 44	1 515	20	64	17	754 629	19
45 - 54	1 590	21	83	22	819 497	21
55 - 64	1 172	15	54	14	599 737	15
65 - 74	981	13	39	10	437 697	11
Asuinmaakunta - Region of residence						
Uusimaa	2 227	29	117	31	1 010 659	26
Itä-Uusimaa	120	2	9	2	66 331	2
Kanta-Häme	242	3	14	4	122 872	3
Päijät-Häme	285	4	16	4	149 885	4
Kymenlaakso	284	4	12	3	141 217	4
Etelä-Karjala - South Karelia	176	2	16	4	103 969	3
Varsinais-Suomi	656	9	31	8	338 710	9
Satakunta	335	4	12	3	177 908	5
Pirkanmaa	694	9	27	7	341 089	9
Keski-Suomi - Central Finland	352	5	12	3	199 230	5
Etelä-Pohjanmaa - South Ostrobothnia	214	3	8	2	142 307	4
Pohjanmaa - Ostrobothnia	212	3	10	3	126 107	3
Keski-Pohjanmaa - Central Ostrobothnia	79	1	10	3	51 974	1
Etelä-Savo	252	3	14	4	124 022	3
Pohjois-Savo	352	5	13	3	189 848	5
Pohjois-Karjala - North Karelia	267	3	7	2	128 439	3
Pohjois-Pohjanmaa - North Ostrobothnia	519	7	26	7	269 722	7
Kainuu	140	2	3	1	66 985	2
Lappi - Lapland	260	3	17	4	143 367	4
Ahvenanmaa - Åland	25	0	4	1	18 999	0

Matka- ja matkailijamäärien estimointi

Sekä kuukausitutkimusten että vuositutkimuksen otoksista saadut tiedot on korotettu vuoden 2001 lopun väestötasolle painokertoimien avulla. Painokertoimet on muodostettu jälkiosittamalla aineistot sukupuolen mukaan.

Vuoden 2001 lopussa 15–74-vuotiaita suomalaisia oli yhteensä 3 913 640. Kuukausitutkimuksissa jokaisen kuukauden aineistolle laskettiin miehille ja naisille erilliset painokertoimet jakamalla vuoden 2001 lopun miesten ja naisten määrät otoksessa olevilla miesten ja naisten määrillä. Vuositutkimukselle laskettiin korotuskertoimet vastaavalla tavalla. Kuukausitutkimusten keskimääräiset painokertoimet olivat 2 521 miehille ja 2 361 naisille. Vuositutkimuksen painokertoimet olivat 2 170 miehille ja 2 230 naisille.

Matkojen lukumäärää kuvaavat vuositason tiedot on saatu yhdistämällä kuukausiaineistot. Matkoja tehneiden henkilöiden määrä taas on saatu erillisellä vuositutkimuksella. Vuositutkimuksessa otoksen kohdehenkilöiltä kysyttiin kyllä/ei -kysymyksillä tehdyistä matkoista. Kysymykset koskivat pelkästään sitä, oliko kohdehenkilö tehnyt matkan kussakin matkaryhmässä. Matkojen määriä tai muita tietoja ei kysytty.

Tulosten luotettavuus

Vaikka kuukausi- ja vuositutkimuksen otos on suhteellisen suuri, niin satunnaisvaihtelua esiintyy sitä enemmän mitä pienempiin ryhmiin matkoja ja matkan tehneitä henkilöitä on luokiteltu (esimerkiksi ulkomaanmatkat matkakohteen mukaan ja pitkät kotimaan vapaa-ajanmatkat maksullisessa majoituksessa kohdemaakunnan mukaan). Tilaston tietojen tarkkuus riittää lähinnä matkailun kokonaisvolyymien ja matkaryhmittäisen kehityksen tarkastelemiseen.

Oma ongelmansa on myös kato. Loma-aikoina moni potentiaalinen vastaaja voi olla parhaillaan lomalla tai matkalla. Pitkiä, jopa kuukausia kestäviä matkoja ulkomaille tekevät suomalaiset eivät ole Suomalaisten matkailu -tutkimuksessa käytännössä ollenkaan edustettuina. Vaikka tällaiset matkat ovat hyvinkin yleisiä, haastatteluisia näistä ei juurikaan ole saatu havaintoja.

Taulukko 33. Tutkimusten otokset, kato ja kadon syyt vuonna 2002

Table 33. Samples, non-response and reasons for non-response of surveys in 2002

	Kuukausitutkimuksista yhdistetty aineisto <i>Data combined from monthly surveys</i>		Vuositutkimus <i>Annual survey</i>	
	Henkilöitä <i>Persons</i>	%	Henkilöitä <i>Persons</i>	%
Otokset - <i>Samples</i>	28 585	100,0	2 157	100,0
Saadut haastattelut - <i>Responses</i>	20 894	73,1	1 779	82,5
Nettokato - <i>Net non-response</i>	7 691	26,9	378	17,5
Kadon syyt - <i>Reasons for non-response</i>				
Kieltäytyi - <i>Refused</i>	2 123	28	126	33
Ei tavoitettu - <i>No contact</i>	4 777	62	211	56
Ei puhu suomea eikä ruotsia - <i>Does not speak Finnish or Swedish</i>	191	2	7	2
Jokin muu syy - <i>Other reason</i>	600	8	34	9

Mittaus- ja käsittelyvirheet

Sähköisessä muodossa oleva tutkimuslomake poistaa suuren osan tiedon käsittelyssä ja tallennuksessa normaalisti ilmenevistä virheistä, sillä tietoa ei tarvitse siirtää systeemistä toiseen. Menetelmä parantaa myös tulosten laatua ja vähentää haastatteluvaiheen aikana syntyviä virheitä, koska lomake ohjaa haastattelua valitsemalla oikeat kysymyspolut ja kontrolloimalla vastausvaihtoehtoja.

Keskeisiä mittausvirheiden lähteitä matkailututkimuksissa ovat tutkimusjakson lyhenemisestä huolimatta edelleenkin suhteellisen pitkien viitejaksojen aiheuttamat muistivirheet. Erityisen ongelmallisia muistivirheet ovat siksi, että niiden suuntaa ei tiedetä. Onko kohdehenkilön muistama matkojen määrä suurempi vai pienempi kuin todellinen määrä? Toisaalta kohdehenkilön voi olla vaikea sijoittaa matkaa oikeaan kuukauteen, jos matka on tehty kuukausien vaihteessa. Voidaan olettaa, että muistista johtuvaa virhettä esiintyy todennäköisesti enemmän lyhyissä kuin pitkissä matkoissa ja vastaavasti enemmän kotimaan- kuin ulkomaanmatkoissa.

Myös käsitteiden määrittely ja kysymysten muotoilu saattavat aiheuttaa tulkintavaikeuksia haastattelutilanteessa. Kohdehenkilöt eivät välttämättä ymmärrä käsitteitä ja kysymyksiä tutkimuksen edellyttämällä tavalla. Ongelma on yhteinen kaikille kyselytutkimuksille.

Matkailuun liittyviä käsitteitä

Suomalaisten matkailu -tutkimuksessa pyritään soveltamaan Maailman matkailujärjestö WTO:n kehittämiä yhdenmukaisia standardeja. Yhdenmukaisten määritelmien tavoitteena on, että matkailu ilmiönä olisi mahdollisimman helposti tilastoitavissa.

Keskeinen matkailuun liittyvien määritelmien taustalla oleva käsite on *tavanomainen elinpiiri*. Käsite voidaan määritellä lyhyesti siten, että tavanomaiseen elinpiiriin kuuluvat sellaiset kohteet, jotka ovat fyysisesti lähellä henkilön kotipaikkaa, ja toisaalta kohteet, joissa henkilö käy säännöllisesti. Tavallisimpia esimerkkejä jälkimmäisestä ovat työpaikkakunta ja kesämökki.

Maailman matkailujärjestön mukaan *matkailu (tourism)* on toimintaa, jossa ihmiset matkustavat tavanomaisen elinpiirinsä ulkopuolella olevaan paikkaan ja oleskelevat siellä korkeintaan yhden vuoden.

Ihminen määritellään WTO:n mukaan *matkailijaksi (tourist)*, jos hän viipyy varsinaisen elinpiirinsä ulkopuolisessa kohteessa vähintään yhden yön, mutta kuitenkin enintään vuoden.

Jos matka ei sisällä yöpymistä kohteessa, matkan tehnyttä henkilöä kutsutaan *päiväkävijäksi*. Kaikkia matkailuun osallistuvia henkilöitä kutsutaan *kävijöiksi*, mikä kattaa sekä matkailijat että päiväkävijät.

Matkailun määritelmän ulkopuolelle jäävät mm. pitkät, yli vuoden kestävät matkat ja tavanomaiseen elinpiiriin kuuluvat matkat.

Tilastossa käytettäviä käsitteitä

Kotimaan vapaa-ajanmatkoiksi maksullisessa majoituksessa on määritelty sellaiset vapaa-ajanmatkat, joihin sisältyy vähintään yksi yöpyminen jossain maksullisessa majoituksessa, kuten hotellissa, vuokratuissa mökissä, leirintäalueella tai lomakylässä. Mukana ovat myös sellaiset *mökki- ja vierailumatkat*, joiden aikana yövytään sekä maksullisessa että maksuttomassa majoituksessa.

Mökki- ja vierailumatkat eli ilmaismajoitusmatkat erotetaan omiksi ryhmikseen, mikäli matkojen aikana ei käytetä ollenkaan maksullisia majoituspalveluja. *Ilmaismajoitusmatkojen* aikana yövytään asuinpaikkakunnan ulkopuolella käyttämättä mitään maksullisia majoituspalveluja. Mökki- ja vierailumatkat suuntautuvat omalle mökille. Vierailumatkoihin sisältyvät matkat sukulaisten ja tuttavien luo, mutta myös muut vain ilmaismajoitusta sisältäneet matkat.

Ulkomaanmatkat ovat sellaisia ulkomaille tehtyjä vapaa-ajanmatkoja, joiden aikana yövytään ainakin kerran kohdemaassa. Mukana ovat matkat sekä maksullisessa että maksuttomassa majoituksessa. Ulkomaanmatkojen keston on laskettu mukaan matkalla tapahtuneet yöpymiset laivalla ja muissa liikennevälineissä.

Risteilyiksi on määritelty sellaiset Suomen aluevesien ulkopuolelle tehdyt laivamatkat, joiden aikana yövytään vain laivalla. Risteily voi olla joko pelkkä yöpymisen sisältävä merimatka, tai siihen voi myös kuulua käynti maissa ilman yöpymistä jossain ulkomaan satamassa. Risteilyt on jaettu vapaa-ajanristeilyihin sekä työ- ja kokousristeilyihin.

Työ- ja kokousmatkat ovat sellaisia yöpymisen sisältäviä työhön ja ammattiin liittyviä matkoja, joiden kustannuksiin työnantaja yleensä osallistuu. Myös kiinteästi opiskeluun liittyvät matkat lasketaan työmatkoiksi. Matkat luokitellaan kohteen mukaan koti- tai ulkomaan työ- ja kokousmatkoihin.

Jos matka täyttää sekä vapaa-ajanmatkan että työmatkan tunnusmerkit, se määritellään oikeaan luokkaan matkan pääasiallisen syyn mukaan. Matkan pääasiallinen syy on se, mitä ilman matkaa ei olisi tehty. Ulkomaille tehdyissä matkoissa matkan keston on laskettu mukaan kaikki matkan aikana tapahtuneet yöpymiset riippumatta siitä, liittyvätkö ne matkan päätarkoitukseen.

Ulkomaan päivämatkat ovat sellaisia maan rajojen ulkopuolelle suuntautuvia matkoja, joiden aikana ei yövytä ollenkaan.

Koti- ja ulkomaanmatkat sekä mökki- ja vierailumatkat jaetaan keston mukaan kahteen luokkaan: Matka on luokiteltu *lyhyeksi*, jos sen aikana yövytään 1–3 kertaa. Jos yöpymisiä on vähintään neljä, matka luokitellaan *pitkäksi*.

Matkan aikana käytetty **kulkuväline** on pääasiallinen kulkuväline, jolla matka on tehty. Jos menojen paluumatka on tehty eri välineillä, kysytään kohdehenkilöiltä välinettä, jolla hän on matkustanut kohteeseen. Poikkeuksena ovat sellaiset matkat, joissa menomatalla on käytetty omaa tai muuta yksityistä autoa, mutta paluumatka on tehty julkisella kulkuneuvolla. Tällöin kulkuvälineeksi tilastoidaan julkinen kulkuneuvo.

Harrastusvaihtoehdot matkan aikana vaihtelevat tutkimuksessa vuodenaikojen mukaan. Touko- ja lokakuun välisenä aikana päätyneistä matkoista kysytään, onko matkan aikana harrastettu kalastusta, pyöräilyä, melontaa, vaellusta tai golfia. Loka- ja huhtikuun välisenä aikana päätyneistä matkoista kysytään, onko matkan aikana harrastettu murtomaahiihtoa, laskettelua/lumilautailua, moottorikelkkailua tai pilkintää.

Kirjallisuutta – Bibliography

Säännöllisesti ilmestyviä tilastojulkaisuja

Barometer of Travel and Tourism. (Biannual). World Tourism Organization. Madrid.

Compendium of Tourism Statistics. (Annual). World Tourism Organization. Madrid.

Kesämökäit. (Vuosijulkaisu). *Free-Time Residences*. (Annual). Tilastokeskus. Statistics Finland. Helsinki.

Lentoliikennetilasto. (Vuosijulkaisu). *Air traffic statistics*. (Annual). Ilmailulaitos. Civil Aviation Administration. Vantaa.

Matkailukohteiden kävijämäärät. (Vuosijulkaisu). *Visitors to Finland's tourist attractions*. (Annual). Matkailun edistämiskeskus. Finnish Tourism Board. Helsinki.

Matkailutilasto. (Vuosi/kuukausijulkaisu). *Tourism Statistics*. (Annual/Monthly). Tilastokeskus. Statistics Finland. Helsinki.

Meriliikenne Suomen ja ulkomaiden välillä. (Vuosijulkaisu). *Shipping between Finland and Foreign Countries*. (Annual). Merenkululaitoksen tilastoja. Merenkululaitos. Finnish Maritime Administration. Helsinki.

Rajahaastattelututkimus. *Border Interview Survey*. Matkailun edistämiskeskus. Finnish Tourism Board. Helsinki.

Suomalaisten matkailu. (Vuosijulkaisu). *Finnish Travel*. (Annual). Tilastokeskus. Statistics Finland. Helsinki.

Suomen rautatietilasto. (Vuosijulkaisu). *The Finnish Railway Statistics*. (Annual). Ratahallintokeskus. Finnish Rail Administration. Helsinki.

Tourism, Annual Statistics. Eurostat. Luxembourg.

Tourism Highlights. World Tourism Organization. Madrid.

Yearbook of Tourism Statistics. (Annual). World Tourism Organization. Madrid.

Muut

Community methodology on tourism statistics. (1998) Office for Official Publications of the European Communities. Luxembourg.

Travel Tourism – Country Reports. Euromonitor. London.

Henkilöliikennetutkimus 1998-1999. (1999) Liikenneministeriö. Helsinki.

Measuring the Role of Tourism in OECD Economies. The OECD Manual on Tourism Satellite Accounts and Employment. (2000) OECD. Paris.

Neuvoston direktiivi 95/57/EY matkailualaa koskevien tilastotietojen keräämisestä. Council Directive on the Collection of Statistical Information in the Field of Tourism. Annettu 23. marraskuuta 1995. Bryssel.

Tourism in Europe. (1995) Eurostat. Luxembourg.

Tourism in Europe. Key figures 1997-1998. (1999) Eurostat. Luxembourg.

Tourism in Europe. Trends 1995-98. (2000) Eurostat. Luxembourg.

Tourism in the Central European Countries. Key figures 1997-1998. (1999) Eurostat. Luxembourg.

Tourism in the Mediterranean Countries. Key figures 1997-1998. (1999) Eurostat. Luxembourg.

Tourism Satellite Account. Recommended Methodological Framework. (2001) Eurostat, World Tourism Organization, OECD, YK. Luxembourg, Madrid, Paris, New York.

World Tourism Organization Technical Manuals. (1995) World Tourism Organization. Madrid.

Internet-osoitteita

Eurostat: <http://www.europa.eu.int/eurostat.html>

Ilmailulaitos: <http://www.ilmailulaitos.fi>

Lapin yliopisto: <http://www.urova.fi/home/ytk/talmatk/matkailu>

Matkailualan verkostoyliopisto: <http://www.tourismuninet.org>

Matkailun edistämiskeskus: <http://www.mek.fi>

Merenkululaitos: <http://www.fma.fi>

Ratahallintokeskus: <http://www.rhk.fi>

Suomen matkailun kehitys oy (SMAK): <http://www.smak.fi>

Suomen matkatoimistoalan liitto (SMAL): <http://www.smal.fi>

The Travel and Tourism Research Association (TTRA): <http://www.ttra.com>

Tilastokeskus: <http://www.stat.fi>

World Tourism Organization (WTO): <http://www.world-tourism.org>

World Travel & Tourism Council (WTTC): <http://www.wttc.org>

Vapaa-ajanristeilyt ja päivamatkat

(Taulukot 14, 20, 21)

Vuonna 2002 suomalaiset tekivät vapaa-ajanristeilyjä noin prosentin vähemmän kuin edellisenä vuonna. Risteilyjä tehtiin yhteensä 2,1 miljoonaa. Matka määritellään risteilyksi silloin, kun se sisältää yöpymisen vain laivalla. Eniten risteilyjä tehtiin helmi- ja marraskuussa.

Vapaa-ajanristeilyistä tehtiin 50 prosenttia Viroon ja 48 prosenttia Ruotsiin. Kumpaankin suuntautui runsaat miljoona risteilyä. Risteilyistä lähes 40 prosenttia (790 000 risteilyä) oli sellaisia,

Taulukko 19. Yöpymissä sisältäneiden vapaa-ajanmatkojen keskimääräiset kustannukset vuonna 2002⁴⁾
Table 19. Average expenses of overnight leisure trips abroad in 2002⁴⁾

	Euroa - EUR					
	Pitkät matkat, väh. 4 yöpymistä Long trips, 4 overnights or more		Lyhyet matkat, 1-3 yöpymistä Short trips, 1-3 overnights		Yhteensä Total	
	Per henkilö Per person	Päivässä Per day	Per henkilö Per person	Päivässä Per day	Per henkilö Per person	Päivässä Per day
KAIKKI MATKAT - All trips	1 100	100	300	160	800	110
EU-maat - To EU	1 200	110	440	190	1 000	110
Muut maat - Other countries	1 000	94	260	150	610	100
Pohjoismaat - Scandinavian countries	470	65	330	150	410	84
Venäjä ja Baltia - Russian and the Baltic countries	460	65	250	150	300	100
Etelä-Eurooppa ja Kanarian saaret Southern Europe and the Canary Islands	1 200	110	440	170	1 200	110
Itäisen Välimeren maat East Mediterranean countries	990	120			990	120
Länsi-Eurooppa - Western Europe	1 700	140	740	290	1 500	140
Itä- ja Keski-Eurooppa - Central and East Europe	910	110	530	190	840	110
Afrikka - Africa	1 900	130			1 900	130
Aasia ja Oseania - Asia and Oceania	2 600	150			2 600	150
Amerikka - America	2 400	120	2 400	120
Viro - Estonia	420	58	260	150	290	99
Espanja, ml. Kanarian saaret Spain, incl. the Canary Islands	1 200	110	1 200	110
Kanarian saaret - The Canary Islands	1 100	110			1 100	110
Manner-Espanja - Mainland Spain	1 300	100	1 300	100
Baleaarit - The Balearics	1 800	120			1 700	120
Ruotsi - Sweden	470	67	320	150	390	88
Venäjä - Russia	460	61	230	130	260	110
Kreikka - Greece	880	110	880	110
Italia - Italy	1 300	120	490	180	1 200	130
Britannia - United Kingdom	1 300	100	860	320	1 300	110
Norja - Norway	360	47	320	150	350	57
Saksa - Germany	1 700	170	1 100	440	1 600	190
Ranska - France	2 400	140	460	170	1 900	140
Turkki - Turkey	940	110			940	110
Yhdysvallat - USA	2 400	110	2 400	110
Thaimaa - Thailand	2 500	130			2 500	130
Portugali ml. Madeira - Portugal incl. Madeira	1 600	94	1 600	94
Pakettimatkat - Package tours	900	110	310	170	680	120

⁴⁾ Matkakustannukset sisältävät muun muassa matkat kohdemaahan, majoitus- ja ravintolamenot sekä muut menot matkan aikana.
Travel expenses include such as travel to the destination country, accommodation and restaurant expenditure and other expenditure during the trip.

Ulkomaan työmatkat

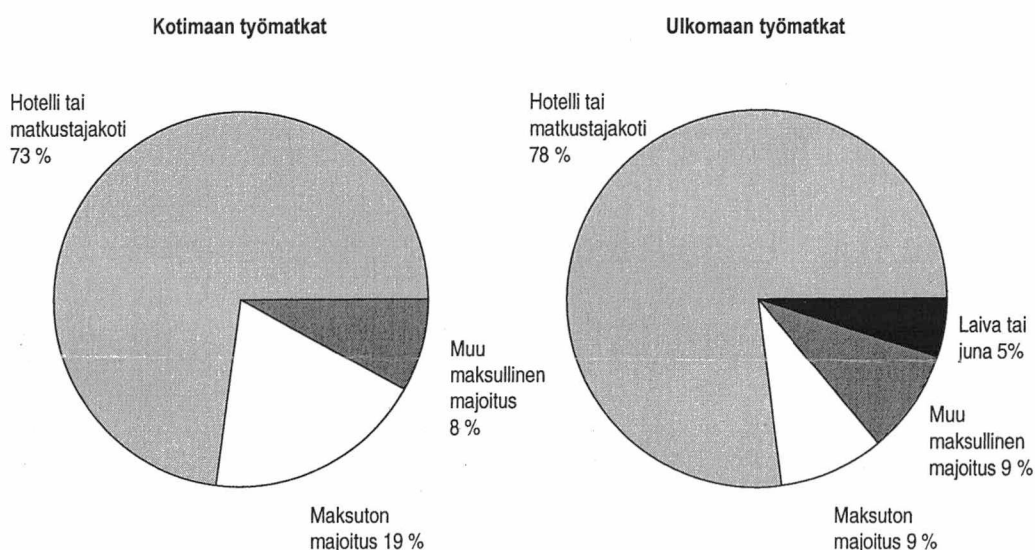
(Taulukot 24-27)

Ulkomaille suuntautunut työmatkojen määrä kasvoi edellisestä vuodesta. Työ- ja kokousmatkoja, joiden aikana yövyttiin ulkomailla, tehtiin 908 000, mikä on 5 prosenttia edellisvuotta enemmän. Kaksi kolmesta ulkomaan työmatkasta oli lyhyitä, 1–3 yöpymisen matkoja. Keskimäärin ulkomaan työmatkoilla yövyttiin kuitenkin 5,8 kertaa. Eniten matkoja tehtiin keväällä (huhtikuusta toukokuuhun) ja syksyllä (elokuusta marraskuuhun). Jos työmatkan aikana on yövytty ainoastaan laivalla, luokitellaan se työristeilyksi.

Ulkomaan työmatkoista lähes 60 prosenttia tehtiin EU-maihin. Venäjän ja Baltian alueelle matkoista suuntautui lähes neljännes. Venäjän ja Baltian osuus työmatkojen kohdealueena lisääntyi

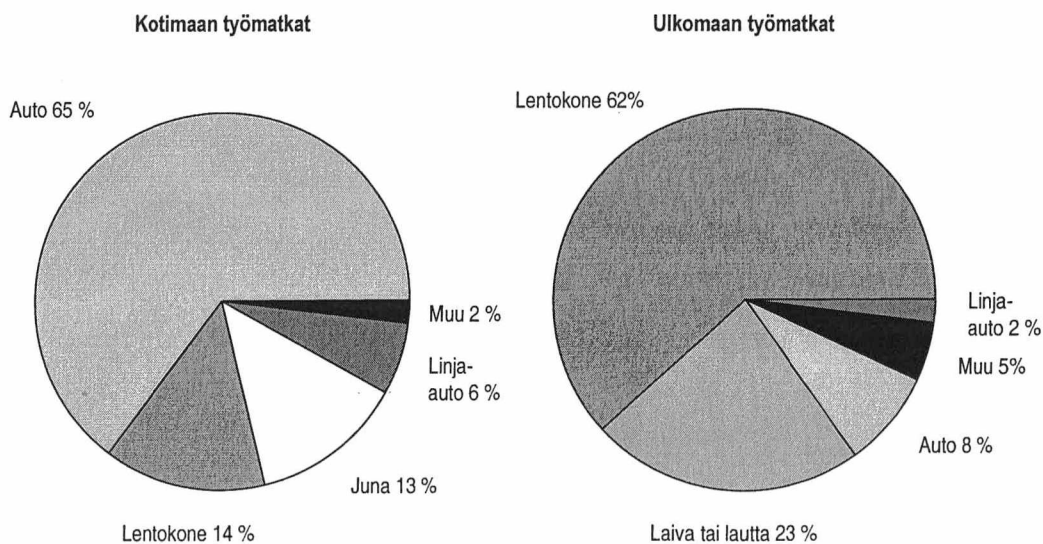
Kuvio 11. Työ- ja kokousmatkat majoitusmuodon mukaan vuonna 2002

Figure 11. Business and professional trips by mode of accommodation in 2002

Kuvio 12. Työ- ja kokousmatkat käytetyn kulkuvälineen mukaan vuonna 2002

Figure 12. Business and professional trips by means of transport in 2002

edellisvuodesta kaksi prosenttiyksikköä. Amerikan mantereelle suuntautui 34 000 matkaa, mikä on hiukan enemmän kuin edellisenä vuonna. Työmatkailu Aasiaan, Oseaniaan ja Afrikkaan elpyi selvemmin, sillä työmatkojen määrä kasvoi lähes 50 prosenttia edellisestä vuodesta vuoteen 2002.

Eniten työmatkoja tehtiin Ruotsiin, Viroon ja Saksaan. Ruotsiin suuntautui 147 000 matkaa eli 16 prosenttia ulkomaan työmatkoista. Se on 16 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Viroon tehtiin 135 000 työmatkaa, mikä on 16 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Saksaan tehtiin työmatkoja neljännes edellisvuotta enemmän. Saksaan suuntautui noin 120 000 työmatkaa.

Hotelli oli ulkomaan työmatkoilla käytetyin majoitusmuoto. Hotelleissa yövyttiin 705 000 matkalla, mikä on 78 prosenttia kaikista ulkomaan työmatkoista. Maksutonta majoitusta käytettiin 9 prosentilla työmatkoista. (Kuvio 11.)

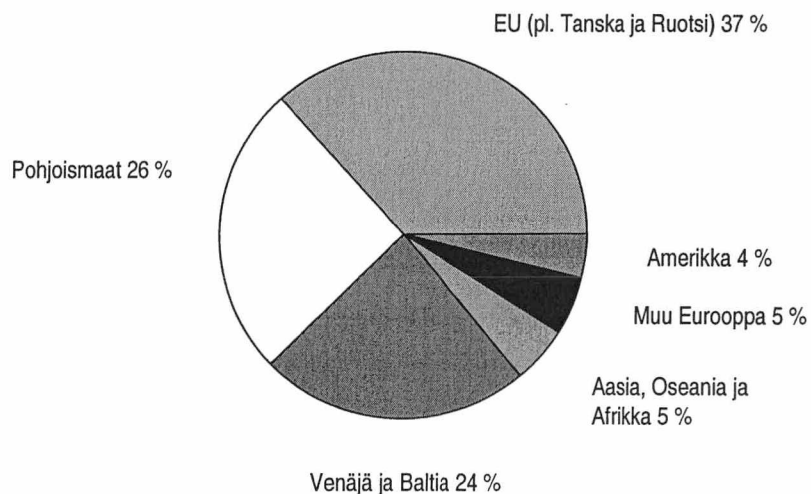
Eniten käytetty kulkuväline ulkomaan työmatkoilla oli lentokone. Sitä käytettiin noin 570 000 matkalla, mikä on 62 prosenttia kaikista ulkomaanmatkoista. Lentokonetta käytettiin työmatkojen kulkuvälineenä yhtä paljon kuin edellisenäkin vuonna. Laivan osuus kulkuvälineenä väheni yhden prosenttiyksikön. Laivalla tehtiin runsaat 210 000 työmatkaa, mikä on 23 prosenttia kaikista työmatkoista. (Kuvio 12.)

Työristeilyt ja -päivämatkat

Työhön liittyviä risteilyjä tehtiin vuonna 2002 lähes 190 000, mikä on noin 20 prosenttia vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Viroon suuntautuneiden työristeilyjen määrä ylitti vuonna 2002 Ruotsiin suuntautuneiden työristeilyjen määrän. Viroon tehtiin 112 000 työristeilyä ja Ruotsiin 73 000. Näistä lähes 90 prosenttia, eli noin 170 000, oli laivalla pidettyjä kokouksia tai seminaareja.

Työ- ja kokousristeilyjä tehtiin eniten marraskuussa. Risteilyjä tehtiin tuolloin 35 000. Heinäkuussa työhön liittyviä risteilyjä tehtiin vähiten. Kaksi kolmesta työ- ja kokousristeilyistä oli miesten tekemiä. Miehet tekivät 123 000 työ- tai kokousristeilyä ja naiset 65 000.

Kuvio 13. Työ- ja kokousmatkat (yöp. kohdemaassa) kohdealueen mukaan vuonna 2002
Figure 13. Overnight business and professional trips abroad by destination area in 2002

Suomalaisten matkailu 2002 sisältää tietoja 15–74-vuotiaan väestön kotimaan- ja ulkomaanmatkailusta vuoden aikana. Puhelinhaastatteluina tehdyn tutkimuksen kohteina olivat yöpymisen sisältäneet matkat kotimaassa ja ulkomaille sekä päivämatkat ulkomaille.

Kotimaanmatkat on luokiteltu vapaa-ajanmatkoihin, joiden aikana yövyttiin maksullisessa majoituksessa, mökkimatkoihin, vierailumatkoihin sekä työ- ja kokousmatkoihin. Ulkomaanmatkat on jaoteltu vapaa-ajanmatkoihin, joiden aikana yövyttiin kohdemaassa, risteilymatkoihin, päivämatkoihin sekä työ- ja kokousmatkoihin. Matkat on luokiteltu lisäksi mm. matkan keston, kohteen, päättymiskuukauden, kulkuvälineen, majoitusmuodon ja menojen mukaan.

Julkaisu sisältää lisäksi tietoja matkan tehneistä henkilöistä. Matkan tehneet henkilöt on esitetty mm. iän, sukupuolen, asuinalueen, sosioekonomisen aseman ja kotitaloustyyppin mukaan.

Tutkimusaineistosta voidaan toimeksiannosta tehdä erillisselvityksiä.

